

Zaymus:

NINON
Kisasszony

PÁL GÖRGY

KORDA RT KIADÁSA & BUDAPEST &

NINON KISASSZONY

IRTA
ZAYMUS GYULA

II. KIADÁS

BUDAPEST, 1942
K O R D A R. T. K I A D Á S A

Nihil obstat. P. Joannes Hemm S. J. censor dioecesanus. Nr. 1920/1941. Imprimatur.
Strigonii, die 26. Martii 1941. Dr. Joannes Drahos vicarius generalis.

Nyomatott : Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepregy-utca 2.

Szeptember vége felé járt már az idő, de a varroda ablakai még nyitva voltak. A nyár halkan elosont, meleg sugárpalástját azonban nem vitte magával. Bőkezű volt, szórta a kincseit, színeit, fanyarkásan kellemes illatait, melyeket a gesztenyefák páráztak magukból, mint az elmúlt idők illatát az öreg krinolinok, melyek rózsafa-sifonérokban elmélkednek a régi jó időkről. A levelek hullása sem volt olyan bánatos, mint máskor, s mintha keringőt táncoltak volna a levegőben, mint az ittas emberek nótás kedvükben. Estéenként soká piros volt az ég alja, később pedig a hold úgy úszott fel az égre, mint aki biztosan tudja, hogy milliók mosolyogva üdvözlík és örülnek neki. Telt képe világított, mint a mennyei reklám, hogy kedvet csináljon az embereknek a földről a magasba nézni.

Ninon nem volt varrónő, de minden szabadidejét az elegáns szalonban töltötte, ahol barátnői az előkelő hölgyvilág vagyontérő ruháit készítették.

Csendesen ült közöttük, vagy halk szóval az elmúlt nap eseményeiről beszélt. Sokat látott, sokat hallott. Gépírónő volt a hadügyminisztériumban. Jeanette, Rosette, Lucie és a többiek alig szóltak közbe, munkájuk fölé hajolva serényen dolgoztak. Sürgős, úgynevezett postamunka volt minden darab, ami a kezük alatt remegett.

Ott készült az angol nagykövet feleségének a belépője, egy amerikai konzervgyáros leányának három bálí ruhája, egy színésznő aranybrokát estélyi toalettje s még sok más, amit már másnap kellett szállítani.

A nagybajuszú főnök, Gaston Tabouré egy pillanatra sem mozdult ki a helyiségekből. Olyan csend is volt mindenütt, mint a templomban. Mert hiszen

ha a hölgyek beszélnek, akkor nevetniök is kellett volna, ha pedig az ember nevet, akkor élvezi a perc gyönyörét és megszakítja a munkát, ez pedig nagy bűn lett volna, mert a ruha az ígért időre nem készült volna el.

Ninon kisasszony mindig szíves fogadtatásban részesült, ha esténként besurrant a szalonba. Neki szabad volt beszélnie és még az öreg père Gaston is — mert így hívták — leült közéjük, amikor Ninon kisasszony kiterítette a napi események színes kendőjét, átszűrve szavait tiszta, fehér lelkének álomvilágán.

Mert Ninon Jealou aranyos leányka volt. Nemcsak a szépségével hatotta meg az embereket, de egész viselkedésével. Nézése, járása, kezének megmozdulása, elszabadult hajfürtjeinek pajzán játéka, mélységesen kék szeme, mely úgy csillant ki fehér arcocskájából, mintha folyton azt mondta volna: olyan jó szeretni — és téged is szeretlek, ki most rám tekintesz.

Talán a sok szenvedés és gond, melyben eddig része volt, tette olyan félőssé, de egyúttal bájossá is az arcát. Szüleit ugyanegy évben vesztette el. Először az apa ment el, azután nemsokára az édesanyja.

Szegény kis Ninon, — ő volt a legerősebb hármuk közül, ő bírta el a legnagyobb fájdalmat. Mert mikor az édesapja meghalt, akkor a fájdalom két részre oszlott, de amikor az édesanyja is búcsúzni kezdett, akkor minden fájdalom rá súlyosodott.

Senkije sem maradt a kanárimadáron kívül, aki gondjaiba vette volna. Két sír között térdelt egyedül s hol erre borult rá, hol meg amarra.

Szeretett volna meghalni, de nem tudott. A szeme ebben az időben lett olyan csodálatos. Fényes volt a sok könnytől, meleg az édesanyjára való gondolástól és a tiszta reménytől, mert tudta, hogy a jó Isten vigyáz rá s nem fogja elveszíteni, nem fog megfélekezni róla. Alig tizenkilenc éves volt.

Kilenc órakor, mikor père Gaston takarodót fújt

s jó éjt kívánt a hölgyeknek, Ninon is elbúcsúzott. Kabátkájába dugva kezét, végiglépegetett a népes utcákon. Meg-megállt egy fényes kirakat előtt, nem azért, mintha megkívánta volna a drágaságok valamelyikét is, de mert szerette a szépet, a csinosat. A Vaugirard-utca végén lakott, a negyedik emeleten, egy udvari szobácskában. Nem tellett szebbre, minden centimenak, sousnak megvolt a helye már elsején, s nagyon takarékoskodni kellett, hogy még ruhára is teljék. Maradt ugyan valami megboldogult szülei után, de nem sok, s azt későbbre tette el. Úgy gondolkodott, hátha betegség kopogtat majd az ajtón, vagy valami másra kell, milyen jó lesz akkor, ha lesz miből költeni.

A nagy sebek lassan gyógyultak. A fiatalságot a mulandóság nem tudta legyőzni. Az élet követelődzőbb volt, mint a halál. Mielőtt elaludt, mindennap sírt egy verset, mert az üres szobácskában oly nagyon egyedül érezte magát.

Mindenki idegen volt, akivel csak érintkezett, mert a testvéri, az édesanyai szeretetet pótolni nem tudta senki. Kolléganői más lányok, mint ő. Festették az arcukat, nagyokat nevettek, s olyan dolgokról beszéltek, melyeket ő nem értett.

Megboldogult édesanyja úgy nevelte, mint a virágházi növényt szokás. Az utca szennyét nem engedte rácsapódni a lelkére. Ő ismerte az életet, tudta, hogy lámpák fényében a velencei üveg mély színeket játszik, de sötétben éppolyan, mint a többi vásári üveg, ő pedig azt akarta, hogy az ő kislánya a sötétben is csillogjon.

A meleg őszi esték azonban apró rőzselángokat gyújtottak a lelkében. Újszerű, soha nem érzett furcsa kívánságok keltek életre benne, melyek szépek voltak, de ismeretlenek. A szalonban említést is tett róluk. Rosette nevetett, Lucie a fejét ingatta, az öreg père Gaston pedig nagyot köszörült a torkán, mielőtt megszólalt.

— Csak türelem, Ninon kisasszony! A szeren-

csét nem szabad megelőzni, mert mindenkit elér a végzete.

— Hiszen én nem akarok semmit. És én nem panaszkodom, — mondta lassan Ninon — csak úgy szeretném, ha valaki szeretne.

— Lesz még abban is része, — mondta Jeanette, a nélkül, hogy mosolygott volna — csak azután vigyázzon, hogy úgy ne járjon, mint én. Valamikor azt kívántam én is. Nem volt nyugtom, kerestem, kívántam valakit, aki szeressen, és hittem, mint egy kisgyermek a Mikulásban, aztán találtam is valakit. Azt véltem, hogy az ég küldte, mint a boldogságom mennyei hírnökét, s tudja mi volt? Vasalt ruhába bújt érzéki lelketlenség.

Jeanette bájos, fiatal teremtés volt. Síma szép arcára azonban valami kesernyés vonást húzott az élet. Nem tudott bízni senkiben, s ha boldogságról beszéltek neki, akkor elkomolyodott az arca.

— Szeretnék abból az érzésből valamit minden ilyen tapasztalatlan leánynak adni, mint maga, Ninon, — folytatta tovább — hogy ne röppenjenek az első lépveoszrore, hanem ismerjék meg előbb annak minden rejtett titkát, mert százszorosan rosszabb aztán a felébredés.

Lucie egy pillanatra letette kezéből a selyemdarabot, melyen dolgozott, s kiegyenesítette fáradt derekát.

— Te mindig sötét szemüveggel jársz, Jeanette. S aztán ha te lépre kerültél, abból még nem következik, hogy másra is az a sors vár. Remélem, még vannak tisztességes férfiak is.

— Például én, — mondta mosolyogva père Gaston — énbennem még senki sem csalódott. Sajnos, én viszont igen sokban.

— Régen volt az, Tabouré úr, amikor ön még csalódhatott.

— Már hogy mondhat ilyet, Ninon kisasszony! Hát olyan öregember vagyok én már?

— Tudtommal nagypapa.

— Ez igaz, de az unokám idősebb, mint a legfiatalabb lányom. S aztán ha kihúszom magam, büszkén mondhatom, hogy nem vagyok még sajnálatraméltó.

Ninon megismította az öreg Don Juan arcát és lelógó bajuszát meghuzogatta.

— Ebben nem is kételkedtünk. Gaston apó a legderekabb férfiak közé tartozik.

Aztán ismét kilenc óra lett. Az alkalmazottakat elnyelte a párizsi éjtszaka és a kis Ninon megint egyedül lépegetett a megszokott úton haza a kis szobáskája felé, mely fölött már csak a padlás volt, s a fölött a csillagos ég.

Vacsoráját, mely hideg felvágottból állott, tányérra tette. Ez olcsóbb volt, mintha valahol étteremben vacsorázott volna. Az ebéd ugyanis sokba került, de azon nem lehetett takarékoskodni. Egy helyre jártak mindnyájan a hivatalból, s nem tehetette, hogy éppen csak ő maradt volna el. De rendes meleg ételre is szüksége volt, megkívánta az egészsége. Takarékos volt kimondhatatlanul és tizszer is meggondolta, amíg egy frankot kiadott kezéből. Az egyedüllét s annak tudata, hogy róla nem gondoskodik senki, meggondoltta és komollyá tette. Ha valami ruhafélére szüksége volt, kileste, hogy melyik nagy áruházban van alkalmi vétel, hol áron alul szerezhető be a szükséges holmi, s ott vásárolta meg.

Gaston apó szalonjában a lányok aztán kiszabták neki a legújabb divat szerint, s ő esténként megvarrta magának. Más lányok órákat töltöttek el öltözködéssel, ő egy-két perc alatt elkészült vele, és akármilyen kalapot is tett fejére, mindegyikben elragadó volt. Nem volt ember, aki haragudott volna rá. Mindenkinnek eltalálta a hangját, s úgy beszélt vele, mintha régi ismerősök lettek volna.

A sovány felvágott ott feküdt a tányéron.

Már éppen vacsorázni kezdett, amikor háziasszonya benyitott a szobájába.

— Jó estét, Ninon kisasszony! Csak egy pillanatra zavarom. Csupán azt akarom mondani, hogy itt

van Hennebert százados és ismét nagyon érdeklődik maga után. Nyugodtan letelepedett, s addig nem is fog elbicegni, amíg nem beszélt magával, azt tudom bizonyosan.

François Hennebert rokkant százados volt, s egy idő óta feljárt a Dupaunt házaspárhoz. Dupaunt úr ugyanis a háborúban őrmester volt, s Hennebert századossal egy ezredben szolgált. S most, hogy valahol találkoztak, megújult köztük a bajtársi érzés.

A háborúnak ugyan vége lett, de a harc más formában tovább élt. Hennebert századosat mint rokkantat nyugdíjazták; Dupaunt pedig a Crédit Lyonnais banknál olyan háznagyti tisztet töltött be, mely abból állt, hogy ellenőrizte, vajjon rendben van-e minden a folyosókon, a pincében, s fényesek-e a kilincsek. Más dolga nem volt. Reggeltől késő délutánig veszekedett. Parancsokat osztogatott, portörölő ruhákat, keféket, kenőcsöket adott a nála jelentkező takarítónőknek, akik úgy sorakoztak fel előtte, mintha legalább is ezredes lett volna. — Otthon aztán ledobta magáról az aranysujtásos ruhát, s hosszú házikabátjába bújt. A lábára papucsot húzott, és olyan csípős dohányra gyújtott rá, hogy a legyek, ha voltak, nyomban elhullottak a füstjétől.

Az asszony egy flaskó bort hozott. Jobb szerette, ha itthon marad az ura, mint ha máshová megy inni. Mivel pedig hadviselt állampolgároknak beszélgetés közben illő s szükséges inni, az asszony nem is akadémiskodott, hanem szó nélkül eléjük tette az üveget. Egy ilyen alkalommal, mikor a két vén katona a mult véres tarlóján, térdig érő sárban vánszorgott előre, a német tüzéség végítéletnek beillő borzalmas golyózaporában, Ninon lépett be.

A németek azonnal tüzet szüntettek, az égő templomok, falvak, pillanatok alatt a semmiségbe hullottak, Ninon kisasszony a békeség angyala lett.

François Hennebert felállt, amilyen gyorsan csak engedte mülába, s meghajolt a babaarcú leánya előtt.

— Hennebert rokkant százados vagyok —

mondta mókásan s megszorította a feléje nyújtott kezecskét.

— Bocsánat, de nem zavarom az urakat a jelenlétemmel?

Ekkor úgy hallatszott, mintha valahol egy kazán szelepe szürcsögni kezdett volna, majd nyikorgás, csuklás hallatszott. Végre nevetés lett belőle. Dupaunt úr nevetett.

— A mi kis Ninonunk mindig ilyen szerény. Ijedős. Még fél az ilyen vén harcosoktól, mint mi vagyunk.

— Félni éppen nem félek s a kiérdemesült vén harcosoktól éppen nem — mondta nevetve, mialatt Hennebert százados újra elhelyezkedett, halkan nyikorgatva müláának srófjait.

— A szív, az sohasem lesz öreg, — válaszolta lassan, rezignáltan — csak a láb, a kéz, a hát. De foglaljon helyet, kisasszony, úgy szeretem, ha közelemben van. Sajnos, ez olyan ritkán fordul elő, hogy jónak látom újra és újra bemutatkozni, azt vélve, hogy elfelejtette a nevemet.

— Ugyan már, hogy mondhat ilyet, százados úr? Hát nem vette észre szeretetemet és ragaszkodásomat?

— Hogy mondta?

— No ni, mégégyszer akarja hallani. Úgy látszik, jól esik az ilyen őszülő uraknak, ha egy kislány azt mondja nekik, hogy szereti őket.

— Igaza van, drága kisasszony. Nyugdíjunk, lakásunk, nyugalunk van. Csak a szeretet, a szerelem hagyott már el. Pedig a nélkül oly üres az élet és olyan nehéz a múlt.

— Erre már nem tudok mit mondani. Hacsak azt nem, hogy magam is így vagyok vele. Pénzem van egy marékra való, nyugalmam annyi, hogy beteg leszek tőle, csak az a harmadik hiányzik. És az olyan nagyon hiányzik.

Egy árnyalattal pirosabb lett, míg beszélt. Az őszinteség tette azzá, ami szavaiból kicsendült.

— Mi öregek már a koporsóba készülünk, de ma-

gácska az élet kapujában áll. Maga előtt még a nagy, titokzatos jövő, de mögöttünk már csak a sivár múlt és a bánatos emlékek sírkövei állnak.

— Egy napon eljön a szerelem, mint nyári nap-sütésben a színes pillangók játszi kergetődzése, hogy angyallá, boldoggá, szentté tegye. Mert a szerelem jóvá, megbocsátóvá teszi az embert. A nyomort elviselhetőbbé s a hibát kisebbé varázsolja.

— Hadnagy koromban voltam először szerelmes — mondta lassan és végighúzta lekonyuló bajuszán az ujjait, mialatt Dupaunt úr lassan töltött a poharakba.

— Furcsa komédia volt, azt mondhatnám, hogy esztelenség, de tud-e az ember olyankor gondolkozni, valósággal buta lesz, s csak arra hallgat, amit a mámoros szíve sugdos. Az illető hölgy egy öreg ezredes fiatal felesége volt. Bátran azt mondhatom, hogy a halállal játszottam. Ha ezredesem az én vonzalmamból csak valamit is megsejtett volna, a halálé vagyok. Annyit tudott, hogy valaki udvarol a feleségének, csak azt nem, hogy kicsoda. Kutatott, lesett, nyomozott, azután egyszer meghívott magához. Úgy mentem fel az irodájába, mint akit a szanitészek fognak majd hordágyon levinni, s míg felértem, egész életem röviden elvonult a szemem előtt.

Az ezredes egyideig szótlanul nézett maga elé, aztán megkínált helyvel.

— Hadnagy úr, üljön le.

Majd cigarettát tett elé és rám mosolygott. Ekkor éreztem, hogy mindezt csaléteknek használja, s azután egyszerre fog lecsapni rám, mint a mennykő. De csalódtam, mert így folytatta:

— Kis bizalmas beszélgetésre volna szükségem. Remélem, az ügy a mi titkunk marad.

Én mindent megígyértem, s figyelmesen felhúztam a szemöldökömet, hol mind a kettőt egyszerre, hol pedig felváltva.

— Röviden arról van szó, hogy a feleségemnek valaki udvarol. Segítségét szeretném kérni, mert úgy vettem észre, hogy önben, Hennebert úr, megbízhatom.

Dupaunt úr újra nevetni kezdett, s legalább egy percben került, míg kedélyállapotának ez a formája teljesen kibontakozott.

— Én ugyanis, — folytatta előttem az ezredes, nagy ökleit maga elé téve — már kissé öregnek látszom hozzá, de bátran mondhatom, hogy a látszat csal. Hosszabb tőrakat bírok el, mint a mostani ifjúság. Sportolok, lovagolok, szóval még aktív ember vagyok. Ez azonban az asszonyok előtt, úgy látszik, mit sem ér. Nekik fiatalosan ragyogó szem, üde arc, s jó táncpartner kell. Táncos pedig sohasem voltam, ezt az előnyt mindig a lovamnak hagytam.

— De úgy kell nekem, — mondotta csendesebb hangon — nem kellett volna a leányomat elvennem. Hanem egy komolyabb asszonyt. Pedig úgy érzem, hogy ha most kellene választanom, akkor megint csak őt választanám, mert végtelenül szeretem még most is.

— Én az ezredes úr kegyes engedelmeivel csak azt válaszolhatom, hogy az úgy nem olyan veszedelmes, mint aminőnek az ezredes úr látja — mondtam lassan, komolyan. — A korkülönbség elhalványítja a boldogságot, de rendesen az öregebbik felét. Féltékennyé válik az ember. A jobbik eset, ha a férfi idősebb. Valóságos pokol azonban akkor, ha a nő uralkodik és drákói szigorral őrzi férjeura lépéseit. Én azt mondom, ne gondoljon rá az ezredes úr. Tegyen úgy, mintha mi sem történt volna. Nem tudom, hogy milyen értesülések vannak birtokában, de bátran ajánlhatom, hogy dobja őket a tűzbe, s a boldogsága újra vissza fog térni.

Az arcom égett s szégyeltem magam. Az ezredes szeméből felém sugárzó őszinte bizalom elszomorított. Éreztem a helyzet kínos voltát, s azt is, hogy e helyről minél előbb el kell tűnnöm. Megkezdődött az angyal és az ördög küzdelme, s én tudtam, hogy a győztes az angyal lesz.

Még aznap este találkoztam az asszonnyal a Loire partján. Nem tudott persze semmiről. Röviden elmondtam neki a történeteket, s azt is, hogy játékunk

nem tarthat tovább. Nyugodtan meghallgatott, pedig azt hittem, hogy el fog ájulni, aztán szépen elbúcsúztunk, s én egy hónap múlva a spanyol határon teljesítettem szolgálatot.

Később aztán azt hallottam, hogy az ezredes párbajozott, s hogy elvált a feleségétől.

— Ilyen az élet, — folytatta Dupaunt úr, mikor a százados elhallgatott — s rendesen az asszony az, aki megrontja a férfi életét. A paradicsomi eset újból és újból megismétlődik. S az áldozat mindíg a férfi.

— Én igazán el sem tudnám képzelni, — szólalt meg Ninette — hogy miként lehetne egy férfi életét megrontani.

— Ilyen lélekkel, mint aminő magának van és ilyen szemekkel nem is lehet, kedves kisasszony, — adta meg Hennebert százados a választ — ahhoz rendesen már bizonyos fokú romlottság, közönségesség, durvaság kell. No meg ilyenkor mit tud még egy leány az életről? Csupa álom, remény, vágyakozás az élete. Nem tudja, hogy nemcsak a körülmények változnak meg, de megváltozik vele együtt az ízlése, szervezete, sőt az is, akiért egykor meghalt volna. Misztérium ám az élet, ítéletet mondani nagyon nehéz. Én sokat láttam, végigkatonáskodtam az egész földtekét s arra az eredményre jutottam, hogy az ember mindenütt egyforma. Szentek és latrok mindenütt vannak és lesznek — és problémák, melyeket sohasem fogunk megoldani.

— Dehát sohasem iszunk? — kérdezte Dupaunt úr s a pohara után nyúlt. — A tapasztalatok ültetvényét meg kell öntözni, akkor jobb lesz a termés.

Ninon nem szólt, de nem is ivott. Maga elé nézett a pohárra, úgy látszik, nem hallotta Dupaunt úr szívélyes felszólítását.

— Mire gondol, kisasszony? — kérdezte Hennebert, visszatéve az asztalra a poharat.

— Magam sem tudom, — hangzott a válasz — talán nem is gondolkoztam.

— Hát persze, ily fiatal teremtés előtt másról

kell beszélni, az élet misztériuma még kemény dió neki.

— Téved, százados úr. Ezek a dolgok rendkívül érdekelnek engem, s valóban hálás vagyok, ha hallom. Tanulok belőlük, hisz eddig még úgy sem volt részem ilyen beszélgetésben. Szüleim gondolkoztak helyettem, énnekem csak élni kellett. A többi minden magától ment. Most azonban a saját lábamon kell megállnom, azért nagyon fontos, hogy mások tapasztalatán okuljak és ne csak az enyémen.

Hennebert százados lassan bólogatott a fejével, majd az órájára nézett.

— Mennem kell. Sajnos, olyan hamar elmúlik az idő, pedig úgy szeretem az estéket.

Dupaunt úr tartóztatta, de a százados felállt.

— Szívesen maradnék, de nekem kétszerannyi időbe kerül az út, mint más embernek. Fel a lépcsőkön, le a lépcsőkön, kész kínszenvedés. Fel ugyan még megy valahogy, de le nagyon kellemetlen. Viszont otthon sem lehet folyton ülni. Különösen az olyan embernek, ki mindig változtatta a helyét, mint én. Életem háromnegyed részét lovon, vonaton, hajón töltöttem, s most, ha sáros az út, otthon kell maradnom, hacsak végleg össze nem akarom magam törni.

— Miért nem nősül meg, százados úr? — kérdezte halkan Ninon. — Hiszen akkor mégis csak elviselhetőbbé válnék az élete?

Hennebert arcán fájdalmas mosoly jelentkezett.

— Ugyan, hát nem tudja, hogy nős vagyok?

— Ön nős?

— Már régen, még a háború előtt nősültem. De mikor a kórházban levágták a lábam, a feleségem megborzadt tőlem. Szinte elájult, ahogy a véres csonkot meglátta, ami a lábamból megmaradt. Lehet, hogy volt benne jóakarát és le szeretne volna győzni az undort, vagy minek nevezzem, de nem tudta. Szédélgett, dülöngélt mellettem s aztán egy napon elment. Sírt, lesóványodott, de megérinteni nem tudott. Ez is az élet misztériumához tartozik, amit nem láthatunk meg

soha. Tán már nem is él. Azóta sem hallottam felőle. S így most egyedül vagyok. A szolgálót persze nem számítom, aki házamban van, mert az nem szeretetből szolgál ki, hanem muszájból. Még szerencse, hogy nem olyan természetű, mint a feleségem volt.

— De most már aztán igazán megyek. — Elbúcsúztak. Ninon lekísérte egész a kapuig, aztán igaz szeretettel kezet fogott a rokkant katonával.

— Imádkozom ma a százados úrért, — mondta nagyon halkán — hogy találjon még boldogságot a földön.

Hennebert százados meghajtotta a fejét, mikor megköszönte a szokatlan ajándékot. Rejteni akarta a könnyeket, melyek kibuggyantak a szeméből, de nem tudta, mert az egyik könnycsepp ráesett Ninon kezére.

A kapu becsapódott, a százados eltűnt, de ottmaradt a könnye a leány kezén. Úgy érezte, hogy ebben az egy cseppben valahogy benne van minden; egy élet keserve, fénye, ragyogása.

Felért az emeletre. Újra bent volt a szobájában, s a könny még mindig ott fényesedett a kezén. Ő tudta, mi a könny értéke, hiszen szülei halála után nem volt olyan napja, hogy ne sírt volna, mikor eljött az este. Azért is menekült a varroda hölgyei közé, hogy ne legyen egyedül, hogy elfelejtse nagy szomorúságát. Mert otthon, ha leült az asztal mellé, s nem volt mellette senki, ha pihenni tért, s nem tudta édesanyját maga mellett, mindig sírásba fúlt a keserve.

Úgy szerette volna, ha valaki szeretné, ha valaki megcirógatta volna. Nem pompa, nem ruha, cicoma, kényelem kellett neki, — a szeretet hiányzott az életéből.

Az a könnycsepp a kezén azonban most megvigasztalta őt. Másnak is van sírja, temetője, más is elföldelte már a boldogságát, sőt még a reményét is. Szegény Hennebert százados, már nem várhat semmit az élettől: ami szép volt, elmúlt, s akinek sírig tartó

húséget esküdött, az elhagyta őt. Az ő szenvedésére már nem akad gyógyír.

A könny aztán lassan megszáradt a kezén. Milyen jó, hogy a szenvedés is így elhalványodik. Az élet-ösztön lassan befedi a multat s elviselhetőbbé teszi az életet. A haj tán fehérebb lesz egy árnyalattal, az arcra több ránc kerül, de az élet újra kibújik és küzd a boldogságért.

*

Reggelre az eget szürke, bánatos felhők takarták be. Az őszi, a szép őszi meghalt. Eső szemezett s az utcákon tócsák keletkeztek. Sietve rendbehozta szobáskáját, megreggelizett, majd esőköpenyébe bújt s már kint is volt az utcán.

Az autobuszmegállónál sorba álltak. A sok hivatalnok mind most igyekezett a hivatalába. Az esernyőkről csöpögött a víz, s a mellette álló úr nagyokat szuszogott. A kocsí belseje nedves ruhák párájával telt meg.

Sarokba ült és kinézett az ablakon. Szomorú volt az utca, olyan szomorú és egyhangú, mint az ő élete. Nap-nap után mindig ugyanaz követte egymást, a nélkül, hogy bármilyen apró változás fordult volna is elő. Reggel takarítás, aztán estig a hivatal, s este — oh Istenem — vagy a varroda szalonja, ahogy már ők hívták, vagy az otthon unalmas, nehéz csendje.

— Most aztán leszállhatok, az áldóját, — hallotta maga mellett — otthon hagytam a pénztárcámat.

Gumiköpenyes fiatal férfi mondta ezeket a szavakat, mialatt végigtapogatta összes zsebeit. A kalauz a letépett jeggyel mellette állt s a fiatalembert nézte.

— Bocsásson meg, de nem tudom megváltani a jegyet, — jelentette ki a diákkülsejű férfi — nincs nálam pénz. Ha talán szíves volna postabélyeget elfogadni, az van.

A kalauz ránevetett.

— Cserekereskedésre, sajnos, nincs időm.

— Akkor leszállok.

Ninon megsajnálta az ismeretlen férfit s odaszólt hozzá.

— Mennyi bélyege van?

— Két frank értékű, — válaszolta a fiatalember — talán számíthatok a segítségére?

— De hisz ez természetes. Bélyegre úgyis szükségem van, s az már olyan mindegy, hogy hol szerezem be.

— Az én helyzetemben nem mindegy, kisasszony, mert ha most nem segített volna rajtam, akkor gyalog kellett volna mennem az egyetemig. Vagy visszafordulni, ami nagy késést jelentett volna. Még egyszer nagyon köszönöm jóságát.

Ninon elpirult. A férfi hálás köszönete kisugárzott a szeméből, a szavak csak gyenge tolmácsolói voltak az érzésének.

Az autobusz tovarobogott, s az eső jobban megéredt.

— Ma névsorolvasás lesz az óra előtt, s nem szerettem volna, ha hiányzónak jegyeznék fel. Reggelig rajzoltam s így nem csoda, ha figyelmem másfelé járt s nem a pénztárcán.

A szuszogó úr szemben ült Ninonnal s figyelmesen nézte őt. Hol a lányra, hol meg a fiúra tekintett. Tán gondolt is valamit. Sárga, petyhüdt arca úgy lógott le kétoldalt, mint az éhes ürgének.

Ninon felállt.

— Én megérkeztem, leszálok. Isten vele, uram.

Kezet fogtak. Az ismeretlen fiatalember még szeretett volna valamit mondani, de a leány már leszállt, s az autobusz továbbrobogott.

— Legalább a nevét kérdeztem volna meg, — töprengett magában a fiatal férfi — vagy azt, hogy hol dolgozik, de semmit, semmit sem tudtam meg róla. Meg is haragudott sajátmagára.

Ninon pedig úgy sietett, mintha valaki követte volna. A sarkon hátra is nézett. Mosoly ült az arcán, örült. Jót tett valakivel, s ez olyan jól esett neki. Aztán a minisztérium kapujában megállapította, hogy

a fiatalember kissé ügyetlen volt, mert még be se mutatkozott.

Az irodában ma is ő volt az első, mint rendesen. Még soha nem késett el, s ez a tudat serkentette, buzdította, hogy mindig ő maradjon az első.

A társnői csak utána érkeztek meg. Az egyik sápadt volt, a másik fáradt, a sok szórakozás, a későig tartó tánc hatása ilyenkor látszott meg az arcokon.

Ninon nem tudta, mit jelent kimulatottnak lenni. Ez az állapot ismeretlen volt előtte. Mert ő még sohasem mulatott úgy igazán. Kétszer volt színházban, résztvett kerti ünnepélyeken is, így július 14-én, derégelig még nem táncolt soha. Egy alkalommal éjfélig vigadoztak valahol egy táncteremben. Négy lány, de fiú nem volt egy sem. Talán azért is nem késett el még eddig soha. Arca üde volt és hamvas. Ajka piros és pici, mint a becsületrend szalagjával díszített gomblyuk.

Ninon Jealou alapján véve nem is tudta, hogy milyen szép. Nem törődött valami sokat vele. Tán azért, mert nem volt senkije, akinek tessék. A hivatalban mogorva irodaigazgató trónolt, aki előtt a szépség, nőiesség már rég a lomtárba került. Rosszul sikerült múmia volt már, pergamentszínű, mindig fakó arccal, lelógó kínai bajusszal s foghíjas szájjal.

Mikor napközben végigment a termeken, s jobbra-balra szó nélkül meghajtotta fejét, fanyar vagy talán inkább szomorkás, bőr alatti mosoly bujkált benne. Szívből sohasem nevetett.

Az írógépek kelepelni kezdtek, kattogni, korcsolyázni, a fehér ívek zizegve lebegtek az írógépek felett.

Ninon Jealou úgy kezdett a munkához ma is, mint máskor. A széket megigazította maga alatt, a klott karmantyúkat felhúzta, hogy megvédje a blúzat. A leírandó szöveget a gép baloldalán helyezte el, s elhibázta az első betűt, mikor leütötte.

— Ki lehetett az a sorbonnista, azzal a csomó rajzzal a hóna alatt? — forgott a fejében. — Milyen kár, hogy eltűnt, eltűnt örökre.

Megkísérelte arcvonásait maga elé képzelni, de még azt sem tudta biztosan, hogy kék volt-e a szeme vagy fekete. Volt-e bajusza vagy nem. Olyan zavarban volt, hogy nem merte vagy nem tudta igazán megfigyelni. De úgy érezte, hogyha valahol meglátná, megismerné. — Furcsa, eddig még soha nem érzett zsibongás volt a szívében, olyan öröm-féle érzés, fehér madár az ő bánatos kalickájában.

A téves betűt kigumizta, de aztán, mikor a tizedik hibát csinálta, ráeszmélt, hogy bár ne találkozott volna azzal a fiúval, mert ma a kínai bajuszos biztosan azt fogja neki mondani, amit a társnőinek szokott:

— Kisasszony, ön úgy látszik, nem pihente ki magát az éjjel, tanúbizonyság a munkája, mely nem nélkülözi a hibákat.

Mikor délben átadta a legépelt íveket, a legrosszabbra volt elkészülve. Az igazgató végigmustrálta az íveket, megszámolta — és nem szólt semmit. Még csak rá sem nézett Ninon halványpiros arcára.

*

Kint az eső elállt. A levegő friss és üde volt. Párizs újból felvette nevető arcát s a nap sugaraiban fürdött.

Este nem ment a varrodába. Titka volt, s ennek akart élni. Sétálni ment. Ismeretlen emberek forgatagába veszni, kirakatokat nézni, elfáradni, hogy aludni tudjon, mert érezte, hogy az a mai jócselekedete szomorú érzéseket támaszt benne. Úgy jött hirtelen, mint a villám, robbant, aztán eltűnt.

Ninon Jealous szerelmes lett. De azért egy kis Duval-étteremben megvacsorázott, sőt bort is rendelt magának egy kis pohárkával. Be akart csípni.

Oh drága kis Ninon. Ki tudott volna téged megérteni? A te drága, tiszta leányszívedet, melyben egy megghasadt kis rózsabimbó az élet után kívánczozott. Egyedül, árván, támasz nélkül élni és sírni a boldogság után. Egy pohárka bort szürcsölni a párizsi éjt-

szakában, s remélni azt, hogy valahol egy diákszobában tán gondolnak rád.

•

Másnap reggel az autbuszmegállónál már egy óra hosszat sétált egy fiatalember. Néhány füzet volt

a hóna alatt. Az egyik autbusz a másik után robogott el a nélkül, hogy felszállt volna rá.

Az arca szomorú volt és lehangolt. Már úgy lát-szott, hogy hiába várt, de aztán egyszerre kisütött a nap. Már a körút közepén észrevette a közeledőt, s szemük nézése találkozott. Ninette piros lett, mint a pipacs, s a fiú arcára a boldogság mosolya terítette ki a sátorát.

— Jó reggelt, kisasszony! Remélem, hogy nem haragszik rám, amiért megszólítom, de tegnap oly zavarban voltam, hogy elfelejtettem bemutatkozni. Raymond Feryson vagyok, negyedéves technikus.

— Az én nevem Ninon és gépelek a hadügyben. Nagyon örülök, hogy látom. Ma nem felejtette el a pénztárcáját?

— Ezentúl sohasem fogom, mert mindennap reggel eszembe fog jutni az ön jósága, melyet irányomban tanúsított. Ha megengedi, elkísérem. Ma nem lesz baj, ha később érek az egyetemre, s ha baj is lenne belőle, nem bánám. A boldogság, ami eltölti szívemet, kárpótolna érte.

— Feryson, maga úgy beszél, mint egy költő — válaszolta kacagva a lányka.

— Mi tagadás benne, költő is vagyok. Igaz, hogy eddig verseket még nem írtam, de egy szép gép megkonstruálása a legszebb költemény a világon.

— Mondja, Feryson, amikor egy gépet költenek, akkor mit csinálnak először, a kereket vagy a vázát?

— Ez aztán fogós kérdés, — nevetett fel a férfi — ehhez csak egy van hasonló, hogy mi volt előbb, a csirke-e vagy a tojás.

— Ez nem fogós kérdés! Csirke volt előbb — jelentette ki a meggyőződés hangján a leány.

— Ha ön mondja, akkor elhiszem, de én a tojás mellett szavaztam volna.

Az autobusz eltöfögött, de egyikük sem törődött vele. Olyan jó volt beszélgetni.

— Mikor jönnek ki az irodából? — kérdezte aztán Raymond.

— Háromkor.

— És máskor is láthatnám? Vagy várnom kell egy óráig, mint ma?

Ninon a cipője hegyét vizsgálta. Nem tudott mindjárt válaszolni. A varrodai beszélgetések jutottak az eszébe, Lucy komoly szava s Rosette álmos mosolya. De aztán nyugodtan szólt.

— Én pontosan fél kilenckor itt szoktam lenni. Ha

öt perccel előbb jön, nem fog ártani, de egy órával, az igazán felesleges.

Új autobusz jött s arra felugrottak mind a ketten.

Ninon aznap második lett a hivatalban. De nem törődött vele. Nem bánta volna, ha tizedik lesz is. Arca, szíve, minden porcikája érezte, hogy megszűnt a régi énje, s mint egy rakéta fénye a csillagos égen, úgy gyulladt fel benne valami.

Nem volt senkije. Akik valamikor szerették, mind meghaltak. Csak emlékek maradtak az egykori boldogságból s most ez a Raymond, ez a kedves fiú újra megajándékozta őt a reménység, a bizakodás, az álmok szépségével.

Érezte, hogy érdeklődik iránta valaki, s ez nagy örömmel töltötte el. Tudta, hogy biztosan rá gondol, hogy vele foglalkozik, mikor gépeket költ, s a kerek-
kek számai közt az ő arca jelenik meg.

Mint a kulcslyuk nyílásán a sötét szobába surranó fény, úgy surrant be hirtelen az ő szomorú, csendes, egyhangú életébe a boldogság.

Könny szökött a szemébe. Milyen kár, hogy most nem él az édesanyja, akinek mindent elmondhatna, akitől tanácsot kérhetne, akinek megmutathatná legalább a fényképét, melyet előbb-utóbb a retiküljének selyme között fog hordani, hogy néha megnézze, mikor nagyon nehéz a szíve és valami ismeretlenre áhítozik.

A lányoknak nem szól. Titoknak tartogatta, mert megszölkét volna, vagy igazat, okosat mondtak volna neki, s ő valahogy most nem akart gondolkodni, filozofálni, bibelödni. Úgy volt, mint a kisfiú, ki pötytyös rigótoját tart a kezében, s nem tudja, hogy mit tegyen vele.

Pedig még nem is tudta valóban, hogy ki fia is ez a Raymond. Hátha csak úgy mondta, hátha csak kitalálta mindazt, amit mondott. Hátha már van más ideálja is, aki most távol van, s azért, hogy valaki legyen, most jó ő is. Nem tudta magának meg-

magyarázni, hogy miért teszi fel ezeket a kérdéseket, de valahogy félni kezdett, hogy elveszítheti, s ez a félelem erőszakolta lelkébe ezeket a találós kérdéseket.

•

Szótlanul dolgozott gépe mellett. Még tízóraizni is elfelejtett, annyira elmélyedt saját gondolataiba. — Ma igazán megtartotta a hadititkot, melyet gépelt, egy szóra sem figyelt oda. Betűket, sorokat másolt. Igaz, hogy máskor sem tudta tisztán kivenni, hogy mit ír, mert rendszeren csak részleteket kapott s így sohasem volt ismeretes előtte az egész szöveg. — Aztán később nyugodtság szállta meg. Az első izgalom tovatűnt, s megjött a kedve a beszélgetésre is.

Mikor három órakor hazafelé indult, arra gondolt, hogy hátha várni fogja őt. Körül is nézett, lopva, feltűnés nélkül, mikor kilépett a kapun, de Raymond nem volt ott.

Gondolhatta, hogy nem lesz ott, hogy derék, finom érzésű fiú, aki nem vágódhatik petárda módjára egy leánylélek életébe. Tolakodó lett volna, ha ott lett volna, persze. Viszont biztosan neki ez már nem újdonság, ki tudja, hány leányra kell várnia, hány-nak udvarol egyszerre.

— Várni kell, míg rád kerül a sor — vigasztalta magát Ninon, mialatt egy kis csemege-üzletbe tért be, hogy vacsorára valót vegyen magának. Szerette azt a kis boltot ott a Vaugirard-utca sarkán. Egy fiatal özvegyasszonyé volt, kinek férje elesett a háborúban s ő most, szegény, egyedül küzdött az élettel.

Csak elsőrangú árut tartott, de mindent lehetett nála kapni, amit szeret az ember. Savanyított, füstölt, szárított, sózott halacsok, szép retkek, paradicsomok, puha és kemény sajtok, szendvicsek, száraz sütemények, likőrök, ananászok, szóval mindez szép rendben sorakozott a polcokon. És ami fő, olcsó volt. Három franknál nem kerülhetett többbe a vacsorája, és rendszeren ki is futotta ennyiből.

Madame Gris már tudta, hogy Ninon Jealous kis-

asszonynak mi kell. Ő maga állította neki össze a legfrissebb áruból mindazt, amit jónak látott, s Ninon mindíg meg volt vele elégedve.

Madame Gris azért vidámabb lehetett volna. A fehér üzleti köpenyeg alatt még mindig fekete ruhát viselt. Nem akart többé szabad lenni, pedig már régen vége volt a háborúnak. Ninon csodálkozott is, sőt egy ilyen vásárlás alkalmával meg is kérdezte tőle, hogy miért nem megy férjhez?

Madame Gris nem válaszolt tüstént. Mintha előbb gondolkodott volna, hogy mit mondjon, mintha ez új vagy egészen szokatlan kérdés lett volna előtte.

— Félek — mondta aztán egy idő múlva. — A házasságban van öröm is, de sokkal kevesebb, mint azt a lányok képzelik. Az én megboldogult uram áldott jó ember volt. Isten nyugosztalja. Mindent, mindent megadott nekem, amit csak kívántam, mégis voltak idők, amikor nem voltam megelégedve a sorsommal. A hiba bennünk van s ezen sokszor a férj nem segíthet. Ezt, amit mondtam, a jó férjekre értettem, hátha még részeges, kicsapongó, beteg ember kerül a nő mellé, mi akkor az élet? Lutri az egész. Én meg sohasem szerettem lutrizni. Így nyugodtan élek. Várom a vevőket, s ha minden jól megy, veszek magamnak egy kertes kis házat öregségemre s ott fogom befejezni az életemet. Én nem akarok újra férjhez menni; 30 éves vagyok, de azt hiszem, már mindenen keresztül mentem, amin egy tisztességesen nevelt úriasszony keresztül mehet.

— Madame Gris, maga megijeszt engem — mondta Ninon egy articsókát szorongatva kezében.

— Ez az én magánvéleményem, — válaszolta — s belátom, hogy az egészséges értelemmel szembe helyezkedik, de nem is mondom senkinek, hogy e szerint igazítsa életét, hogy szót fogadjon nekem. Én csupán válaszoltam arra a kérdésre, amit feltett.

— No, és ki tudja, — mondta aztán később — hogy ez a felfogásom örök lesz-e? Valamikor nagyon szerettem a rántott halat, s most rá sem tudok nézni.

Viszont a vadat nem szerettem, s most ünnepszámba megy, ha ehetek belőle.

Aztán hirtelen, minden átmenet nélkül kérdezte:

— Nem jönne el velem estére színházba? Egyedül nem szeretek menni, barátnőm nincs. Korán bezárom a boltot, aztán fél kilenckor találkozhatnánk, vagy én megyek el önért, vagy ön jön el értem. Ahogy tetszik.

Ninon megörült az ajánlatnak. A színház sohasem jutott az eszébe. Míg szülei éltek, nem vitték el, azt mondták, hogy erre még ráér, s mikor meghaltak, akkor gyászba borult az élete, megint nem lehetett. S most minden kapu nesztelenül kinyílt. Nem gátolta semmi.

— És melyik színházba mennénk? — kérdezte kíváncsian.

— A körúton nyílt meg egy új színház, a „Kék madár”, még nem voltam benne, de azt hallottam, hogy halálra nevezheti magát benne az ember. Kis egyfelvonásos vígjátékokat adnak benne, s a nagy szünetben egy pohárka jéghideg italt, díjtalanul.

— Milyen ruhában kell ott megjelenni?

Madame Gris hangosan felnevetett.

— Milyen ruhában? Hát így, ahogyan van. A „Kék madár” nem opera, hogy estélyi ruhát kelljen felvenni. Oda az ember szórakozni megy, nem komoly művészetet hallgatni és nézni. Ezt nekünk csinálták, a dolgozó, robotoló polgárnak. Hát jön?

— Jövök — válaszolta Ninon. — Fél kilenckor itt leszek.

Mikor kilépett a boltból s hazafelé igyekezett, valami azt súgta neki, hogy a mai nappal új irányba hajlott az élete. Az egyhangúság szürke fala szétrepedt, s a repedésen besuhant az élet.

Jóleső izgalom járta át egész lényét. A színház s a nem várt örömek csodálatos érzéssel hatották át. Nagy volt azonban a csalódása, mikor színház helyett egy sivár előadóterembe léptek, amelyben színpad helyett vászon lógott a falról, mely azt hirdette, hogy

itt vetítettképes előadás lesz. Sírnyaló kedve lett. Harapni tudott volna elkeseredésében. Madame Gris azonban csak nevetett.

— Ha megmondtam volna az igazat, akkor nem jött volna el, pedig meg fogja látni, hogy olyan élményben lesz része, mint még eddig soha. Az előadó azt mondhatnám a legbátrabb francia tiszték közé tartozik. Körülötte mind elhulltak, s ő él és mindent újra átél még most is.

A közönség azonban nagyon gyéren szállingózott. Alig voltak harmincan, amikor a kezdés ideje elérkezett, és csupa nő.

Egon Gyp hirtelen megjelent a teremben. A lámpák elsötétedtek, kivéve a felolvasó asztalkáét, s az előadás megkezdődött.

Gyp borzas hajú, már kissé öszülő, markáns arcú férfiú volt. Homlokán, jobb nyakán forradás látszott és nagyon kicsit sántított. A nők rajongtak érte. Kiszínezett kalandjai, halált megvető bátorsága és leleményessége gyanús dicsfénnel vették körül a nevét.

— Mai előadásom tárgya, — kezdte előadását — önök előtt, hölgyeim, még ismeretlen. Eddig ugyanis még sohasem tettem említést arról, hogy ifjabb éveimben kígyóvadász voltam. Szerbia, Dalmácia hegyeiben a kígyók különféle fajai tanyáznak, sőt van olyan, melynek én adtam nevet, mert eddig ismeretlen volt. Raguza, Sophia, Belgrád múzeumaiban, sőt az angol British Múzeumban is megtalálhatók az én kígyóim.

Ninon unottan nézett maga elé. Őt nem érdekelték a kígyók, sem a torzonborz hajú kígyóvadász. Raymond jutott az eszébe.

Azután szavakat hallott, de nem értette az összefüggést. Képeket látott, amelyek nem érdekelték.

— A vipera macrops egyike a legveszedelmesebb mérgű bestiáknak — hallotta aztán később és figyelni kezdett.

— Ritka ember éli túl a harapását. Ütszéli száraz

bokrok ágain sütkérezik, az ember azt hiszi, hogy biztonságban van, majd úgy véli, hogy a bokor tövise szúrta meg, mikor hozzá ért, pedig a vipera volt. Az én időmben nagyon sok marás történt, és nem emlékszem, hogy valaki is túlélte volna. Egy délután a kígyó megmart egy kis kecskepásztor lánykát. Egy arrafelé haladó hegyi csendőr kiszívta a sebet. A lányka sokáig haldoklott, s végül mégis meghalt, a csendőr pedig néhány napra rá meghűlyült. Úgy látszik, a méreg a száj rendkívül finom nyálkahártyáin felszívódhatott a vérébe.

— Engem is megmart. Én voltam az oka. Egszerre három került elém. A faollóval nem tudtam olyan hamar dolgozni, hát a kezemmel nyúltam utánuk. S ekkor történt a baj. Megmart. Késsel, közönséges késsel, kivágtam a sebet, rögtön aztán hazavánszorogtam a kaszárnnyába. Amennyi rum és sör belém fért, annyit megittam, az orvosok beoltottak, aztán két napig eszméletlenül feküdtem. Úgy keltem fel, mint aki halottaiból támadt fel. De felkeltem. Ez ugyanis nem az első kígyómarás volt, s így szervezetem már nagyobb ellenállást tudott kifejteni.

Ninon ezután újra elvesztette a figyelés fonalát. Csak ült s nézte a kis fénykörű lámpát, majd a kígyóbőröket a vásznon, melyek olyan undokok voltak, mint azok a nők, akiket ilyen hüllő-történetek érdekelnek.

Mikor vége lett az előadásnak, szinte kő esett le a szívéről.

Ő vigadni jött, s úgy érezte, hogy zúzmarás lett a kedélyvilága.

Madame Gris arca égett.

— No mondja, Ninon, nem volt ez érdekes? Nem ért ez többet, mint egy nevetséges francia vígjáték? Én amikor csak tehetem, eljövök. Tudja, ma kígyókról fogok álmodni. A nevüket elfelejtettem ugyan, de álmomban biztosan tudni fogom újból. Vipera — vipera. X. Y. Nem fontos. De maga miért hallgat? Nem érdekelte? Ujjé, akkor bocsánatot kérek.

Ninon Jealou nem válaszolt. Minek? — gondolta

— s kezdte megérteni Madame Gris különös élet-felfogását, amelyet délután még nem értett, mikor előadta. Aki így gondolkodik, mint ő, s fél a férjtől, a családtól, annak nem marad más hátra, mint a hullókkal szövetkezni.

A körút sarkán hangos ritmikus zene fogadta az arramenőket. Spanyol gitárosok voltak vagy tizenöten. Barna bőrű, fehér fogú, fekete hajú, nevetésre nyílt szájú férfiak. Fekete bársony ruhában, hazájuk jókedvét szórva az éjszakai Párizs könnyelmű világába.

— Gitár! — Eddig még nem hallott gitározni.

A halkan pengő hangszerek zsongó, ritmikus muzsikája úgy megfogta, mintha keze lett volna. Valami égi gyönyörűség hatotta át.

— Magát ez érdekli, Ninon? — kérdezte Gris asszony ajkbiggyesztve.

— Nagyon. Ilyen szépet még nem hallottam soha. Részeggé tesz.

— Akkor elválhatnánk. Élvezze csak, az én roncs idegeim nem bírják.

Kezet fogtak, hidegen, szenvtelenül, mint akiknek nincs közös gondolatuk, mint akik többé nem fognak találkozni ebben az életben.

Ninon Jealou a következő percben el is felejtette, hogy a világon van. Csak mikor éjjel hazajött, s felfemelte a takaróját, hogy alája bújjon, jutott eszébe a vipera macrops. De nem álmodott róla.

A gitárok muzsikája, színes, szokatlan összhangja zsbongott benne. Szép volt, mikor halkan pengtek, szép, amikor fortéba csaptak, s fenséges, mikor a kísérő hangok egyenként váltak el egymástól, egész külön utakon haladva a vég felé.

Ha az égben is ilyen muzsika lesz, ha az anyagok is lanton játszanak, milyen jó lesz majd ott. Lantozó anglyalt látott már valahol Fra Angelico képein a Louvre-ban, vagy hol. Tehát biztosan gitározni fognak...

Aztán jött az álom és mindennek vége lett. Az

álom jóbarát, fátyolt borít a szenvedésekre és fájdalmakra, elfeledteti a könnyes küzdelmeket.

*

Csak a reggeli ébredések ne lettek volna olyan szomorúak. Nem tudta felejteni a régi reggeleket, mikor megboldogult édesanyja odaült az ágy szélére és csókokkal ébresztgette kicsi leánykáját. Mindig hallotta, mindig a fülében volt ilyenkor a lágy édesanyai hang:

— Ninon, Ninon, kicsi madárkám, már fel kell kelni. Édes csokoládé vár és friss sütemény. Ninon, Ninon.

Könny szökött ilyenkor a szemébe. Miért is mondta ezt egykor az a jó asszony? Ezt nem lehet többé soha elfelejteni, s minél nehezebb lesz az élete, annál fájdalmasabb lesz a ráemlékezés.

A hónapos szoba, a gyors takarítás, Dupaunt asszony kócos feje s álmos, mosdatlan képe meg egyenesen kiábrándító volt.

Kint pedig megint esőre állt az idő. Nem esett ugyan, de úgy látszott valahogy, mintha esnék. A köd lecsapódott, s nedvessé tette a járdát.

Raymond az autobuszmegállónál várta. Ninon sejtette, hogy ott lesz, de nem engedte a gondolatot kifejlődni az agyában. Tiltakozott a gondolat ellen, és ez zárkózottá tette. Csak álmaiban volt bátor és kövelődő, a tettek terén olyan lett, mint a lusta diák, aki nem tudja a leckét.

Raymond Feryson rá nevetett egészséges, fehér fogsorával. Valamilyen gyerekes nézés volt ennek a nagyranőtt fiatalembernek a szemében. Nyílt, jó ember benyomását keltette, aki sohasem mond mást, mint amit gondol és sohasem tesz másképen, mint ahogy a becsülete diktálja.

— Valami mondanivalóm lenne, kisasszony, — kezdte mindjárt az elején — remélem, két autobuszt megér az ajánlatom.

— Ezért ma a harmadik leszek a hivatalban.

Raymond nem értette, hogy mit jelent most ez a kijelentés, de nem is kérdezte.

— Holnap vasárnap lesz, nem jönne kirándulni?

Ninont a kérdés nem lepte meg. Mintha csak várta volna.

— Hová? — kérdezte minden gondolkodás nélkül. Nem tiltakozott a gondolat ellen.

— Hát Fontainebleau-ba.

— És hánykor?

— Minél előbb.

— Mi az, hogy minél előbb? Kilenckor jó lesz?

— Előbb is lehetne.

— Templomba kell menni.

— Maga jár templomba?

A leány arca kérdőjellé vált, s bizonyos ijedt félelem repült rá. Úgy érezte, hogy rádölnék a házak, ha kisül, hogy Raymond kineveti.

— És maga nem szokott? — kérdezte félénken.

— Valamikor jártam, de itt Párizsban leszoktam róla. Elfelejttem, hogy ünnepnap van.

Ninon úgy érezte, hogy pinceajtó nyílik meg előtte és abból hideg, fázós levegő vágódik feléje.

— Ha velem először templomba jön és imádkozik, akkor magával megyek, mert tudni fogom, hogy a jó Isten velünk lesz.

— Bármit kér, megteszem, — hangzott a válasz — különösen pedig, ha ilyen szépet kér. Tehát a programm?

— Nyolc órakor várni fog a St. Sulpice előtt. Misét hallgatunk, azután önre bízom magamat. Jó?

— Jó.

— És még valamit. Én elhozom még egyik kolégámat, Yvonnet, nagyon jó leány, hogy ne legyünk egészen egyedül.

— Én meg Tom barátomat, hogy Yvettenek is legyen párja.

Nevettek.

Mikor Ninon kezét nyújtotta, hogy felszálljon az autobuszra, sietve odamondta a fiatalembernek:

— Raymond, tudja miért pirosak a naptárban az ünnepnapok?

— Miért?

— Mert szégyellik magukat, hogy az emberek nem tartják tiszteletben őket.

A lány halk nevetése a fiatal férfi fülében maradt és ott fészket rakott. Egész nap hallotta s kimondhatatlanul jól esett neki.

Raymond Feryson szorgalmas napi munkájába Ninon úgy hullott belé, mint egy virágszirom a rajztábla fehér papírosára. Mintha a szél sodorta volna be a nyitott ablakon. Más volt ő, valahogy nem tartozott az egyetemi ifjúság zavaros életébe. Anyja, az a jó, csendes asszony, sokat beszélt neki, mikor Amerikából útjára engedte, s lelkére kötötte, hogy a jó fiú olyan, mint a jó leány. Fehér a lelke és tiszta a gondolkozása.

— Vigyázz magadra, fiam, légy komoly, s mikor a szívedről van szó, gondolkozz a fejeddel. Mert sokszor egy hibás lépés tönkre teszi az életet. Sok-sok példát tudnék neked felsorolni, de azt hiszem, hogy nem kell. Én ismerlek, tudom, érzem, hogy meg fogod tartani tanácsomat.

És Raymond minden nyáron, mikor hazament szüleihez, nyílt tekintettel nézett a szemükbe. Nem volt rejtegetni valója. Pedig nehéz volt az élete. Hazulról nem fogadott el segítséget. Azt vallotta, hogy a vagyont akkor tudja megbecsülni, ha értékelni tudja a centeket. Ezért nappal tanult, s éjjel néhány frankért rajzolt, másolt nagy cégeknek, hogy szűkösen meg tudjon élni. Szükséget azért nem szenvedett, sőt még szórakozni is jutott ideje.

Egy Kovács nevű magyar szücsnél lakott, a negyedik emeleten. Tiszta, különbejáratú, világos szobája volt. Eredetileg műteremnek vagy műhelynek szánhatták, de Kovácsnak üzlete volt a Rue de Rivolin, s az üzlet mellett volt a műhelye is.

Tom bizalmas jóbarátja volt. Nem volt szép fiú, hirtelenszöke haja, mindig piros arca s nevető nagy

szája azonban elárulta, hogy akit szeret, azért meghalna, vagy legalább is gondolkodás nélkül síkra szállna érte.

Együtt csavarogtak, ha volt idejük. Ismerték Párizs minden zegét-zugát. S bátran idegenvezetőnek is beállhattak volna, ha úgy kívánta volna a szükség.

A szabadidőnek örülni tudtak és sok vidámság volt az életükben. A fiatalság ugyan felkövetelődött bennük, s utat kért, a jogát követelte, de nem volt elég pénzük, így hát szép csendben kellett maradniok. Kollégái, a bőpénzű külföldiek, akik mindenből kivették a részüket, beesett szemekkel, sárga arccal, kedvetlenül jártak az egyetemre, s mindig máshol járt az eszük.

Sokan elmaradtak, elhulltak, elvesztek, akikkel együtt kezdtek futni négy év előtt a cél felé. Amikor egy kolléga kimaradt, Raymondnak mindig eszébe jutott édesanyja csendes beszéde. Anyás fiú volt mindig. Fényképét mindig magával hordta, mintha szentet ábrázolt volna. Sokszor szégyelte magát érte, mikor meglett férfiak között azt mondta hirtelenül, hogy — a mamám.

Ezidén is, amikor az év elején megjelent a barátai között, az egyik odamutatott a nyakkendőjére s nagy komolyan kijelentette:

— Nézzétek, fiúk, egy csepp tejet hozott magával.

Ennek persze bokszozás lett a vége, mert Robby, ahogy őt maguk között nevezték, nem hagyta magán száradni a szégyent.

Ninon Jealou újdonság volt a számára. Az első lány volt, aki kiugrasztotta zavartalan, bohókás diákéletéből. Új szín, új érzés, új világ volt ez. Szerette volna megkérdezni a mamájától, hogy mit szól ő hozzá. De aztán a mellére csapott s fennhangon mondta:

— Hát felnőtt férfi vagyok-e vagy sem? Utóvégre csak nem fogok életem végéig az anyám szoknyája után leselkedni. Szerelmes vagyok és — pont. Ez egyszer szót fogadok a szívemnek. Legyen már egyszer annak is öröme, hisz eddig még úgysem volt.

De aztán végignézett a ruháján, s kedve kissé lelohadt. Kabátja, nadrágja kopott volt, kalapját is elhagyta a formája. De szerencsére volt egy kis megtakarított pénze, amiről senki sem tudott. A vakációban is dolgozott otthon, s ezt bőven megfizette az apja. Estére nagy csomaggal tért haza, s úgy kiöltözött, mintha lakodalomba készült volna.

Másnap reggel azonban megint esőre fordult az idő. Szemergett. Tanácstalanul álltak a templom előtt s egymást nézték.

— Mi lesz? Megyünk vagy nem megyünk? — kérdezte Tom, akiben legjobban forrt a buzgóság. Hóna alatt gitárt szorongatott.

— A gitáromat féltem — válaszolta Robby, mert ő is szorongatott egyet a kezében. — Az enyém mes-termű, azon van mit féltetni, de a tied, Tom, az rozoga szivarskatulya.

A férfiak után Yvonne nyilatkozott.

— Metrón megyünk a pályaudvarig. Aztán, ha Fontainebleau-ban nagyon esni fog, keresünk helyet valahol egy vendéglőben. Csak az a fő, hogy ki a városból, mert ha ma itthon kell maradni, akkor meghalok.

Yvonne és Tom nagyon összeillettek. Mind a kettő szívesen bőrig ázott volna, csak haza ne kelljen menni.

Ninon már másfajta volt, neki elég lett volna egy szó s máris engedelmesen hazaindult volna, pedig nagyon örült a kirándulásnak.

Tom az eget fürkészte, majd nagy hangon kijelentette, hogy az eső két óra múlva megáll és délre rendben lesz minden, azután hozzáfűzte:

— Hát az igaz, hogy az erdei pázsit vizes lesz, de hogy mit fogunk tenni, azt majd meglátjuk aztán. És most, uraim és hölgyeim, előre. Kár minden percért.

Tom belekarolt Yvonneba s elindultak.

Raymond Ninonra mosolygott, de nem karolt belé. Ninon más volt, mint Yvonne. Úgy érezte, hogy

másképp is kell vele beszélni. Olyan jóság sugárzott ki belőle, aminőt eddig másoknál még sohasem tapasztalt. Gyengéd, szelíd teremtés volt, de a nagy asszonyok jelleme érződött rajta, akik tiszteletet és megbecsülést vívtak ki maguknak.

És Tom jóslata bevált. Fontainebleau-ban derült ég fogadta a kirándulókat. A homokos talaj beszívta a vizet, a levegő párás volt s a nap sütött, hát mi kellett még?

Tom lekapta a válláról a gitárt, kihúzta a zsákjából s udvariasan Yvonnehoz fordult:

— Lesz szíves tartani a zacskót, a munkamegosztás alapján.

Raymond követte példáját s nemsokára csendesen, pengve megszólaltak a húrok.

Pan! Pan! est-ce ma brunne

Pan! Pan! qui frappe en bas?

Pan! Pan! c'est le Fortune:

Pan! Pan! je n'ouvre pas.

Raymond vezette a dallamot s Tom tercelt hozzá. Robby hangja tisztán csengett, üdén, s szárnya volt, Tomé kissé fátyolosan ugyan, de símulón. Érződött még hangjukon is, hogy jóbarátok, s nem először énekelik ezt a dalt.

A lányok arca égett a boldogságtól. Milyen szép ez és milyen jó. Milyen nagyszerű érzés fiatalnak lenni.

A „Nefelejcshez” címzett vendéglő az erdő szélén állt, rőt színű fák között. A teteje zöld volt s a fala fehér. Az udvarban már nem söpörtek, vastag szőnyegként borították a sárga levelek.

— A verandára tessék fáradni — tessékelte őket a vendéglős. — Ott bent van az ember, s ha tetszik, úgy kint. Világos, barátságos, sőt táncolni is lehet.

— Ennivaló akad-e? — kérdezte Robby. — Mert megéhezünk.

— Már hogyne volna, kérem. Friss ételt parancsolnak vagy hideget?

— Jót és olcsót, mert diákok vagyunk. A többit

önre bízzuk, tisztelt polgártárs. Ebédre majd visszajövünk. Zálogul meg itt hagyunk addig két gitárt. Aztán mások is lesznek, vagy csak mi?

— Eddig húsz ebédet rendeltek.

— Akkor rendben van. Jöhet a bor és sült.

Ninon nem szólt közbe, csak nevetett. Robby úgy vezényelt, mint egy hajóskapitány, s mikor az ételt letették az asztalra, úgy esett neki, mint egy hintáslegény. Mindenki étvágyat kapott tőle.

Aztán kart karba fűzve, mind a négyen kiröppültek a szabadba. Nyár óta még ott szomorkodott az erdő szélén néhány szerencsebódé s egy-két alkalmi árus. Várták a kirándulókat, tudták, hogy ezek még megpróbálják megpörgetni a forgandó szerencse kerekét.

— Tessék. Még soha ilyen alkalom nem kínálkozott — szaladt eléjük a bódé tulajdonosa. — Nem akarom hazavinni a nyereménytárgyakat. Csokoládé, kockacukor s miegymás néhány souért megszerezhető.

Raymond a nadrágzsebéből kihúzott egy csomó aprópénzt.

— Nézze, uram, ez az ebédünk és a hazautazás költsége. Én szót fogadok, de ha elveszítem, akkor remélem, hogy legalább jó tanáccsal fog szolgálni, hogy mitévők legyünk.

— Ki pördít először? — kérdezte aztán, és tíz sout dobott a tányérékára.

Yvonne vállalkozott.

— 21, 31, 41.

A kerék megindult. Először csak egy veszettül forgó fehér kerék látszott, aztán mindinkább lassúdott, végül lomhán megállt a 77-en.

— Újra! — vezényelt a bódés. — A kerék már régen forgott, s azért most nem akar szót fogadni.

— 7, 13, 77 — kiáltott Tom s a számokra tette a pénzt.

Kíváncsian, sikongva lesték, mi lesz az eredmény. Minél lassabban mozgott a kerék, annál nagyobb érdeklődés ült az arcokra.

— 14 — hangzott egyszerre. — Fuccs, svindli, gyerünk tovább.

A bódés előszedte minden művészetét, beszélt, izgatott, csalogatott s végül győzött.

— Egyszerre teszünk ketten, — mondta Robby — mit szól hozzá, Ninon?

— Én szívesen belemegyek.

— Válasszon akkor számot.

— Legyen hát 11, 22, 33.

— Az enyém meg 12, 22, 32.

A pénzt a tálcára tették s a kerék növekvő sebességgel sziszegett előttük. Ninon szája kissé kinyílt s szeme összehúzódott. Robby az alsó ajkát harapta, s Tom a levegőbe pengetett, valami vad néger dal ritmusát zengve.

— No, no, 19, 20, 21, — 22!

Szenvedélyes, mohikán csatakiáltás hagyta el a torkukat.

— Éljen a pörgető polgár, éljen a 22-es szám!

Tom Yvonne nyakába ugrott, felhasználva a jó alkalmat.

— Éljen Robby, éljen Ninon! — kiabálta, s megcsókolta a nevető leányt.

— Kétszer 5 kiló kockacukrot nyertek, uraim — szavalta a bódés és a pult alól két hatalmas csomagot halászott elő. — Tessék, szolgáljon egészségükre.

Erre még nagyobb lett a láрма. Mit csináljanak ők ezzel a két csomaggal?

— Nem lehetne valami kisebbre becserélni? — kérdezte Ninon. — Hisz ezt nem lehet egész nap cipelni.

A jó bódés mosolyogva csóválta vörös fejét.

— Épp az a vicc benne, kérem. Sokan itt hagyják, vagy új dobásra cserélik be, nincs kedvük elvinni.

— Mi pedig nem cseréljük el új dobásokkal, — jegyezte meg Raymond — mert akkor a cukor is, meg a pénz is elúszott, vagy pedig még nyerünk két dobozzal, s akkor mi lesz? Négyet fogunk cipelni? Így legalább az ebédünk biztosítva lesz, ugye Ninon. —

Ezzel hóna alá kapta a két dobozt és hatalmas ugrásokkal a vendéglő felé futott.

Mikor visszatért, diadalmasan jelentette ki, hogy a vendéglős négy kiadós menüt fog érte adni.

— Tehát az ebéd biztosítva van. Isten vele, mester, és ha még egyszer jön egy ilyen víg kompánia, akkor jól gondolja meg a dolgot, hogy érdemes lesz-e őket oly melegen invitálni, mint velünk tette.

Aztán hintáztak nyikorgó csónakokban, keringtek tengeri szörnyeken s végül sárga avaron pihentek meg.

Ninon piros volt, mint a pipacs. Yvonne bájosan odaadó és a két fiúban riadót fűjt az ifjúság.

Az igazi muri azonban csak ezután következett. Mikor délben visszatértek a vendéglőbe, a jó városi kirándulók már az asztal körül ültek. A pincér forgolódott, illatos, párás ételeket hordott széjjel s a legújabb kuplét dúdolta. Jóképű, izmos fickó volt, s valószínűleg félvér, apja spanyol s anyja néger nő lehetett vagy fordítva.

Az egyik sarokban amerikaiak ültek, a másikban németek, tisztán ki lehetett venni a beszédjükből.

Az előétel és az első pohár bor után Tom valamit súgott Robby fülébe, mire az beleegyezően bólintott, majd eltűnt s nemsokára visszatért két gitárral.

— Csak nem akarnak most játszani? — kérdezte Ninon ijedten. — Mit fognak gondolni rólunk?

— Először, édesem, az nem fontos, hogy mit gondolnak rólunk. Mi tudunk játszani, ők nem tudnak, s ez előny, ezt pedig nálunk Amerikában is kihasználják az emberek.

Ninon nem elégedett meg a magyarázattal, durcásan nézett a tányérjára.

Robby megpengette a hangszerét, s elkezdett énekelni. Mindjárt a kezdet nagyszerű volt. Mindenki odafigyelt s hálás volt. Valahogy beleillett ez a víg hang, a szórakozás, a pihenés örömébe. Aztán a francia dal után angolba fogtak, jó newyorki dialektusban, úgyhogy az amerikaiak arca szinte fellángolt.

Tom értette, ismerte a módját, amivel hatást érhetett el. Mikor elhallgattak, mindenki tapsolt. Aztán Robby vette át a szót, s német dalba kezdett. Rövid volt, de

velős. Újrázni, kiabálni kezdtek az emberek s a poharak ürültek.

Robby csendet kért, aztán barátságos mosollyal az arcán szólt:

— Viszonzásul, tisztelt uraim és hölgyeim, kérem,

tiszteljenek meg minket, párizsi diákokat azzal, hogy hozzájárulnak ebédünk költségeihez. Tekintsenek úgy, mintha az önök vendégei lennénk.

S ezzel már fel is kapott egy tiszta tányért, s minden asztalhoz odament.

— Ha tudtam volna, hogy Raymond ilyen, akkor el sem jöttem volna — szólt könnyes szemekkel Ninon. — Én borzasztóan szégyellem magamat.

Yvonne azonban nem törődött sokat vele, a gondolat bevált, mi szégyelnivaló volt hát benne.

A tányér majdnem megtelt. Dollár, márka, pezeta, frank volt rajta s még ismeretlen pénz is, mikor Robby visszatért.

— Mi Tommal a jég hátán is megélünk — nevetett fel Raymond. — Ügye, Tom?

Aztán folytatták az ebédet. Közben kerítettek egy harmonikát meg egy hegedűt, s megvolt a jazz. Felváltva játszottak, hogy mindegyik táncolhasson, s a végén mindenki úgy érezte, hogy ez a kirándulás fényesen sikerült.

Ninon este, amikor hazaért, a fáradtságtól alig állt a lábán. Nem szokta meg az ilyenféle kirándulásokat. Egész nap beszélni, járni, nevetni, táncolni, kicsit sok volt egyszerre. Alig várta, hogy lepihenhessen. Forgott körülötte a világ. Mégis, mikor másnap felébredt, úgy gondolta, hogyha ma újból el kellene mennie, szívesen megtenné. A fáradtság tovaszállt, csak az érzés jósága maradt meg benne, ami éltetőn vidámító volt.

Az, hogy a hivatalába a többi lánnyal egyszerre érkezett, már nem bántotta. Most kezdte magát igazán kolleginának érezni. Eddig mindig a Hóféherke szerepét töltötte be, amit éreztettek is vele a többiek.

•

Az idő később már egészen elromlott. Néha reggeltől estig esett, csatakos szél fújt, úgyhogy kirándulásra többé nem lehetett gondolni.

Raymond pedig reggelenként várta a megállónál s elkísérte. Itt-ott este megvacsoráztak együtt, de a

lány feltűnően tartózkodó lett. Mást mondott rendesen, mint amit gondolt. A szemével őszinte szeretettel nézett Raymondra, szavaiban azonban rejtett húzódozás volt.

Tudatalatti félelem beszélt belőle. Mintha az árvák, az egyedülállók őrzőangyala tartotta volna a kezét, hogy le ne szédüljön a magaslatokról, amelyekre az ifjúság vágya felrepítette.

Raymond is megváltozott. Megijedt magától. Ninon nem volt olyan lány, mint a többi. Nem lehetett vele úgy bánni, mint a többiekkel. Tudta, hogy ha csak egy szóval túlmenne a jó modor határán, a leányka elhervadna, mint a virág, amelyet dér csípett meg.

Sokszor a szíve húzta és mégse ment el a megállóhoz. Tompítani akarta magában az érzéseket, s elhalványítani az ábrándképeket, mert hiszen neki komolyabb célja úgysem lehetett. Szülei nem engednék meg, hogy egy szegény gépirónőt vegyen el feleségül, mikor rá óriási vagyon vár, s valahol még hozzá egy milliomosnak a lánya is.

A nyáron, mikor otthon volt, majd szétszedték. Ha száz lányt nem mutattak be neki, akkor egyet sem. Vagy az ő házuk volt teli vendégekkel, vagy nekik kellett elmenniük. Sokat táncolt, golfozott, teniszezett, mégis mélyebb nyomot egyik sem hagyott benne. Kényes ízlése, betegesen finom érzésvilága előbbutóbb mindig kijózanította.

Az amerikai lányok pedig mindig kiábrándították. Sokszor egyenesen megrémült némelyiktől. Úgy ittak, mint a matrózok, úgy viselkedtek, mint a szabadnapos lift-boyok, s úgy beszéltek maguk között, mint a zsekék, akik értelmetlen szavakat tanultak a gazdájuktól.

Mikor egyik-másik amerikai ízű, harmincadik emeleten lejátszódó házibál után hazatért, ki szerette volna törülni magából a kiábrándultság képeit. Ő másnak képzelte a nőt. Az ő lelkében úgy állt a lány, mint egy virágzó cseresznyefa, üdén, tisztán, napsugárasan. És ilyennek képzelte el a feleségét is, akivel egyszer

megosztja majd az életét. Aki gyermekeinek az anyja lesz és az ő vigasztalása, felüdülése a rohanó élet zűrzavaros munkája után.

S most Ninon ilyen volt. Összeszorult a szíve, hárrá gondolt. De miért szegény, miért nem az olajkirály lánya, miért nem az ő körükből való? Szomorúan, szemre húzott kalappal bandukolt ilyenkor az utcákon, s erre gondolt.

Ninon nem ismerte kilétét. Nem tudta, hogy kik a szülei, és ő készakarva tett úgy, hogy meg se tudja. Sohasem volt sok pénze, sohasem érezte, hogy neki 12 hengeres nagy kocsija lehetne és inasa, és az Astoriában vagy más luxushotelban lakhatna, nem pedig egy szűcsnél, a negyedik emeleten, a háztető alatt egy műteremben.

Napok múltak el s nem jelentkezett. Csak mikor nem bírta már, mikor sírásra hajlott a kedve, kullógott el a megállóhoz, hogy legalább láthassa azt a szelíd, kedves teremtest, kinek a lelkét, báját anyagi kezek ápolták és őrizték.

Sokszor az ajkán volt már a szó, hogy megmondja neki mindazt, ami fájj neki, ami kikívánczik belőle, de mégsem tette meg. Félt tovább menni, mérlegelte a szavakat, s legfőljebb a kezét emelte az ajkához, hogy megcsókolja s lecsitítsa vele sajgó érzéseit.

Olyan csendesek voltak, mint az őszi erdő. Egymásmellett lépegettek vagy némán ültek, s aztán mosolyogva elváltak, hogy egy idő múlva ismét lecsitítsák csenddel, nézéssel, szótlanúsággal belső háborúgásukat.

Ninon most kezdett igazat adni a varrodai leányoknak, akik egyszer figyelmeztették, hogy jó lesz nem kergetni színes ábrándképeket, mert azok testvére a szenvedés s a kín, mely a halál birodalmának a határával közös.

Mert ha az élet olyan volna, aminőnek az ember elképzei, akkor nem kellene hozzá művészet, akkor magától menne minden. De az élet egészen más a

valóságban, s az ember a nagy választófalakat csak akkor veszi észre, mikor elzárják az utat.

Azt, hogy lelkiismeret van, és hogy parancsol is, eddig nem nagyon tudta. Az elmélkedő, csendes órák magányában vette észre, hogy egy belső hang kiterítette skarlátpiros palástját minden tette fölé, ami kapcsolatban vagy vonatkozásban volt Raymonddal.

Mert ez a technikus sem volt olyan, mint a többi férfi. Azokkal elbeszélgethetett egész nap, játszhatott, labdázhatott, semmi különös belső lelki elváltozást nem tapasztalt. Üdvözölte őket barátságosan, elköszönt tőlük mosolygón, s néhány perc múlva megfeledkezett róluk.

Raymond más volt. Ha meglátta, kipirult az arca, elakadt a nyelve s nem volt mondanivalója, tán inkább sírni vagy nevetni, vagy tudom is én mit szeretett volna. De jó volt, nagyon is jó a közelében lenni.

Egy nap aztán megjött a tél. Előzőleg száraz hideg volt, aztán egy reggel megindult a havazás. Sűrűn, nagy pelyhekben, méltóságosan hulltak a fehér szirmok, s betakarták a sötét, piszkos várost.

Reggel, amint kilépett az ágyból, az ablakhoz sietett és kinézett. Még sötét volt, de a lámpák fénye utat tört magának s megcsillogtatta a fehér szemfedőt.

Ninon álmoktól forró homlokát az ablak üvegéhez szorította és úgy nézett ki az utcára.

— Hó — mondta örömmel. Mintha már rég várta volna, mintha ígért volna neki valamit, ha egyszer eljön.

Felcsilingelt benne a régi világ sok-sok gyermeki öröme. Az új télikabát, a szép kamásli, szánkózás a nagymamáékhoz, a Mikulás apó s végül a karácsony ajándékos ünnepe. Valamikor ezt hozta a hó. Pelyhet fogni s nézni, hogy olvad el a tenyéren, meleg kályha mellett ülni s hallgatni régi történeteket, melyeket átéltek az elbeszélők, vagy amiket olvastak elsárgult könyvekben.

S most vajjon miért ujjongott fel, miért mondta

azt, hogy „hó” olyan mohón, oly örömmel, hiszen most már nem hoz neki mesét, meleget, ajándékokat. Miért örüljön hát a hónak?

És az öröm fájdalommal változott. Úgy elkezdett sírni, mint édesanyja temetésén, mert olyan árva, olyan szegény elhullott verébnek képzelte magát. A forró könnyek legördültek az arcán, de utánuk úgy érezte, hogy megkönnyebbedett. A fájdalom kisebb lett s a lélek fehérebb.

A hóhullás sok régi emléket újított fel benne, ami fájt, de Ninont más is bántotta. Nem mondta ugyan senkinek, hogy mi, még magának sem vallotta meg, mert nem akarta kiejteni azt a nevet, mely folyton a fülében csengett.

Úgy szeretne volna már Raymondot látni. A megállónál néha két autóbust is elengedett maga előtt, s akit várt, nem jött.

— Miért nem jön, mi tartja vissza? — kérdezte az utcán a gázlámpáktól, a hirdetőoszlopoktól, a gesztenyefáktól, s nem kapott választ.

Tán senkinek sem ülte meg a szívét olyan keserűség, mint az övét. És csodálatos, hogy az emberek ezt nem vették észre. Érzéketlenül mentek el mellette, mikor ő meg szeretett volna halni.

— Miért is ismertem meg? Miért is kellett nekem akkor bélyeget venni tőle, miért nem maradtam süket és érzéketlen, akkor most nem szenvednék így.

Madame Grisnek igaza van. Igen, neki egyedül. A legszebb dolog a világon a vipera macrops kifeszített bőre, abban nem lehet csalódní, a mellett nem kell sírva megalázkodni a szív rabjaként.

Pedig, ha tudta volna, hogy Robby éjtszakákon át róla tárgyal Tom szobájában, s egyik kávé a másik után issza, verseket költ, s végül falhoz vágja a poharat, akkor nevetésbe fordult volna a sírása. Mert Raymond nem okolta magát, nem panaszkodott, hanem csak sóhajtozott, mint egy poilu a kurtavason, mert nem teheti azt, amit szeretne.

A nagy gonddal elkészített rajzra egyik este

piros betűkkel ráírta: „Ninon“. Nem tudott parancsolni többé magának. Nagy dolgot akart tenni, hát elrontotta két napi fárasztó munkáját. Az ecsete eltörött, olyan erővel nyomta le. Aztán leborult a rajztáblára, mint aki nem akarja látni a kegyetlen világot, amelyet a jó Isten oly furcsán teremtett: a jó mellé, az ifjúság tüze mellé, kegyetlenül magas jég-hegyeket teremtett, melyeket ez a tűz megolvasztani nem tud.

Aznap reggel, mikor Ninon a havat nagy örömmel üdvözölte, ő is feleszmélt.

— Ma elmegyek, s megmondom neki, hogy szeretem, hogy meghalok érte, aztán történjék, aminek történnie kell.

Megborotválkozott, bedörzsölte arcát a kedvenc illatával, s míg öltözködött, megitta a teáját.

— S most jöjjön, aminek jönnie kell! — jelentette ki, s megindult az autobusz-megállóhoz, mely már annyi kedves percnak a tanúja volt.

Korán érkezett, de mégsem oly korán, mint gondolta, mert Ninon Jealous rövid bundájában, hosszúszerű lakkcsizmájában már ott állt s várta.

— Robby — mondta halkán. A név lerepült az ajkáról, mint a lepke a rózsalevélről.

— Oly rég láttam, Ninon. S ma a hó, ez a hó olyan szépen szálldogál. De ne álljunk itt, menjünk gyalog egy darabon, olyan jó most menni.

Ninon hozzá simult s Robby karon fogta. Nem tette még eddig soha, s most, hogy maga mellett érezte ezt a jóságos gyermeket, apjának minden bányáját, gyárát, pénzét, felhőkarcolóját szó nélkül odaadta volna érte. Mert mit ér a vagyon a szív örömeihez képest!

— Menjünk el ma valahová. A Capitolban jó műsor van, — kérlelte a férfi — olyan szép este lesz. Eljön?

A lány feléje fordította arcát s csak a szemével intett, nem volt ereje szólani.

— Megyek, Robby, megyek, ha azt kívánod, az

életbe, ha a halált választod, akkor oda is. Nem tudok nélküled élni, nem tudok, édes jó Istenem. — Ám ezeket a mondatokat csak gondolta. De Raymond mégis megérezte, mert hiszen ez a két lélek egy szívvel gondolkozott.

— Tehát hat órákor a házuk előtt leszek, — mondta a férfi — ne hagyjon soká várakozni.

Aztán elváltak, de ha az érzéseket meg lehetett volna gyujtani, akkor két égisz tűzszlopot láttak volna az emberek, melyre fehér mirtuszvirágokat szórnak az angyalok.

Raymond Feryson pontosan hat órákor ért a kapu elé, és Ninon szembe jött vele.

— Rádió idő — mondta nevetve a fiú és most már egészen nyugodtan karon fogta a leányt. Érezte, tudta, hogy Ninont többé sohasem fogja elfelejteni. Legyen jó vagy rossz sora, de az ő fehér egyénisége világítani fog, mint világítótorony a szirtfokon.

— Tehát hova megyünk? — kérdezte a lány.

— Fontos az, hogy valahová menjünk? — kérdezte a férfi. — Nem elég és teljesen elég az, hogy megyünk?

— Hát jó. Nekem mindegy, Robby, szívesen megyek, olyan szép ez az este.

Sok helyre el tudta volna vinni a leányt, ahol szórakozhattak volna, de nem merte. Féltette, mintha törékeny üvegből lett volna, s attól kellett volna tartania, hogy hamar elreped vagy eltörik.

Mentek, mendegéltek, kirakatokat néztek, egymásnak mutogatták, hogy mi tetszik nekik. Mit szeretne venni, ha volna pénze, s majd egyszer, hogy fog berendezkedni, ha módja lesz rá.

— Az én feleségem úri dáma lesz, — mondta a férfi — mindenem az övé lesz és én csak egyet fogok tőle kérni, hogy önzetlenül, odaadón szeressen. Mert a szeretet testvére a viszontszeretet. Tudom, hogy Amerikában, ha hazamegyek, hamarosan el fogok helyezkedni. Ha pedig biztos talajt érzek a lábam alatt, akkor megnősülök.

A leány ezt egészen természetesnek találta. Nem árulta el belső érzéseit, mert arra nem is gondolt, hogy Robby elvegye őt. Szerette, s most elég volt neki az ő társasága. Ha majd elmegy innen, messze Amerikába, s más emberek közé fog keveredni, tudta, hogy hamarosan megfeledkezik majd róla.

— Tehát megnősül, — szólt halkán a lány — s mondja, ha el fogja Párizsba hozni a feleségét, megmutatja őt nekem? Szeretném majd megismerni azt a nőt, aki az élete párja lesz.

— Ez még nagyon messze van, — sok víz fog a tengerbe folyni, amíg oda jutok. Én mindenesetre csak azt akartam kifejezni, hogy a feleségemben saját éneket fogom keresni, s ha azt megtalálom, akkor megelégedett ember leszek.

Egyideig szótlanul lépegettek. Raymondot bántotta, hogy ilyen témát érintett. Haragudott magára. Miért kellett neki ezt említenie, kérdezte magától s vissza szeretne volna szívni minden szavát. Oldalvást a lányra nézett, de annak arcán nem vett észre változást. Olyan síma volt és nyugodt, mint máskor.

Ekkor látta, hogy ez a leányka nem akarja rávarrni magát, hogy ez oly ártatlanul közeledik feléje s van mellette, mint a kis bárány az édesanyja mellett.

Egy kirakat előtt álltak meg. Drága gyémántok, briliánsok ragyogtak feléjük s vagyonokat érő korona-ékszerek.

— Az orosz cárnő ékszereinek egy része — mondta a férfi. — Nekem úgy tűnnek fel, mintha megdermedt könnyek volnának. Nem tudnám megvenni őket, ha sose lenne egy gyűrűm sem. Ezek a kövek meg vannak átkozva, mert vér, kegyetlenkedés és halál tapad rájuk. De menjünk innen, rossz még a közelségük is.

Lassan tovább lépegettek.

— Ni, egy mozi! — szólt halkán a leány.

— Be szeretne menni? — kérdezte a férfi.

— Ha maga is akarja, akkor igen.

Még meg sem nézték, hogy mit adnak. Olyan

mindegy volt, hisz őket nem a film érdekelte, hanem az, hogy egymásmellett ülhettek és nem ismeri őket senki. Folytatólagos előadás volt. Jó ideig egyikük sem tudta megérteni, hogy miről van szó. Aztán vége lett az előadásnak. A másik darab se sokat ért.

Kutyák, macskák produkálták magukat s emberi szokásokat utánóztak. Úgy tettek, mint az emberek szoktak, s ez a kutya jelleméhez sehogy sem illett. A kutya sokkal finomabb érzékű, mint sok felsőbbrendű ember. A kutyák csaltak, hazudtak, alakoskodtak, rágalmaztak, aztán megszöktek a felelősség elől, bajban hagyva az ártatlan ellenfelet, melynek csak az volt a hibája, hogy nem tudott olyan szemtelen és lelkiismeretlen lenni, mint a másik.

Végül megjelent egy komolyképű, hosszúfülű vadászkutya, s társai nevében kijelentette, hogy ez a színmű, amelyet előadtak, hála az égnek, nem az ő tiszteletreméltó családjukban történik, hanem a gazdájában, akinek a cselekedeteiért ő nem vállal felelősséget, nem azonosítja magát vele, mert az ember, aki mindent megtehet, ő viszont csak egy közönséges kutya. Megjegyzi azonban, ha a nézők közül valaki bántani merné a gazdáját, már mint az előadó vizsgálát, akkor szétharapja a torkát. Mert a kutyabecsület ezt megköveteli.

Az emberek bólongattak, igazat adtak neki. Mindenkinek eszébe jutott egy valaki, akinél többet ér egy komondor, mert arról tudja, hogy mit és hogyan tesz és tud ellene védekezni, viszont embertársával szemben legtöbbször védtelenül áll.

Mikor kiléptek a meleg nézőtérről, Ninon megborzongott.

— Hideg van, siessünk. Még megfázik valamelyikünk.

— Menjünk egy kávéházba — ajánlotta Raymond.

— Nem, — válaszolta a nő — ilyenkor nem illik nekem már kávéházba menni, éjjel van.

— Akkor jöjjön fel hozzánk — mondta hirtelen a férfi, meg sem gondolva szavai értelmét.

Ninon megállt s Raymondra nézett.

— Magához?

A férfi intett, de bizonytalanság ült az arcán.

— Talán nem bízik bennem?

Ninon egyideig gondolkozott, de aztán nyugodtan válaszolta:

— Nem cselekszem helyesen, azt érzem, de hogy bebizonyítsam, hogy megbízom magában, hát felmegyek.

Nem beszéltek többé róla. Elintézett dolog volt.

A lift már nem működött, mikor hazaértek. A lépcsőház csendes és kihalt volt. Egy hang, egy moccanás sem hallatszott. Talán már mindenki aludt.

Raymond kivette mellényzsebéből a kulcsot s kinyitotta a szobája ajtaját. Meggyújtotta a lámpát s szólt:

— Tessék, Ninon, lépjen beljebb.

Igazi bohém diáktanya volt a szoba. A falakon rajzok, skiccek, festmények, gitár és bendzsó. Az asztalon rajzeszközök, körzők és hatalmas táblák, amelyeken rajzpapiros fehérlett.

Raymond levetette a télikabátját s aztán érdeklődéssel fordult a lány felé.

— Miért nem lép beljebb, Ninon, és miért néz olyan kétségbeesetten maga elé?

A leány halavány volt, mint a fal s nem mozgott. Egyideig maga elé meredt, aztán sápadt arcán fényes, ragyogó könnyek kezdtek leperegni.

— Az Istenért, miért sír, Ninon, édes Ninon?

— Még soha nem voltam egy férfi szobájában — suttogtat akadozva, mialatt nagy, fényes csöppekben hulltak a könnyei.

Raymond nevetve csapta össze a kezét.

— No, most meg fogja látni, hogy mi történik magával. Innen többet nem kerül ki élve. Ez rablótanya s bűnök barlangja. A kabátját azonban addig tegye le, mert átmelegszik, s ha elmeleg, megfázik.

Robby lesegítette a kabátot s egyszerű széket tölt eléje.

— Foglaljon helyet, amíg elkészítem a teát. S ígérem, hogy három lépésre leszek mindig öntől.

A gyorsforraló vezetéket a konnektorba kapcsolta, s míg a víz felforrt, teasüteményt, sajtot s néhány szalámiszeletet varázsolt elő a fiókjából.

— Ime, vacsorám maradványai, azt hiszem, szívesen fogadja. Más nincs, s ilyen későn már nem is tudnék beszerezni.

A teavíz felforrt, s Ninon a nélkül, hogy az ételhez hozzányúlt volna, megívott egy csészével a párolgó italból. Öt perc múlva már újra kívül volt az utcán.

— Ha édesanyám megtudná azt, hogy ilyet tettem, sírna az égben — mondta, s meglátszott rajta, hogy nagyon elítéli tettét.

Raymond komoly volt. Nem magyarázott, mert sokkal nagyobb érzések birkóztak benne, semhogy beszélni érdemes lett volna.

— Én mindenesetre hálás vagyok magának, — jelentette ki — mert alkalmat adott nekem, hogy bebizonyítsam tisztá, becsületes ragaszkodásomat, s azt, hogy jobban szeretem, mint saját magamat.

A lány megállt künn a csendes éjtszakai utcán, s a fiú vállára tette a kezét.

— Robby, amíg élek, mindig tisztelettel fogok magára gondolni. Mert azt szeretném, hogyha majd egyszer otthon lesz, maga előtt is úgy álljon az emlékem, fehéren, mint a hó, mely most körülhull minket.

Aztán elbúcsúztak.

•

Ninon soká nem tudott elaludni. Lázasan volt, úgy érezte, hogy beteg, s folyton sírni szeretett volna. Bánotta valami, belső nyugtalanság kínozza, amelyre nem talált magyarázatot. Az idő már hajnal felé közeledett, mikor elszendergett.

Édesanyja jelent meg álmában, s úgy mint régen, magához húzta a fejét és simogatta. Nem szólt egy szót sem, ujjainak érintésében, meleg ölelésében, szí-

vének lüktető tüzeiben benne volt a szeretet legbeszédesebb kifejezése.

És ő, szegény, odahúzódott édesanyja karjai közé s panaszkodott. Elmondta szomorú sorsát, örömtelen napjait, s mindazt, ami töviskoszorúval gyötri az árvák életét. S kérte, hogy most már ne menjen többé el, maradjon itt, mert olyan nagyon hiányzik neki. És a jó álom-anyja nem válaszolt, csak ült és simogatta a haját, arcát és végül eltűnt.

Ninon felébredt. Valaki kopogott az ajtón.

— Jó reggelt, kisasszony! — Dupauntné volt, a háziasszony. — Nyissa ki az ajtót. Nagy öröme ébredt, nézze, micsoda szép virág.

Ninon egy kendőt kapott magára és úgy állt a küszöbön.

Óriási, fehér azalea-csokrot pillantott meg a kócos Dupauntné kezében.

— Hordár hozta most.

Ninon kitágult, kisírt szemekkel nézett a reggeli hírnökre.

— És levél nem jött? — kérdezte türelmetlenül.

— Ugyan kérem, hát kell itt levél?! Ezek a fehér virágok megmondanak mindent, csak olvasni kell tudni illatos szirmaikról.

A csokrot átvette, aztán, mikor ismét egyedül volt, mint éjjel álmában az édesanyja őt, úgy ölelte magához a drága, fenséges virágokat, s csak annyit tudott mondani:

— Robby, édes Robby, köszönöm.

Jobban örült a virágnak, mintha a cárnő koronagyémántjait küldte volna el neki. Mert azok kincsről, pénzről beszéltek volna, de ezekben szív, szimbolum és finomság volt. Mikor kissé lecsillapodott, egyenként csókolta meg valamennyit, aztán kiválasztott három szálat s vázába tette kis asztalára. A többi magával vitte. Kabátja alá rejtette, hogy senki se lássa, hogy senki se tudja, miért teszi.

Sietett, szinte szaladt, de nem azon az úton, mint rendesen.

Sötét, boltíves kapun lépett be s tömjénillat üdvözölte. Templomban volt. Az oltáron égtek a gyertyák s a pap aranyos ruháján szende fények csillogtak.

Ninon térdet hajtott s imádkozott, aztán lábujjhegyen, hogy senkit se zavarjon, a templom sarkába ment, ott a Szent Szűz szobrának lábához tette a csokrot. Gyertyák égtek köröskörül, s néhány nő imádkozott.

— Legyen a tiéd, — mondta a szeme, mialatt elhelyezte — azt adom, ami jobban illik Hozzád, mint hozzám. — Aztán ő is a többi nő közé térdelt s lecsukta a szemét. A gyertyák fénye az arcára verődött, s úgy érezte, hogy fényességük besugárzik a lelkébe, s azt jóvá, szentté teszi. Az oltár gyertyáinak fényfürdőjében úszott, hogy megerősödjék a lelke, hogy lebarnuljon, mint a test a tengerpart homokján nyáron.

Jóideig maradt így mozdulatlanul. Ez a bensőség, ez a kérdés nélküli nagy ingyen fürdője a lélek világának, fejlesztette, izmosította, megnyugtatta, s úgy átjárta egész lényét, mint az áram.

Megkönnyebbülve, mosolygón lépett ki újból az utcára. Bár gyenge, törékeny kislány volt, de úgy érezte, hogy a l'Arc de Triomphe-ot el tudná mozditani a helyéről.

Aznap megint első volt a hivatalban. Arca nyugodt volt, mint a tej, és a szeme oly csodás fényben úszott, hogy a többi leány észre is vette.

— Milyen érdekes vagy ma, Ninon — mondta az egyik.

— A menyasszonyok szeme fénylik így — tette hozzá a másik.

— Ne bolondozzatok, — válaszolta pirulva — de hiszen kint fagy, s a csípős hideg titeket is olyanná tesz.

— Nézz meg engem, — állt eléje az egyik lány — az én szemem nem ragyog, s az orrom piros. De nem is néz rám senki, a Pont Neuf a megmondhatója.

— Drágám, egyetlenem, te most lázas vagy. Száz fokos a lázad, s nincs az a termométer vagy termofor vagy micsoda, aminek segítségével ki tudnák mutatni a láz nagyságát.

Megkezdődött a terefere.

— Képzeljétek, lányok, tegnap nálunk a házban lakodalom volt — mesélte az egyik. — Férjhez ment egy csinos, jó megjelenésű leány, de nem ahhoz, aki már rég udvarolt neki, hanem egy hentesmesterhez,

aki szintén helyes fiú. Az első még nem végzett, egy éve van hátra, a másiknak azonban jó, forgalmas üzlete van. A lány a biztosat odaadta a bizonytalanért. Szegény leányt a nővére tartotta el, és így érthető, hogy szabadulni akart. Lehet, hogy a szíve mást mondott, a kényszer viszont nem hallgat a szívre.

— Az első, a lecsúszott, ott járt egész éjjel a ház előtt, és képzeljétek el, sírt, mintha az anyját vesztette volna el. Reggel, mikor a házmester kinyitotta a kaput, a kerítésnek dőlve találta. Már félig hüllye volt.

— Hát szabad egy lányért ennyire bánkódni? — kérdezte tőle valaki. — Hiszen annyi lány van, mint levél vagy fűszál. Talál majd helyette, amennyit akar.

— Ilyen nincs, ilyen nincs és nem is lesz — válaszolta, s a kimerültségtől úgy esett össze, mint az üres zsák. Mentők vitték el.

— Haha... lám, még ilyen férfiak is vannak. Azt hiszik, hogy a nők valami felsőrendű lények, pedig csak ismerné meg őket közelebbről, akkor látná, hogy épp olyanok, mint a férfiak, akikért nem érdemes az egyik járdáról a másikra átmenni.

Ninon nem vitatkozott, nem mondott véleményt. Neki nem voltak kiforrott véleményei a nőkről és a férfiokról. Ő egyet ismert, s azért meghalt volna. Itt gyenge a szó, az érv, ezt érezni, átélni kell.

•

Az irodaigazgató mandarin bajuszával megjelent az ajtóban. Nem szólt egy szót se, de bajuszának ideges rángatódzása elárulta, amit mondani akart. Mindenki a helyére ült s az írógépek kattogó muzsikába fogtak.

Ninon Jealou a hivatal után nem sietett úgy haza, mint máskor. Félt hazamenni. A csendes, szürke magánosság, Dupaut úr negligzséje, a konyhaszag s minden, ami otthon körülvette, fárasztón hatott rá. Ott nem volt még egy kis sarok sem, amely társa lett volna gondolatainak, háborgó, forrongó lelkének.

A kora téli este az utcán találta. Ment a házak mentén, s arra gondolt, milyen jó lenne most, ha ő szembe jönne vele... Ha azt mondaná, Ninon, úgy örülök, hogy látom, úgy vágytam magát látni. Egész nap magáról álmodoztam. Örült-e a fehér azaleáknak s a nagy szeretetnek, mely szirmaik között húzódott meg? Az én lehelletem, az én szívem dobogása volt bennük. Nem beszéltek magának, nem árulták el, hogy milyen nagyon szeretem magát, hogy még életemben nem ismertem azt az érzést, amelyet maga keltett életre bennem.

A hó lassan szállingózott. Ahítatosan, mesélőn, barátságosan, mint aki nem törődik a gonddal, búval, mert az nem az ő hivatása.

Ninon ment zsebredugott kezekkel s fehér volt már a válla, fehérre vált fekete bársonysapkája. Aztán hirtelen megállt. Körülnézett, nem tudta, hogy merrefelé is járhat ebben a modern, óriási Babilonban. És ekkor egy férfit vett észre, aki állt és őt nézte, három lépésnyire.

Ninon megijedt. Vajjon mit akarhat tőle? Csak mikor jobban megnézte, vette észre, hogy az a férfi Raymond Feryson.

— Robby!

A férfi megemelte a kalapját s közelebb lépett.

— Egy óra óta megyek maga után, kíváncsi voltam, hová megy. A kapu előtt vártam, és nem vett észre, én meg nem szóltam, hanem kísértem, mint az árnyéka. Nem érezte meg, hogy a közelében vagyok?

— Őszintén megmondom, azért nem mentem haza, mert magát kerestem, — válaszolta a lány — meg akartam köszönni a szép virágokat, melyekkel meglepett. Robby pajtás, köszönöm magának. Értékesebb dolgot nem lehetett volna adni nekem, mint e virágokat. Maga angol férfi létére eltalálta, hogy mi francia lányok minek örülünk a legjobban.

— No, most én ajánlok valamit, ha már így összehozott minket a hó. Menjünk el egy cukrászdába, hogy ne kelljen tovább róni az utcát. Elfáradtam s úgy

érzem, hogy le kell ülni egy kissé. Ha élne az édesanyám, akkor felhívtam volna hozzánk. Ő nagyon szerette volna magát, mert azokat, akiket én szerettem, ő is kedvelte. De nincs, meghalt... Most engedje meg, hogy az én vendégem legyen. Képzelve el, hogy ez a cukrászda a mi szalonunk, s a kiszolgáló kisaszony a szobalányunk.

A férfi nézett s nem válaszolt, a szeme körül azonban mosoly bujkált.

Ez a lány azt hiszi, hogy én szegény fiú vagyok, attól fél, hogy nincs pénzem, s azt oly finoman tudatja velem, hogy semmiféleképp nem lehet sértő, sőt végtelenül kedves — gondolta Raymond.

— Hát nem jön? — kérdezte Ninon, mikor a férfi szótlanúságát látta.

— Kívánságának mindenesetre eleget teszek, — válaszolta — mert én is erre akartam kérni, csak azt nem akartam, hogy az ön vendége legyek. Én megérttem a nemes szándékot, de azt remélem, hogy ilyen meghívásra még lesz alkalom. Engedje meg, hogy avval a csokoládéval vagy teával, amit megiszunk, én szolgálhassak. Ma nagy pénzhez jutottam s így bőven telik mindenre. Engedje meg, hogy valamit adjak, mert ezzel nagy örömet szerez nekem. Tudja, édes gyermekem, én úgy szeretek adni, olyan megnyugtató az, ha másnak örömet szerzek, különösen pedig, ha még szeretem is. Magát pedig nagyon szeretem.

Mikor az utolsó szavakat mondotta, nem tudott, nem mert a lányra nézni. Szeme a fehér hótakarón járt, melyet sok-sok ember cipője összetaposott.

— Menjünk — felelte Ninon s a fiúba kapaszkodott.

Kis, meghitt sarkot választottak ki maguknak a cukrászdában, s habos, forró csokoládét rendeltek apró, finom vajas süteménnyel.

Egyedül voltak, egész egyedül. A kiszolgáló kisaszony fáradtan, rosszkedvűen tette eléjük a csészéket. Tán a feje fáj vagy összeszidták a konyhában?

Szomorú volt a nézése, s olyan halvány az arca, mintha beteg lett volna, talán az is volt.

Lassan eszegették a habot. Tellett az időből, hisz egyiküket sem várta senki. A nagy, milliós városban mindenki a saját bajával törődött.

Idegen, távolálló ember meg különben sem szokta megérteni két ifjú lélek lepketáncát, amely néha az égbe, de nagyon sokszor a mélységbe röpíti a táncolókat. Veszedelmes jószág, melyben az orkesztert a sátán irányítja, s muzsikál éjjel-nappal, míg bódultan, kimerülten, önfeledten magukba nem hullanak, nem törődve azzal, hogy közben eltemették a fehér virágokat, betiporták a sárba a menyasszonyi fátyolt, s örökre bezáródott a tisztaság függőkertje, melybe többé nincs visszatérés.

Raymond komoly fiú volt, jól nevelt, s a természet is a tisztesség útján vitte előre, de mégis csak szabad férfi volt már, aki öntudatra ébredt, s a kert falán belül nagyszerű gyümölcsöt termő almafákról álmodott.

— Ninon, — kérdezte halkan a férfi — tudja-e, mi a rendkívüli a mi barátkozásunkban?

— Nem tudom!

— Az, hogy én még egyszer sem csókoltam meg magát.

— Ez, azt hiszem, inkább természetes, mint rendkívüli — válaszolta a nő.

— A csók, az szerintem egy közös megállapodásnak végső állomása.

— Maga olyan nagyon komoly dolognak tartja, Ninon? Én szerintem csak egy kellemes mozdulat.

— Ezt a mondatát nem írom alá, Robby, mert sokkal értékesebb fiúnak tartom, semhogy ilyen álláspontot képviselhessen.

— A csók szerintem mag, melyet másnak a szívében elültetünk.

— A mag gyökeret ver és kihajt, én pedig nem szeretném, hogy az én csókjaim sok helyen szerepeljenek. Nem mintha különös értéket tulajdonítanék

nekik, vagy éppen sajátmagamnak, de tiltakozik ellene a jó ízlésem.

— Én szerintem pedig a filozofálás a csók halála.

— Ne haragudjon rám ezért, mon petit, de sokkal jobban szeretem magát, semhogy érzéseimmel is megcsaljam. Ha kívánja, szívesen megcsókolom, de nem hinném, hogy az ilyen csókban lenne valami kielégítő. A csók a lány életében állomás, a fiúkéban talán csak annyi, mint egy pohár víz.

— Én nem tiltakozom, nem rejtegetem gondolataimat maga előtt, mert ön az egyedüli lény a földön, akivel ilyen tárgyról beszélek, s ezt is azért teszem, nehogy mást gondoljon felőlem, mint aminő vagyok.

A férfi közben megitta csokoládéját, a nő meg alig nyúlt hozzá.

— Sajnálom.

— Mit sajnál?

— Hogy ilyen dologról beszélgettünk.

— Én meg örülök neki. Örülök, mert most világosan lát. Tudja, hogy ki vagyok s milyen a gondolkozásom. Na, de ha már benne vagyunk, hát folytassuk. Beszéljük ki magunkat, lehet tán, hogy utoljára beszélünk. Meg fog rémülni tőlem, s el fog repülni egy olyan lány felé, aki nem szokott filozofálni. Tudja, Robby, az ilyenféle árvaleányok, mint én, valahogy hamarabb öregednek meg. Vigyázóbbak, éberebbek lesznek, mint az olyanok, akiknek szüleik vannak. Nekünk nincs kire támaszkodnunk, s ha el-esünk, senki sem emel fel. Mondták nekem a varrodában a lányok, hogy vigyázni kell, mert a férfiak tudnak elbuktatni valakit, de aztán felemelni már nem érnek rá, vagy gyengék hozzá. Pedig aki elesik, nem okolhat senkit. Nem mondhatja, hogy vakon ment neki az életnek, mert látta, hogy mit csinál és tudta, hogy könnyelmű volt. Én tudom, hogy maga, édes Robby, egy év múlva úgy fog rám gondolni, mint egy kedves lányra, és szívében igazat fog adni nekem. Én pedig itt fogok sétálni az otthon és a hivatalom között, s készülni fogok az aggszüzek szomorú életére, mert

nem hiszem, hogy akad férfi, aki meg ne ijedne elveimtől. Én nem fogom őket olyan helyzetbe hozni, hogy elkábuljanak, s a végén kötelességszerűen elvegyenek. Viszont hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem vagyok hálás magának azért, hogy most itt ül velem. Életem legszebb óráit élem azóta, amióta megismertem, s hálát adok a jó Istennek érte, s nem panaszkodom, hogy nem fog örökké tartani. Minden-nap külön ajándék nekem.

Aztán hirtelen előkapta a zsebkendőjét. Sírni kezdett. Betakarta az arcát, hogy ne lássa senki hulló könnyeit.

A kiszolgáló kisasszony tapasztalt szemmel nézett rájuk s gondolt valamit. Szomorú arca azonban nem változott meg. Hideg és nyugodt maradt, mint aki előtt már nem újság az ilyen.

Raymond Feryson akkor érezte, hogy milyen kicsi a szóbősége. Beszélni szeretett volna, és nem tudta, mit. Amit Ninon mondott, az fedte a valót. Az érzés, a jószándék megvolt, de hiányzott az értelem.

Mit akar ő tulajdonképen, — ágaskodott fel benne a kérdés — hisz nem veheti el. Nem oszthatja meg vele az életét.

Haragos lett sajátmagára, saját tehetetlenségére. Ökle, mint nehézsúlyú boxbajnoké, úgy feküdt az asztalon. Mintha beszélt volna, úgy lüktettek benne az erek.

— Azért ne haragudjon rám — kezdte újból a lány. — Vagy tetszene magának, ha az, akinek olyan szép csokrot küldött ma reggel, este másképen beszélne? Én azt hiszem, hogy mi csók nélkül is jó barátok lehetünk. Vagy lehetetlennek tartja ezt? Miért nem válaszol, Robby? — kérdezte kis szünet után.

— Nem tudok mit felelni. Érzéseim ellentmondanak a gondolataimnak. Várjon egy kicsit, talán lecsillapodik a vívódásom.

A kiszolgáló kisasszony tett-vett, törülgetett, tányérokat rakosgatott, s ők ketten morzsákkal játsza-

doztak. Nem látták, hogy mi van a kezükben, mert mind a ketten befelé néztek.

— Menjünk, — törte meg a csendet a lány — félek így ülni, félek sajátmagamtól.

Raymond nem tiltakozott. Fizetett s Ninon után indult, aki előbb lépett ki az utcára.

— És most búcsúszom magától, Raymond Feryson — szólt halkán, alig hallhatóan a leány.

— Miért? — szaladt ki a kérdés a férfi ajkáról, mintha segítségért rohant volna; színe, fénye, nyomorúsága volt ennek a szónak.

— Azt nem kell magyarázni, azt maga nagyon jól tudja — felelte a lány.

— Lepketánc volt, őszi álom a mi találkozásunk, amelynek emléke legyen hű barátunk a síríg.

— De az Isten áldja meg magát, Ninon, — könnyögött a férfi — csak nem akar velem szakítani? Csak nem akar kilépni az életem fényköréből?! Hát megbántottam magát, vagy megsértettem, vagy még azt sem szabad kérdezni, hogy mi a különös a mi barátkozásunkban?

A lány melegen, szeretettel nézett rá, s úgy érezte, hogy hazudott, hogy minden szava képmutatás volt, mert lelke, szíve és minden érzéke tiltakozik s mást mond, mint az ajka.

— Jól van, Robby, — folytatta aztán s fehér kesztyűs kezével megsimogatta a fiú arcát — nem megyek el, jöjjön velem s kísérjen haza. Nem akarom összetörni a szívét, mert tudom, hogy szeret. A szeretet az ember legnemesebb sajátsága. Harcolni fogunk, de nem hagyjuk el egymást. Ellenfelek leszünk, de egymás életéért aggódni fogunk.

Az utóbbi szavakat már mosolyogva mondta, pedig lelkében még fájdalom lebegett, mint rétek fölött a hajnali köd.

— A néhány hónap hamar el fog múlni, végezni fog, aztán illa berek, nádak erei, úgy el fog tűnni, hogy csak az én fájdalmam lesz a hírmondója, más semmi.

— Téved, kislány — kezdte a férfi, mikor a nő elhallgatott. — Vagy azt képzeled rólam, hogy oly hamar tudok feledni, hogy maga az életemben csak egy aranyos felhő volt, mely széppé teszi az alkonyati eget és több semmi? Csalódik. Mert ha én nemsokára el is megyek, az még nem jelenti azt, hogy köztünk vége mindennek. Az emberek sorsát odafönt intézik, mondta valaki nagy bölcsen, s akkor pedig ki lát a jövőbe? Mit tudom én, vagy mit tudja más, hogy miként fog alakulni sorsunk.

— No lám, ez helyes beszéd — hagyta helyben a leány. — Látom, hogy alkalmazkodni kezd az én felfogásomhoz.

— Ah, van szerencsém jóestét kívánni! — hallatszott ekkor.

Mind a ketten a szemben álló férfira néztek, aki kalapját emelve üdvözölte őket.

— Üdvözlöm, Hennebert százados — válaszolta Ninon és örült, hogy a végzet eléjük sodorta őt. — Régen láttam, százados úr! — Különben engedje meg, hogy bemutassam jó pajtásomat, Feryson urat, aki volt olyan szíves és hazakisért.

— Nagyon örülök a szerencsének. Jókedvű ifjúsággal találkozni nagy élvezet. Egész nap egyedül vagyok, tetszik tudni, egész egyedül, s szinte önszorosul a szívem, ha aztán ilyenkor este egy kedves ismerős arccal találkozom. Aztán múltbakkal járni ilyenkor, mikor síkos az aszfalt, nem valami öröm. Minden pillanatban el vagyok rá készülve, hogy elterülök a földön. Különben épp magukhoz készülök, Dupaunt úr üzent, hogy valami mondanivalója van. Úgy látszik, valahol jó és olcsó bort fedezett fel. Mert más nemigen lehet már, ami mindkettőnket érdekelne. Bor, kis kártya és itt-ott egy aperitif.

— Robby, maga fogja meg a százados urat jobbról, én balról karolok belé, így majd felsegítjük a padlás alá. Mi ugyanis ott lakunk — mondta a lány s felkacagott.

Hennebert százados nem kérte magát.

— Helyes, a kisasszony indítványát hálásan elfogadom. De egyben kijelentem, hogy velem menni nem lesz nagy öröm. Úgy járok, mint régen, gyermekkoromban. Egy-kettő, egy-kettő.

Az ajtó előtt Raymond el akart búcsúzni, de egyikük sem engedte.

— Dupaunt úr megharagudna ránk, ha megtudná, hogy elengedtük — érvelt Hennebert százados. — Egy pohár bort meg kell innia, s ha ennivaló akad, akkor azt az egy-két falatot sem szabad megvetnie. Ez azért kell, hogy megmaradjon továbbra is a jó viszony közöttünk, ugye, Ninon?

— Úgy van, százados úr. Helyesen beszél, mint mindig.

Bent meghallották a társalgást, mert kinyílt az ajtó, s Dupauntné asszony jelent meg a küszöbön.

— Már azt hittük, hogy elveszett. Ninon kisasszony, aggódtunk magáért.

— A fontos, hogy itt van, és ami még fontosabb, hogy nem egyedül. Két vendéget hozott egyszerre, — szavalt Hennebert — egy régit és egy újat.

Dupaunt úr ünnepi arcot vett fel, s engedelmet kért, hogy csak úgy, ingujjra vetkőzve fogadja az urakat, de hát neki ez megkönnyebbülés az arany-sujtásos ruha után, amit a hivatalban kell hordania.

— Remélem, otthonosan érezhetjük magunkat, — döntötte el a kérdést a százados — s akkor nincs rajta kivetnivaló.

Ninon poharakat tett az asztalra, Dupaunt asszony pedig disznósajttal kedveskedett, melyet ma délelőtt vidékről hozott a posta.

— A húgom küldte, ők ugyanis disznót szoktak ölteni, s ilyenkor sohasem feledkezik meg rólunk.

— Isten tartsa meg a szokását — mondta a házigazda, mialatt jó burgundival telitöltötte a poharakat.

A disznósajt mozdulatlanul és füstösen szunnyadt a tálon. Látszott rajta, hogy nem érdekli már semmi. Megadta magát a sorsának. A kés úgy csúszott belé, mint a vajba.

— Finom — susogta az asszony, s egyik szeletet a másik után metszette le belőle.

— Parancsoljon, Feryson úr. Ne szégyelje magát. Szívesen adjuk. Egyszerű emberek vagyunk, de jószívűek. Ugye, Ninon?

Ninon azonban nem hallgatott oda, Robbyra nézett s kimondhatatlanul örült, hogy náluk van.

Raymond szótlanul ült, meglátszott rajta, hogy zavarban van, s nem talál témát az idegen emberek között. Aztán lassan mosoly suhant az arcára s megszólalt.

— Ilyenfajta húst még nem ettem.

— Fő, hogy ízlik — tette hozzá a háziasszony. — Nálunk Franciaországban ugyan másképp készítik. Húgom férje magyar ember, s ő a magyar recept szerint készíti, s amint a példa mutatja, elsőrangúan.

— Az én házigazdám is magyar, — fűzte tovább a beszéd fonalát Feryson — s nagyon jól kijövök vele. Néha meginvitálnak magukhoz, s akkor rendesen elrontom a gyomrom, mert annyit eszem. Az ő főztjüknek még a színe is más, mint a mienknek. Illat, szín, íz versenyeznek egymással, s kínálja magát, mint a jó házigazda a szolgálatait. S ilyenkor egy-két vendég mindig akad, mert szerintem a magyar ember nem eszik szívesen egyedül. A minap is valami káposztaféle volt, amelyben apróra vágott füstölt hús és kolbászdarabok piroslottak. Nagyszerű volt. Ha egyszer saját konyhám lesz, magyar szakácsot is fogok tartani.

— Kalapos úr, aki különben cipész s szintén feljár hozzánk, ugyanezen a véleményen van, lévén ő is magyar ember. S ő még büszkébb, ha valami ízlik nekem, mint a háziasszony. Lázba jön, aztán feláll s úgy magyaráz, pedig szegénynek olyan púpja van, mint egy futball.

— Még mindig jobb, ha a test púpos, mint a lélek — állapította meg a százados, aki előtt egyszerre szimpatikussá vált a púpos suszter, lévén szembetűnő testi hibája.

— Hát ebben teljesen osztom a százados úr véle-

ményét — válaszolta Feryson és egy újabb szelet disznósajt után nyúlt.

— Csak tessék, uram, — sietett a kínálással a háziasszony — nagyon örülök, hogy ízlik. Majd megírom a húgomnak, hogy milyen sikere volt a sajtjának. Hadd örüljön neki ő is.

Raymond a bor hatása alatt egyszerre megváltozott. Előbbi zavara elmúlt. Szeme csillogó lett s arca kipirosult.

— Jó bor, mi? — kérdezte Dupaunt úr. — Ilyet nem mindennap iszik az ember — s lassan, kortyokban itta.

— Még Kalapos úr kellene ide, — jegyezte meg Feryson — az ki nem fogyna a bor dicséretéből. Különben eredeti egy ember. Nappal szürke, mint egy lépcsőház, de annál szípkázóbb este, mikor egy fél-liter bor már benne van. A minap például összeveszett a korcsmárossal, mert nem akart neki hitelbe adni. Szidta, mint a bokrot, mikor este feljött hozzánk s elpanaszolta a rajta esett sérelmet. Pedig akkor nálunk is nagy baj volt. Kovács úr, a házigazdám, akkorát ütött véletlenül a szomszéd kandúrmacská-jára, amely a kanárimadarára leselkedett, hogy az hang nélkül kimúlt és elterült az ajtaja előtt. Erre viszont Kovács uramnak lett melege. Mikor látta, hogy mit tett, körülnézett, nem látja-e valaki, aztán egy gyors rántással behúzta a kandúrt a lakásába. A veríték, amint mesélte, kiverte a homlokát, mert tudta, hogy a szomszédja megöli, ha tudomására jut a gyilkos kiléte. Húzta, húzta a döglött kandúrt, végig a lakáson s közben feleségével azon töprengett, hogy mit csináljon vele. Hogy fogja innen kivinni ezt a jól megtermett, meghízott állatot. S ekkor kopogtak az ajtón. Kalapos úr állított be, haragosan, méltatlankodva.

— Hát mit lóg úgy a ti orrotok, nem elég, hogy az enyém hosszú, inni szeretnék és nem tudok.

— Nagy baj van! — panaszkodott az asszony.

— Tán meghalt valaki? — szörnyűködött Kalapos.

— Nem!
— Hát akkor beteg valaki?
— Nem!
— Tán tűz volt nálatok?
— Nem!
— Csak nem törtek be az üzletbe?
— Nem!
— Hát mi a csoda lehet akkor? Mondjátok meg, mert én is ideges leszek.

Kovács úr erre végigment lehajtott fejjel a lakáson s lassan kinyitotta a szoba ajtaját:

— Ime.

Kalapos egyideig nézte, aztán felnevetett.

— Ezért szomorkodtok? Hát rokonságban voltatok vele vagy mi?

— Nem tudjuk, hogy mit kezdjünk vele. Szemétbe nem lehet dobni, az utcára nem lehet kitenni. Tanácstalanul állunk.

Kalapos úr megvakarta a tarkóját, majd ujjjaival pattintott egyet és így szólt:

— Egy liter bort kérek, a többit elintézem.

S ezzel már fel is kapta a macskát s a kabátja alá rejtette. A farka ugyan kilógott alóla, ez azonban egy csöppet sem izgatta.

— A borért majd feljövök egy félóra mulva, addigra legyen itt. — És ezzel eltűnt.

*

Másnap reggel aztán nagy volt a riadalom Cloché úr kocsmájában. Az utca kövezetét felbontották s aszfaltfőző kondérokot raktak a járda szélére, épp a korcsmája előtt.

A korcsma egyik specialitása ugyanis a borban főtt nyúl volt, melyet kis adagokban olcsón mértek ki a fuvarosoknak, akik oda tértek be reggelizni. A fuvarosok megrökönyödve látták, hogy az egyik aszfaltos kondér pereméről a kocsmá ajtaja felé beigazítva, két mancsát lógatva egy kimúlt kandúr díszeleg, nyakában táblával, meiyen nagy betűkkel az áll, hogy:

„Itt szemben, Cloché úr korcsmájában, a nap minden órájában hamisítatlan borban főtt eredeti nyúl kapható.” S ezt a döglött macska hirdette.

A különös reklámtól a vendéglős epegörcsöt kapott, a kocsisok pedig a szomszéd korcsma elé hajtottak. Elment az étvágyuk a nyúltól.

A tréfának híre ment. Kovács úr megkérdezte ugyan Kalapost, hogy mit szól a dologhoz. De az öreg selma nem akart a dologról tudni, csak annyit mondott, hogy kösse föl a francia jobban a nadrágját, ha magyarral kezd ki, ha az mindjárt púpos is, s az a púp olyan nagy, mint egy omnibusz.

— Szomorú volna az élet, ha nem volna bor — tette végére a pontot Hennebert százados, mialatt a pohár után nyúlt. — Én a sírig ki szeretnék mellette tartani. Kalapos úr az ő jó kedélyével és én a világfájdalmammal egészen jól megférnénk egymással. Sokszor bizony hálás volnék neki, ha feljönne hozzám, mert ha egyszerű ember is, azért jól el lehetne vele tölteni az időt. Nekem viszont hitelbe is ad a korcsmáros.

Dupaunt úr e tekintetben már másképen gondolkodott. Az ő aransujtásos gallérú ruhája magasabbra tornászta fel a fejét.

— Én nem ismerem Kalapost, de véleményem szerint a szivélyes együttlét nem lehetne hosszú életű, mert hiszen Hennebert úr százados, Kalapos pedig csak egyszerű suszter, ha jól értettem.

— Az már mindegy, hogy suszter-e vagy kalapos, — tromfolt Dupauntné asszony, mint jó republikánus — az a fontos, hogy értelem legyen a fejében, nem pedig víz.

— Hát víz az kevés lesz benne, — fűzte hozzá Feryson — mert tudtommal azt nem is iszik, még a fogát is szilvóriummal mossa reggel.

A disznósajt közben nagyon összehúzta magát. Régi szép formája örökre megszűnt. Olyan lett, mintha a nyaktiló alá tartották volna a Grève-téren, — le volt fejezve, söt derékba volt vágva.

Dupauntné asszony nem is kínált többet. Nem volt biztos benne, hogy ez az új jövevény milyen képességgel rendelkezik az evés terén.

Majd egyszer kelkáposztával fogja kipróbálni, meg valami kelt tésztával. Füstölt hús holmi gyakorlati tapasztalatok szerzésére kissé költségesnek látszott.

Raymond még egyszer hálájának adott kifejezést s távozni készült.

— Csak nem akar elmenni, Raymond? — kérdezte ijedten a lány. — Volna szíve itthagyni engem most, amikor olyan nyugodtan ülhetünk egymás mellett?

— Miről van itt szó? — kérdezte Hennebert.

— El akar menni — mondta halkan Ninon.

— Remélem, uram, hogy haza fog kísérni, nem lakom messze. Ennyit elvárok mint rokkant az ifjúságtól, mást már úgysem adhat az elveszett két lábamért — jelentette ki atyáskodó hangon Hennebert.

— Kérem, százados úr, rendelkezésére állok, — udvariaskodott a fiatalember — csak nem akartam a terhükre lenni. Hisz én kilencven százalékban még idegen vagyok itt.

— Már tíz százalékban sem az, — felelte Dupaunt úr pipára gyujtva — valahogy úgy érzem, hogy közénk tartozik, s remélem, hogy máskor is lesz szerencsénk. Igaz, hogy nem lesz mindig disznósajt, de valami csak lesz. És nem is az evés az, ami a legfontosabb, hanem a szó, a gondolatcsere.

E pillanatban velőtrázó sikoltás hallatszott be kívülről.

Egyszerre megnémultak mind.

— Mi volt az? — kérdezte elsápadva Dupauntné asszony.

— Nézzük meg! — válaszolta Feryson és az ajtó felé ugrott.

— Raymond, — kiáltotta szinte sírva Ninon — ne menjen ki! — De Raymond már kint volt.

Az emberek egy pillanat alatt a folyosón voltak. Ijedt kiáltások, síkolyok hallatszottak s futó emberi lépések.

— Már bizony én is megnézném, hogy mi az! — jelentette ki Dupaunt úr és a kabátja után nyúlt.

A folyosó olyan volt, mint a hangyaboly.

— Mi történt? — kérdezte az első embertől, aki eléje került.

— Valaki leszúrta Lízit, a német cselédlányt, — hangzott a válasz — ott fekszik ni — s a lépcsőház felé mutatott.

— Mentőkért telefonálni! — sikongta valaki a sokaságból.

— Már késő, — felelte rá egy hang — a halál bekövetkezett. Egyenesen szíven szúrta.

A szép, fehérarcú német Lízi hosszan elnyúlva feküdt a hideg kövön, s vértócsa volt mellette. A haja kibomlottan feküdt, s arca olyan volt, mintha sírás közben merevedett volna meg.

Ninon is kimerészkedett, de a halott közelébe menni már nem volt bátorsága. Raymondot kereste, aki kalap és kabát nélkül rohant ki a téli éjtszakába. — És hol van ennyi ideig? — Mit tud ott csinálni? — Még bajba keveredik!

Ekkor valaki azzal a hírrel jött, hogy megvan a gyilkos.

A halott arcát letakarták egy ujságpapírossal, s a figyelem most már a gyilkos felé fordult.

A kapu előtt még nagyobb volt a csödület. Két véresarcú férfi állt egymás mellett. Az egyiknek olyan dagadt volt a szeme, hogy a golyója sem látszott, a másiknak viszont a vér csöpögött az orrából. Gallérjuk letépve, ingük felszakadva, s tekintetük, mint a gyilkosoké.

Kerékpáros rendőrök érkeztek. A párizsi csirkefogók rémei, akik nem ismernek tréfát. A nép szó nélkül utat nyitott előttük.

— Mi történt itt? — kérdezte határozott, ellentmondást nem tűrő hangon az egyik.

Az orrát tapogató fiatalember válaszolt:

— Ez a csirkefogó itt, leszúrt egy nőt a lépcsőházban.

— Az nem igaz, — dadogta amaz — csak rám akarja fogni ez a nyomorult.

— Láttam, mikor lerohant a lépcsőn s elhajította a kést — felelte a véresorrú. — S mikor nyakoncsíptem, akkor úgy vágott orron, hogy már ezért is megérdemli, hogy halálra ítéljék.

A körülállók arcán mosoly jelent meg e szavakra, mintha elvágta volna velük a szorongó érzések fonálát.

— Lámpavasra vele! Bitang, gyilkos! Meg kell az ilyenektől szabadítani a világot! — hallatszott jobbról-balról.

Újabb rendőrök érkeztek s oszlatni kezdték a tömeget, mert már a közlekedés is fennakadt.

A két dültarcú férfit a lépcsőházba tolták s rájuk zárták a kaput.

A nép kint maradt széjjelszóródva az utcán, senki sem ment el, várták a fejleményeket.

A dagadtszemű sírásba kezdett. A harag, az elvakult érzéshalmaz, amely benne volt, széthullott, jámbor, síró, együgyű ember lett belőle.

A rendőr notesze működésbe jött. Lassan minden belekerült, ami fontos volt. Aztán egy acéllánc zárjának kattánása hallatszott. A dagadtszemű el volt intézve.

A rendőr most a véresorrú felé fordult:

— Neve?

— Raymond Feryson.

— Foglalkozása?

— Technikus.

— Lakás, születési hely stb.?

Mikor minden be volt írva, a rendőr még hozzátette:

— Most pedig velünk fog jönni a főkapitányságra.

— Rendelkezésükre állok, — válaszolta — ma este már másodszor, csak azt kérem, engedjék meg,

hogy megmossam az arcomat s a télikabátomat lehozhassam.

— Hisz ön nem itt lakik.

— Vacsorán voltam egy ismerősömnél s a kalapom, kabátom ott van.

— Majd egy rendőr felkíséri.

Furcsa volt. Elfogta a gyilkost, beverette az orrát, s most hálából még rendőri fedezettel kell mennie. De jobbnak látta, ha nem szól semmit.

A lépcsőn Ninonnal találkozott, aki sápadtan, rémült arccal nézett rá.

— Mi van magával, az Istenért, Robby? Mi történt? Maga fogta el a gyilkost? Borzasztó — s hozzá símul és fehér zsebkendőjével törölgetni kezdte vérrrel bemázolt arcát.

A rendőr szótlanul lépkedett a nyomukban.

— Éljen a hős! — kiáltotta valaki.

Egy másik rácsitított, hallgasson, még itt van a halott.

— Dupaunteknál már addigra mindent tudtak, s Raymondot úgy fogadták, mint akivel másnap tele lesznek a lapok.

Ninon langyos vizet hozott, tiszta fehér törülközőt és szappant.

Raymond sietve lemosta magáról a vért, a tépett gallért levette, s gyapjúkendővel takarta be a nyakát.

— Most megyek. Isten vele, kedvesem, a viszontlátásra, Dupauntné asszony. Ne haragudjon, százados úr, hogy nem kísérhetem haza.

A lépcsőházban ekkorra már ott voltak a karhatalom emberei s egy hordágy, melyen el fogják vinni Lízit, a szegény német lányt, aki kenyeret jött Párizsba keresni, s a halál kereste fel őt.

A nép szétszéledt, a véres köveket egy lógó bajszú férfi felmosta, olyan ünottan, mintha pribék lett volna a nagy forradalom idején.

•

Ninon egész éjjel nem aludt. Nem tudott lecsil-

lapodni. Lízit látta, amint kosárral megy bevásárolni, látta szép vastag haját, mely a nyakát is betakarta. Nem akarta elhinni, hogy ez a lány halott, aki még reggel nevetett és boldog jövőről álmodott.

Fáradtan, kimerülten kelt fel. De aztán az a tudat, hogy a reggeli lapokban újabb fejleményeket olvashat a borzalmas esetről, erőt adott neki. Sietve rendbehozta a szobáját, s noha hivatalba mennie még korán volt, kirohant az utcára. Az első sarkon vett egy újságot s beugrott vele egy kávémérésbe.

— Tejeskávét kérek — mondta nyugodt hangon s aztán szívdobogva bontotta ki a lapot. A harmadik oldalon ötlött szemébe a nagybetűs cím: *Szerelmi dráma a Cadix-utcában*. Alcím: *Egy szerelmes fűszeresgéd meggyilkolta Mayer Lízi cselédlányt, mert nem akarta meghallgatni*.

A kávé már rég ott párolgott az asztalon, de Ninon nem vette észre.

Falta a betűket. Különösen mikor Feryson neve került eléje.

„Feryson Raymond, műegyetemi hallgatóé az érdem, — írta a lap — aki halált megvető bátorsággal kelt birokra a gyilkossal és ártalmatlanná tette. Véresen, kimerülten tartotta a gyilkost, míg segítségére érkeztek. Orra vérzett, ruhája rongy lett, de ő is alapos ökölcsapásokkal kábítgatta a szabadulni igyekező gyilkost.”

— Robbykám — susogta halkan a lány s kevergetni kezdte a kávéját. — Nemcsak jó vagy, hanem bátor is, és ezért még jobban szeretlek.

Aztán fizetett s megnézte az órát. Negyedkilenc volt.

Lassan, elgondolkozva indult az autobusz felé. Robbyt aznap hiába várta, nem jött.

— Biztosan elaludt — gondolta magában s felszállt a tömött kocsira. Pedig ma olyan biztosra vette, hogy eljön, s el fogja neki személyesen mondani mindazt, amit már úgymint tudott. És nem jött. — Talán el-

aludt, nagyon fáradt lehetett. Szegény kis fiam, drága pajtásom.

Délután aztán sietett haza. Remélte, hogy kap valami hírt. Tán levél vagy üzenet várja. De semmi sem volt. Nyugtalanság szállta meg. — Biztosan beteg lesz, megfázott s most fekszik. — Elment volna hozzá, valami húzta, hajtotta. Már kabátja után nyúlt, de újra mást gondolt. — Aztán mentőgondolata támadt:

— Elmegyek Yvonnehoz, ő megnyugtatót vagy legalábbis jótanácsot ad.

Sietve magára kapkodta ruháit s már kint is volt az utcán. Egy pillanatra megállt, hogy tájékozódjon az útirány felől, aztán szinte szaladt a földalatti vasútállomás felé. Rövid ideig tanulmányozta a menetirányok hatalmas térképét, aztán jegyet váltott s máris örült iramban röpült a célja felé. A montparnassei állomáson átszállt a clignancourti vonalra s néhány perc múlva kiszállt a Chatelet utáni állomáson.

Yvonnéknál barátságosabb volt a hangulat. Muzsikaszó fogadta az előszobában s illatos cigarettafüst; Yvonne maga jött ajtót nyitni.

— Jé! Hát téged mi szél hozott ide?

— Szeretnék veled beszélni, Robby miatt.

— Mi az, tán összevesztetek? De vedd le a kabátodat, helyezd magad kényelembe, csak Tom van itt, más senki! Bátran beljebb jöhetsz.

— Nem szeretnék itt maradni, viszont azt sem, hogy Tom tudjon a dologról. A tegnapi borzalmas órák után ma jelentkeznie kellett volna, s nem ad hírt magáról. Yvonne édes, nagyon nyugtalan vagyok. Az újságok dicsérték, hősnek mondták, de ki tudja, hogy nem történt-e valami baja.

— Tom előtt nem kell titkolódnod, — kérlelte Yvonne — ő éppoly jól tudja, hogy mi van köztetek, mint én. Hisz Robby mindennap rólad tart előadást neki. Tom már a zúzádat is ismeri.

— Tommy, — kiáltotta aztán — jöjjön csak ki, Ninon van itt.

Bent a szobában elhallgatott a gitár s az ajtó nyílásában Tom kócos feje kandikált ki.

— O lalla. Hozta Isten nálunk, Ninette. Maga is a legjobbkor jött. Yvonne már úgy unatkozott, hogy majd lenyelt, most legalább elmehetek.

— Ha így beszél, tüstént hátbavágom, — kiáltott rá Yvonne — hát hívtam én magát, mondtam én, hogy jöjjön fel?

— Most ne veszekedjete, — kérlelte őket Ninon — hanem segítsetek ki, hírt akarok hallani Robbyról. Maga nem beszélt vele, Tom?

— Ma nem volt az egyetemen — válaszolta a fiú.

— Ugorjunk fel hozzá — ajánlotta Yvonne. — Ha szerencsénk lesz, otthon találjuk. Jól fog neki esni a figyelmünk.

Ninon már a kabátja után nyúlt.

— Minél előbb, annál jobb.

— A gitárt is magammal vigyem? — kérdezte Tom. — Hátha szükség lesz rá.

— Tommykám, most ne izléstelenkedjék — utasította rendre Yvonne. — Ninon sírni akar, maga meg bolondságokon töri a fejét. Robbyhoz nem gitárral, de levett kalappal kell belépni.

— Legközelebb majd én is fülönfogok egy gyilkost, úgy látom, érdemes.

— Kész van? — kérdezte Yvonne.

— Kész!

— Akkor gyerünk.

Yvonne még beköszönt édesanyja szobájába:

— Nem maradok el sokáig, mama, csak Ninont kísérem el.

Kint lassan havazni kezdett. Igazi karácsonyra készülő idő volt. Millió és millió apró, fehér gyémántszilánk hullott előttük. Az utcai lámpák meg úgy tűntek fel, mint óriási, világító citromok.

Ninon szótlan volt. Rossz sejtelmek gyötörték. Finom, sokat szenvedett lelke vihart szimatolt maga körül. Rendesen előre megérezte a bajt. Néha mégcsak eszébe sem jutott volna, hogy kellemetlenség éri,

de már érezte. Szinte fájó, kínzó idegesség vett rajta erőt s olyankor rendesen, mint egy tintafolt, hullt rá a baj. Ma is úgy volt valahogy. S minél közelebb ért Robby lakásához, annál jobban vert a szíve.

És előérzete ma sem hagyta cserben. Robby szobájának ajtaja zárva volt. Kopogtak, de hiába, senki sem jött ajtót nyitni.

— Majd megkérdezem a háziakat, biztosan tudni fognak valamit! — szólt sápadtan Ninon, s a szomszéd ajtók egyikén kopogott.

Yvonne és Tom kint maradtak a folyosón.

Kietlen, piszkos bérkaszárnya volt a ház, melynek utolsó emeletén álltak az eresz alatt.

— Milyen sivár lehet itt az élet — jegyezte meg a lány.

— Szokás dolga, — felelte a férfi — csak nekünk furcsa, mert először látjuk, s nincs az egész kolosszusban egy mécses sem, mely nekünk világítana.

— Ninette biztosan más véleményen lesz. Neki tetszeni fog itt még a lábtörlő is, mert tudja, hogy Robby törli bele a lábát.

— Hígye el, hogy irígylem Ninont ezért, — szólt a lány — jó az, ha az ember oly önzetlenül tud szeretni, mint ő. Meghalna ezért a fiúért, pedig azt sem tudja igazán, hogy kicsoda. Az ilyen szerelmekből lesznek a tragédiák, a sírig való sírások.

— És maga a sírig szeretne sírni? — kérdezte Tom.

— Nem épp a sírásra gondolok, hanem arra a csodálatosan mély szerelemre, mely az Ég oly fenséges ajándéka. Szeretni nagy jótétemény, de egyben kényes hangszer, könnyen pattan a húrja, s újat nem kapni hozzá.

A rosszul világított folyosón akkor tűnt fel Ninon alakja. Szinte támoltyogva jött. Meglátszott a félhomályban is, hogy a könnyeivel küzd.

— Nos, mi történt? — kérdezte ságva, félve Yvonne, mint aki megérezte, hogy baj van.

— Tüdőgyulladást kapott, s ma délután sürgő-

sen kórházba kellett vinni — hadarta Ninon. — Tegnap megfázott, még az éjjel kirázta a hideg s reggelre 40° láza lett. Az orvos rögtön a mentőket hozatta és bevitték a l'Hôtel Dieube.

— Ne búsulj, kislány, — próbálta vigasztalni Yvonne — nemsokára úgyis meggyógyul, fiatal és erős szervezetű ember, többet is kibír, mint egy tüdőgyulladás.

Ninon azonban nem hallgatta a szavakat, ő Robbyt látta, s kimondhatatlan kín kapott a szívébe. Lassan odasímult a lépcső karfájához, s oly keservesen sírt, mint édesanyja temetésén, mikor egészen, egészen árva maradt.

Tom tehetetlenül állt, nem jött szó az ajkára. Nem értette, hogy még így is lehet szeretni. Majd az jutott az eszébe, hogy milyen jó annak, akit így szeretnek.

— S most mit teszünk? — kérdezte Yvonne.

— Menjetek szépen haza, s engem hagyjatok magamra — kérelte őket Ninon.

— Az ki van zárva, — válaszolta Yvonne — mi hazakísérünk.

— Ha egy kicsit szerettek, akkor magamra hagytok. Egyedül, egész egyedül akarok lenni. Sírnunk akarok, hagyjatok; mások előtt szégyenlem magam.

Tom súgott valamit Yvonne-nak, mire az hejyeslőleg bólintott.

— No jó, Isten veled, édesem. De vigyázz magadra, mert a száguldó autók nem fogják tudni, hogy te ma este nem figyelsz a túlkölésre, s még valamegyik elüthet.

Ninon egyedül maradt. Yvonne és Tom messziről követték.

— Szegény gyermek — mondta nagyon halkan Yvonne, és az ő szeme szélére is könnycsík simult. — Nézze, milyen egyedül, milyen szomorúan megy ott. Néha saját lábába botlik, mintha ivott volna. Keze a zsebében, feje lehajtva, s szeme biztosan lesütve. Körülötte zajlik a világ s az ő égő szeretete segélyért

kiált. — Hát lehet ilyen szeretetet pénzért venni, lehet ezt kiérdemelni?

— Úgy veszem észre, hogy nem hazafelé tart. Erős a gyanúm, hogy a kórházba megy.

Ninon nem tudta, hogy követik. Megfeledkezett róluk. Előtte csak egy lebegett, hogy Robby meghal, s ő ismét egyedül lesz.

A fájdalom első kitörése után aztán lecsitult egy kissé. Megállt és körülnézett, a Rue de Rennes vidékén járt. Aztán látták, amint egy taxinak int. A sofförnek mondott valamit és beszállt.

— Utána — adta ki a jelszót Tom, s ő is intett egy taxinak.

— Mindíg annak az autónak a nyomában legyen. Megértette?

Az unalmas képű sofför bólintott.

Ninon kocsija valóban a l'Hôtel Dieu régi vastagfalú, kopott téglájú kapuja előtt állt meg.

Ninon kifizette a kocsit s belépett a kapun. Tomék hasonlóképp cselekedtek, azzal a különbséggel, hogy állva maradtak a kapu előtt.

Ninon, a máskor oly félénk teremtés, most az úgynőkök bátorságával lépett fel.

— Portás úr, kérem, nagyon szeretném látni Raymond Feryson urat, kit ma hoztak be. Senkije sincs itt Párizsban, csak én.

— A látogatási időnek már rég vége van, de ha a főorvos úr megengedi, akkor csak tessék. A 75-ös különszobában fekszik.

— Hol találom meg a főorvos urat?

— Valahol bent lesz, tessék megkeresni.

A 75-ös szám volt most a fontos és nem a főorvos. Még sohasem járt ebben a régi, orvosságzagú, kopott kórházban. Szinte megijedt, mikor a lépcsőkön felhaladt. Nem kórháznak látszott, hanem inkább börtönnek, melyet akkor építhettek, amikor a mellette lévő Notre Dame-templomot.

A keresett szobaszámot hamar megtalálta. Épp egy betegápoló nővér jött ki az ajtón.

— Megengedi, kedves nővér, hogy bemehessek?
Nem tudtam előbb jönni.

A nővér bólintott.

Ninon lábujjhegyen lépett a kis, gyengén vilá-

gított szobába. Szívét a torkában érezte s arca égett, mintha valaki megszégyenítette volna.

Robby nem vette észre a belépőt. Homlokán hidegvizes kendő feküdt s a szeme csukva volt.

— Alszik — vélte a lány, s halkán az ágy mellett lévő székre ült.

A beteg nem volt eszméletén. A szája mozgott, mintha valakivel beszélt volna.

Ninon közelebb hajolt hozzá és nagyon halkan mondta, szinte sűgta:

— Robby, Robby!

A férfi kinyitotta a szemét, s előremeredt nézéssel a mennyezetet vizsgálta.

— Robby, édes, én vagyok melletted — ismételte meg szavait a lány.

A beteg lejjebb csúsztotta tekintetét, aztán lágy, szomorú mosoly suhart el az arcán. De az egész csak egy pillanatig tartott, utána újból becsukódott a szeme, s olyan lett, mint a halott.

Ninon észre sem vette a belépő főorvost. Csak akkor riadt föl, mikor az megszólította.

— Jó estét, kisasszony.

A leány felállt, s kérőn, síró szemekkel tekintett az orvosra. Nézésében fájdalom, kétségbeesése s végtelen keserve szólalt meg.

— Rokona a beteg?

— Nem, nem... több annál...

— A férje vagy a vőlegénye?

Ninon válasz helyett zsebkendőjébe temette arcát.

— Értem, — válaszolta az orvos a könny szavaira, — nagyon értem, de egyben megvigasztalhatom, hogy még nincs minden veszve. Ilyen rettenetes hűlések így szoktak lezajlani. Hosszabb ideig lesz beteg, de szerencséje, hogy rögtön behoztuk. A szövődményes gyulladás, remélhetőleg, nem fog tovább terjedni. Önt Ninonnak hívják? — kérdezte aztán hirtelen.

A lány tágrameredt szemekkel nézett rá.

— Honnan tudja, doktor úr?

— A beteg mondja lázálmban folyton ezt a nevet. Innen gondoltam, hogy csak ön lehet. De most hagyjuk magára a beteget. Ön pedig jöjjön velem, kisasszony, szeretnék beszélni magával egyről-másról.

Mikor aztán Ninon egy jó félóra mulva kilépett a főorvos irodájából, úgy érezte, hogy szédül. Támo-

lyogva ment a hosszú, csendes folyosókon, s háromszor is eltévedt, amíg a kijáráthoz ért.

Dr. Mazarin főorvos pedig a hadügyminisztérium egyik magasrangú hivatalnokát hívta fel telefonon.

— Egy kérésem volna, ha teheted, teljesítsd —
— beszélte a kagylóba. — Tán emlékszel a tegnapesti gyilkosságra s a technikusra, aki elfogta a gyilkost. A szegény fiú megfázott, súlyos tüdőgyulladással hozták be hozzánk. Most itt fekszik, s alig van remény, hogy megmentjük. Mindent megteszek, ami tőlem telik. Az amerikai konzulátus tanúsága szerint egy milliomos fia New-Yorkban. Nagy csapás volna a szüleire, ha az örökös meghalna. Egyben bízom, s ez egy Ninon Jealou nevű gépirónő nálatok. A fiú nagyon szeretheti ezt a lányt, mert lázában folyton hívja. Nagyon kérlek, szabadságot adj a lánykát, hogy mellette lehessen, mert hitem szerint az öröm jobban gyógyít, mint az orvosság. — Köszönöm. A neve? — Ninon Jealou, az X. F. osztályon van, a titkos ügyeknél. — Köszönöm még egyszer.

Lassan tette le a kagylót és finomvonású borotvált arcán megnyugvás derengett.

•

Ninon kisasszonyt másnap tüstént, mikor belépett az irodába, sürgősen hívatta az igazgató.

— Ön bizonytalan időre szabadságot kapott, kisasszony — jelentette ki az igazgató. — Ha majd el kell foglalnia állását, akkor értesítést fog kapni. Most tehát nyugodtan hazamehet. — Bizalmasan megcsúghatom, hogy mindez valami egyetemi hallgatóért történt, aki betegen fekszik a l'Hôtel Dieuben. Hát csak ápolja, — remélem, hogy siker fogja munkáját kísérni. — A viszontlátásra.

Szegény Ninon erre nem számított. Túlárado boldogság töltötte el a szívét. Az a tudat, hogy állandóan mellette lehet, feledtette vele minden keservét. A kolléganőitől elbúcsúzott s egy félóra mulva már ott volt a beteg ágyánál.

Szomorú, homályos volt a betegszoba. Az ablakon át a ködös tél piszkos színei néztek befelé, s vigasztalansággal töltötték meg a zugokat. Lámpát is lehetett volna gyújtani, olyan sötét foltok bújtak meg a tárgyak mögött. Az első napsugár Ninon volt, s a második a csokor friss virág, melyet magával hozott. Raymond nyakig nedves lepedők közé volt csavarva, s fején is borogatás volt.

Mikor Ninon feléje hajolt s megsimogatta az arcát, Robby kinyitotta a szemét. Egyideig mintha tájékozódott volna, hogy hol van, aztán lassan szétolvadt arcán a bizonytalanság, s halványan, gyengén, szinte félőn kiült rá az öröm.

— Ninon, Ninon! — súgta, mert hangosan nem tudott beszélni, s nedves kezével megsimogatta a lány ruháját. — Maradj itt. Maradj itt.

A lány az ágy szélére ült, s áthajolt jobb karjával a másik oldalra.

— Itt maradok, Robby, melletted leszek. Itt fogok aludni egy vendégágyon, s addig nem megyek el, míg a régi, szép, egészséges fiú nem lesz belőled.

Robby csak a fejével integetett, de nem válaszolt, a beszéd nehezeire esett.

— És milyen kék az orrod. Szegény fiú te, így megütöttek, ilyen kegyetlenül, durván. Megengeded, hogy megcsókoljam, Robby? — Látod, most én beszélek csókról, s akkor megharagudtam, mikor te beszéltél róla. — Lassan fogom megcsókolni, hogy ne fájjon, s úgy mint egyszer édesanyád tette.

A fiú mosolygott, sápadt arcán lázrózsák virultak.

Ninon lassan a beteg feje alá tette a kezét, s kissé felemelte, majd egész karját alácsúsztatta, aztán üde, hűvös arcával a fiúéhoz símult, s amikor megcsókolta, két könnycsepp esett a szeméből a fiú szemére.

Halálos csend volt a szobában, kint az utcán ugyan töfögtek az autók, de ez valahogy oly messziről jött, mint egy más világból.

Igy maradtak hosszú, hosszú percekén át. Aztán

lassan eltávolodtak egymástól, s mindkettőjük szeme csukva volt, mintha imádkoztak volna.

Az ápolónő lépett be.

— Új borogatást kell adnom. Tán segíteni fog?

— Ha szükséges, szívesen, — hozok vizet, kifacsarom a kendőket, a borogatást azonban önre bízom.

Az ápolónő felnevetett.

— Tán fordítva tennők?

— Én még nem borogattam soha senkit. Mentsen fel alóla, kedves nővér — kérlelte a leány, s meglátszott rajta, hogy húzódozik a szokatlan munkától.

— Hát jó, majd megcsinálom, de remélem, figyelni fogja, hogyan teszem. A nőnek hivatása, hogy beteget ápoljon. Ha majd egyszer gyermeke lesz, nem lehet mindent orvossal és ápolónővel csináltatni, mert az édesanya a legjobb orvos. Az ő keze gyógyít a leghamarább.

És így lassan Ninonból betegápolónő lett. Megismerte az orvosságok nevét, éjjel úgy aludt, mintha lepke lett volna, a legkisebb neszre felriadt s a beteg mellett termett. — Tejet melegített elektromos gyorsforralón, lázat mért minden órában, verítéket törölt lágy, fehér kendővel s beszélt angyali hangon. Nehéz napok s fárasztó éjszakák hosszú sora követte egymást. Arca sápadt lett, s szeme karikás az álmatlan éjszakáktól. De mégsem érzett fáradtságot. Sokszor maga csodálkozott, hogy mennyit elbír.

A beteg állapota azonban alig változott. A láz állandóan fent járt a vészvonal fölött, s a mell sípolt, mint egy rossz kazánszelep.

A kis szoba néha tele volt orvosokkal. Halkan beszéltek, műszavakat cseréltek egymással, aztán úgy, ahogyan jöttek, kivonultak a szobából.

— Csak kitartás, kitartás, kisasszony, még nincs veszve minden — mondta a főorvos ilyenkor, s megsimogatta Ninon fehér köntösét.

Egyedül maradtak. A beteg aludni szeretett volna, de csak eszméletét veszítette el. Öntudatlan-

ságba esett. Mozgott az ajka, kezével a levegőbe nyúlált, mintha pókhálósálakat tépdessett volna szét.

Tom és Yvonne majdnem mindennap ott voltak. Híreket hoztak és hópelyheket, melyek a meleg szobában semmivé lettek.

— Mit mond mégis az orvos? — kérdezte Tom, amikor Ninon kikísérte.

— Vigasztal s azt, hogy türelem. Majd minden rendbe jön. Ezt minden orvos mondja, mert mást nem mondhat.

— Ma délután is, — folytatta Ninon — az egyik odaült az ágya elé, s nézte az arcát, aztán hosszan, töprengően maga elé meredt. Látszott rajta, hogy itt még valami nincs kiderítve, valami még nem világos, de mi? Ez a kérdés! Aztán egy nagyot sóhajtott, mintha azt mondta volna: — Mi szegény emberek vagyunk csak, s az emberek sorsa az Isten kezében van.

Tom már kezét nyujtotta, hogy búcsút mondjon, de aztán visszahúzta.

— Holnap karácsony van, gondolt már erre, Ninon?

A lány arcán szende mosoly jelent meg.

— Hát természetes.

— Vett neki valamit?

— Ami kis pénzből tellett, azt megtettem. Csekélységek, de hasznosak. Vettem neki meleg házipipőt teveszőrből és egy könnyű, de meleg pizsamakabátot, hogy legyen mit felvennie, ha felkel.

— No lám, ezt nagyon okosan tette — hagyta helyben Tom, majd kis idő múlva így folytatta:

— Mi karácsonyfát vettünk Yvonne-al, s azt fogjuk neki elhozni. Én gitáron fogok játszani az ajtó előtt, jó? Aztán maga kinyitja az ajtót, s mi az égő fácskával bevonulunk. Hadd legyen öröme szegénynek.

— Nagyszerű — lelkesedett a lány, s egy pillanatra megfélekedett a gondról, mely ránehezedett.

Dr. Mazarin közeledett feléjük.

— Jó, hogy kint találom, Ninon kisasszony — mondotta, s kezefogott Tommal.

A lány kérdően tekintett rá.

— A szülőket értesíteni kellene, mert mindenre el lehetünk készülve. A beteg állapota ugyan nem rosszabbodott, de nincs kizárva, hogy komplikációk fognak előállni.

— Én nem tudom a szülei címét, — válaszolta remegő hangon a lány — megkérdezni meg nem merem. Ekkor Tom szólalt meg.

— Én már mindent megírtam, s várom a választ. Lehet, hogy már úton is vannak.

— No, ez helyes cselekedet volt — hagyta helyben az orvos. — Most pedig nézzük meg a beteget.

Tomtól elbúcsúzott s Ninonnal belépett a beteg szobájába.

— Jó estét, Feryson úr — szólt derült hangon az orvos.

A beteg felemelkedett s mosolyt erőltetett az arcára.

— No, hogy van? Mennyi volt a láz?

— 38 — felelte a lány.

— Lesz még kevesebb is. Csak kitartás. Az erőseké a jövő. Ilyen derék fiatalemberek pedig, mint ön, egyszerűen leboxolják a kórt. A jelek szerint egy-két nap múlva rohamos lesz a változás. — Aztán most takarja be jól a beteget, — fordult a lány felé — s nyissa ki az ablakot. A levegő már nagyon pállott.

Az orvos meghajtotta kissé a fejét és kiment.

— Egy-két nap, — nevetett a leány — egy-két nap, s beáll a változás.

A beteg nem szólt semmit, s nagy kék szemével Ninont kereste.

— Most pedig bebújni a takaró alá, még a fejét is betakarom, fiatalúr, — anyáskodott Ninon — mert kinyitom az ablakot.

Hideg, fagyos levegő csapott be kívülről. Hó ugyan nem esett, de homályos köddel voltak tele a házközhök. Ninon gyapjúkendőt terített a vállára, s kinézett a vigasztalan estébe. — Egy-két nap. Ez a három szó üzte, hajtotta egymást a fejében. — Egy-

két nap, s azután, azután tán a halál jön és nem az élet, csak az orvos nem akarta megmondani. — Elhúzódkodott egy kissé az ablaktól, mert nagy volt a hideg a közelében. — De aztán valami visszahúzta. Hadd fázzon meg ő is, legyen beteg ő is, hisz Robby nélkül úgysem ér majd semmit az élete. Hangosan szeretett volna sírni, de nem mert, félt, hogy a beteg megsejt valamit.

Kinézett a zajongó utcára, de nem látta a száguldó kocsikat, sem a siető embereket, sem a házak tetején kivilágított transzparenszeket. Pedig a Cadum reklámja folyton felgyulladt s hirdette, hogy a világon a legolcsóbb és legjobb szappan.

Csendben betette az ablakot s az ágy szélére ült.

— Mit mondott az orvos? — kérdezte Raymond.
— Mikor leszek már jobban?

— Egy-két nap múlva. Csak türelem és kitartás kell. És mindent megenni, amit hozok. Ma becsinált lesz vacsorára s utána finom sonka. Én is azt fogok enni, s magának ugyanannyit kell megennie, mint nekem.

— Nincs étvágyam!

— Ahhoz nem étvágy kell, drágám, de száj és fogak, az meg van. No meg egy kis elhatározás. — Aztán átváltjuk a borogatást, s utána mesélni fogok vagy olvasni. Jó, kicsi Robby, jó, kicsi fiam?

— Olyan jó vagy hozzám, olyan nagyon jó — susogta a férfi, s kezével közelebb húzta magához a lányt. — Ha te nem lettél volna mellettem, már meghaltam volna.

— Ezt te csak úgy gondolod, hisz én nem vagyok orvos. Én csak mindent megteszek, amit parancsolnak. Ezt megtette volna egy ápolónő is.

— Zene a rádióban is van, mégsem az, mint az igazi muzsika — felelte a férfi.

— Ez igaz! Ebben teljesen osztom a véleményedet. Tom is jó fiú, de mégsem Raymond Feryson. Yvonne is csinos lány, mégsem Ninon.

— Bizony nem, Ninon, mert Ninon csak egy van a kerek világon s több nincs. És nem is lesz.

Lassan a keze után nyúlt és megcsókolta. S a lány hagyta, hadd játsszon a kezével, hadd legyen az övé, ha olyan jólesik neki.

— Voltál te már szerelmes máskor is? — kérdezte a férfi, lassan, súgva.

A lány tagadólag intett.

— Még nem, te vagy az első és azt hiszem, az utolsó. Sohasem fogok többé tudni úgy szeretni, mint téged szerettelek. Kiegyezek, s csak láva, hamu marad a lelkemben. Sok évbe fog kerülni, amíg el foglak tudni felejteni.

— Hogy mi lesz és miként lesz, az a jövő titka. Lehet, hogy még minden rendes mederbe terelődik. Csak én legyek még egyszer egészséges, majd megmutatom, hogy mi rejlik bennem.

— Azt hiszem, hogy lesz még rá alkalom, hisz az orvos mondta, hogy még egy-két nap.

— S aztán? ...

— Hát aztán, aztán egészséges leszel.

— Az ki van zárva. Én érzem, hogy még soká beteg leszek.

— Ha az ember sajátmagában sem bíz, akkor ne is reméljen javulást — szólt haragot mímelve Ninon.

— Sohasem hittem, hogy egyszer ilyen beteg leszek, — folytatta lehangoltan Robby — oly erősnek éreztem magam, hogy a vasat is ketté tudtam volna harapni, most meg a piskóta is kifog rajtam.

— Kis disznósajt nem kellene?

Raymond betegsége alatt ekkor nevetett fel először.

— Szegény Dupauntné asszony, jól elbántunk a sajtjával, de majd ha inégszerűen lábbaállok, akkor bőven meghálálom neki. Azt hiszem, meg lesz elégedve az ajándékommal.

— Jó lesz nem ígérgetni össze-vissza, hanem

összeszedni minden garast, s utókúrára lemenni a Rívierára. Ez a fontos.

— Jó lesz nekem a Luxemburg kertje is.

— Most télen? Ajjé, ezt elhibázta, kedves barátom. Ott télen még a padokat is felszedik, és hó borít mindent.

— Persze, erről megfeledeztem. Viszont Nizza vagy Rimini az nem szegény technikusnak való.

— Most az nem számít, édesem, hogy Nizza vagy Rimini, szegény-e a technikus vagy gazdag, hanem az, hogy össze kell hozni a pénzt.

Egy kis ideig gondolkozott, aztán folytatta:

— Nekem van kis örökségem, a szüleimtől maradt rám, s van 2—3 ezer frankom is a takarékbán, amit már én gyűjtöttem magamnak. Ebből futni fogja. Aztán egyszer, ha gazdag leszel és jól megy sorod, akkor vissza fogod nekem adni.

— Ez nehezen fog menni — mondta a férfi, s a szeme úgy ragyogott, mint a laterna magika lámpája, ha szembe néz vele az ember.

— Mért menne nehezen?

— Mert én nem fogom igénybevenni.

— Megtennéd ezt, Robby? Így meg tudnád sérteni az én odaadó szeretetemet?

A férfi a mennyezetre nézett, aztán, mint akinek nehezére esik a beszéd, akadozva mondotta:

— Előbb legyek egészséges, a többi aztán elválík.

A nővér lépett be a vacsorával.

*

Aztán újból csend lett a kórházban. A lámpák egy részét eloltották, az inspekciós orvos könnyű regényt húzott elő a fiókjából s olvasni kezdte. A sebészetten valaki fel-feljajdult, keserves hangja minden szobába behallattszott.

A szolgák hordágyon lepedővel letakart embert vittek. Halott volt. Sietve vitték, hogy hamar a hűtőben lehessenek vele. — Aztán valaki a sötétben, hátul, a folyosó végén kuplét füttyörészett, foxtrott sláger volt.

„Tudtam előre, hogy vége lesz egyszer
S nem lesz a zsebemben több garas...”

Valaki odapisszentett. A fűtyszó elhallgatott, mire szorongó csend surrant a helyére. A kórházak éjszakai nyomasztó csendje, melyben fáradt sóhajok vánszorognak ágyról-ágyra, s a halál sétál, mint egy öreg lámpaoltogató, s néha itt, néha meg amott fújja el valakinek a gyertyáját, mondván: — Már eleget égtél, most jer velem. — És nincs fellebbezés, nincs kivétel. — Az élet meg iramlík tovább, s nem áll meg egy pillanatra sem.

A szomszédban kisbabák jönnek a világra. Nyávogó kis jószágok. — Fiú, mondja a madame, s odébbmegy mosolyogva, vagy fontoskodó képpel adja tudtul a világnak, hogy az újszülött gyermek — leány.

Az egyik szobában babakelengyét készítenek, a másikban meg gyászfátyolt. Itt nászlakomáról álmodznak, amott pedig ügyvéddel tárgyalnak, hogy mi módon lehetne a másiktól megszabadulni. A pince-lakásban valakit 10 frankkal boldoggá lehetne tenni, mert vacsorát vehetne gyermekeinek, a kávéház sarkában meg egy ittas ember 100 frankkal szivarra gyújt. — Milyen furcsa a világ. — És Ninon ilyen gondolatokkal bíbelődött a pótágyon, mert álom nem jött a szemére.

Aztán a holnapra gondolt. A karácsonyfa-ünnepélyre, s közben elaludt. Álomtalanul, érzéketlenül aludt, a sok szenvedés és gond kimerítette gyenge leánytestét. Szeme félig nyitva volt és ajka csendesesen pihogott.

— Ninon — Ninon — hallatszott ekkor a sötétben, de a lány nem ébredt fel.

Raymond nem is hívta többé, aludni hagyta és várta, míg a soros ápolónő benyit a szobába.

Másnap Ninon tele volt izgalommal, s alig várta, hogy este legyen. Az éjszakai alvás megerősítette és vigasztalóbbá tette az életét.

Hat óra felé aztán kis asztalt cipelt a szoba közepére, s leterítette összehajtott lepedővel.

— Mit csinálsz? — kérdezte Raymond.

Ninon csak úgy félvállról válaszolt.

— Majd meglátod.

— Persze, persze, ma karácsony este van és én egészen megfeledkeztem róla — mondta Robby s végigsimított a homlokán. — Így van a beteg ember, hiába no! — Látszott rajta, hogy bántja őt feledékenysége s az, hogy már nincs módjában helyrehoznia a hibát.

Ninon közben kiment, s Raymond egyedül maradt a gondolataival.

Aztán egyszerre lágy, pengő hangok szűrődtek be a folyosóról. Úgy szálltak, bongtak, mintha angyalszárnyuk lett volna. Raymond felült az ágyában és úgy figyelt. Messziről jött a hang, aztán mindinkább közeledett, s végül az ajtója előtt pihent meg. Majd lágy, halk férfihang vegyült a szálló hangok közé:

Il est né, le divin Enfant,

Jouez, hautbois, résonnez, musettes...

— Tom hangja — gondolta magában Raymond, s már alig várta, hogy belépjen. — A jó fiú eljött hozzám, de hol van Ninon? — Csengetni akart, de közben kinyílt az ajtó, s a küszöbön ragyogó karácsonyfa szórta szét sugarait. — A fácskát Yvonne tartotta és könny csurgott a szeméből, Tommy fenyőgallyakkal díszített gitárt szorongatott, s Ninon nagy hegyét hozta a csomagoknak.

Mind a hárman az ágy elé álltak és folytatták az éneket. Valahogy örültek, hogy énekelni és nem beszélni kell. Néha Ninon vékony gyermeki hangja csuklott meg, néha meg Yvonné, csak Tommy pengette rendületlenül. A járó betegek összefutottak az ajtó előtt, s egyszerre az egész folyosó zengett, mindenki énekelt. Aztán a gitár elcsendesült s Ninon szólalt meg:

— Kedves barátunk, Robby! Te nem tudtál eljönni hozzánk, hát eljöttünk hozzád mi. Fogadd szeretetünket s e kis csekélységeket, melyeket íme, hódolattal térdeidre helyezünk.

Yvonne a fácskát a terített asztalkára tette, s becsukta az ajtót. A nyilvános ünnepély véget ért, most a bizalmas baráti együttlét következett.

Robby lepedőjével törülte meg a szemét, s még Tom kezét is meg akarta csókolni, annyira zavarban volt.

— Én szép galambszürke sált vettem neked — szavalta Yvonne, s kivette a lapos dobozból.

— Én egy házicipőt s egy pizsama-kabátot, azt hiszem, örülni fogsz neki — szerénykedett Ninon.

— Én meg egy Bruyer-fapipát, pajtás, mert többre nem tellett — jelentette ki Tommy, a világ legbájosabb gyermeke.

— Én meg semmit sem vettem nektek — súgta Robby. — De majd ha jobban leszek, talán Vízkeresztre, pótolni fogom feledékenységetem.

Ninon az ágyszélére akart ülni, de Yvonne nem engedte.

— Jöjj ki velem! — Tom valamit meg akar beszélni Robbyval.

A két lány erre kiment a folyosóra, amelyen még ott álldogáltak a járó, de beteg asszonyok.

Tom, mikor egyedül maradtak, leült az ágyszélére s fontoskodó arccal nézett Robbyra, majd megszólalt:

— Te, pajtás, ma levelet kaptam édesanyádtól. Robby szeme tágranyílt.

— Mért írt neked a mama?

— Azért, mert én megkérdeztem tőle, hogy vajjon beleegyezne-e abba, ha te elvennéd feleségül Ninont.

Robby szeme ide-odaugrált s arcából eltűnt minden csepp vér. Sárga lett, mint a pergament.

— És... és... mit... válaszolt?

— Azt kábelezte, hogy ha az a lány a mi társaságunkba való és te annyira szereted, akkor ő nagy örömmel lányának fogadja, s úgy fogja őt szeretni, mint téged.

Raymond visszadőlt a párnájára s olyan lett,

mintha meghalt volna. Meg sem mozdult. Szeme csukva volt, csak az ütőér a nyakon lüktetett százas ütemben. Tom csendesen ült a helyén, s várta, hogy az első hatás elmúljon. Aztán mikor újra kinyílt Robby szeme, folytatta:

— Különben itt az írás, olvasd el.

Ezzel átnyújtotta az értesítést, s egy karácsonyfa-gyertya világánál olvasni kezdte a gyermek egy jó anya szavait, melyekben a legszebb karácsonyi ajándékát küldi neki: — engedélyét és áldását.

Mikor a sorok olvasásával készen volt, a barát-jára nézett.

— Köszönöm jószágodat, pajtás. Én is kérni akar-tam anyámat, de nem mertem, a siker most a te érde-med. — S mielőtt észrevette volna Tom, hogy mi történik, már késő volt, Robby megcsókolta a kezét.

— Szólhatok nekik, hogy jöjjenek be? — kér-dezte Tom.

— Várj még! — intett Raymond, ki egészen meg-változott. Ne mondjátok meg neki, hogy ki vagyok, jobb szeretném ezt titokban tartani.

— Helyes, szót fogadunk. — Odalépett az ajtóhoz és kiszólt.

— Ninon, Yvonne bejöhetnek.

Ninon Jealou, az árva kislány, a pontos, írógépes kisasszony gyanútlanul lépett be. Nem gondolta, nem hitte, hogy a következő pillanatban mi fog itt történni.

— Hát kibeszéltétek magatokat? — kérdezte, mialatt a karácsonyfa egyik gyertyáját megigazította.

— Gyere csak ide, Ninon — szólt Robby s az ágyszélére mutatott. — Ülj kérlek le, mert szokatlan kérdést intézek hozzád.

A lány szót fogadott.

— Nos, mi lesz az?

— Mondd, Ninette, te drága kis húgom, lennél-e feleségem, ha szépen megkérnélek?

A meglepődött lány először Tomra, aztán Yvonnra nézett s csak aztán Robbyra.

— Hogy érted ezt?

— Egész egyszerűen, — ha szépen megkérlek, a feleségem leszel?

Ninon hirtelen fehér kötényébe rejtette arcát, s meglátszott remegő vállán, hogy sír.

— Ma itt mindenki sír, — törte meg a csendet Yvonne — pedig örülni kell, hiszen karácsony van.

Egy ideig hagyták, hogy a boldogsághoz hozzáidomuljon agyonzaklatott szíve, aztán szépen odébb csúsztatták az ülő Robby karjai közé, aki magához ölelte.

— No, leszel? — kérdezte babusgató hangon.

Ninon szavak helyett csak a fejével intett, s arcát Robbyéhoz szorította.

Ekkor Tom hangja hallatszott. Ünnepeyesen, tisztán.

— Kedves ifjú jegyespár!

Mindaketten ránéztek, hogy mi lesz.

— Mivel itt most kézfogó ünnepélynek lehetünk tanúi, s egy boldog vőlegényt meg egy még boldogabb menyasszonyt üdvözölhetünk, engedjék meg, hogy a pap szerepét vegyem át, s maradandó emlékekkel megörökítsem e szent pillanatot.

Ezzel a nadrágja zsebében kezdett valamit keresni, először a jobb, aztán a bal oldalon, végül a mellényzsebéből kihúzott egy kis dobozt.

— Ime, itt van. Semmi más, csupán két jegygyűrű.

Ninon felsikoltott, Robby meg összecepta a tenyerét.

— Tessék, vőlegény úr, húzd a menyasszonyod kezére a kisebbiket. — Rendben van. Most meg ön, kedves menyasszony, ezt a másikat a vőlegény ujjára. — Úgy ni, ez is rendben van. Most pedig csókoljuk meg egymást, így ni, meg amúgy ni. — S most kijelentem, hogy éljen és sirig tartó legyen a mi szeretetünk. — Aztán a csomagok közül kihalászott egy üveg valódi pezsgőt, mely csodálatosan kikerülte a többiek figyelmét, s nagy készülődéssel bontogatni kezdte.

Az áldomás után Raymond és Ninon egyedül maradtak.

Tom hivatalos volt Yvonnékhoz, s így sietniök kellett, hogy a házi ünnepélyen otthon lehessenek.

Ninon elfoglalta helyét az ágy szélén, s Robby kezét simogatta.

— Mivel érdemeltem ki ezt? — mondta halkan, s nem tudott nevet adni az eseménynek.

— Én tartozom hálával, kislány, — felelte a férfi — hiszen, ha te nem vagy, akkor már nem élek. A hozzád való ragaszkodásom adta meg az erőt, hogy életben maradjak.

Aztán Ninon odakönyökölt a fejéhez s így maradtak soká-soká.

Aznap éjjel Raymond úgy aludt el, mint a tej. Arca piros volt, s nem ébredt fel reggelig. Mintha utól akarta volna érni a sok átszenvedett éjszakát.

Az orvos homloka közepére húzta szemöldökét, mikor a láztáblára nézett.

— Nos, úgy megmondtam, hogy egy-két nap s aztán jó lesz minden. — Feryson túl van a krízisen. Hála Istennek. — Most aztán enni és inni. Amihez kedve van, csak rendelje meg. A konyhában várják a parancsait. — Bort is ihat, vörös burgundit vagy magyar bikavért. Ez erőt ad, s növeli az étvágyat.

Ninon arca égett, cigarettát lehetett volna gyujtani rajta, olyan lángban volt.

S valahogy az ég is kitisztult kint. Nap sütött, s fagyott. A talpak alatt csikorgott a hó.

— Éljen az élet — mondta az orvos.

— Éljen az ifjúság — tette hozzá a lány s úgy érezte, mintha hangyák szaladgáltak volna az ereiben.

Harmadnapra aztán szépen felült Raymond barátunk s nevetett.

— Mutass csak egy tükröt, Ninon. Vajjon hogy festek? Megérek-e még egy pipadohányt?

A lány szó nélkül odavitte a tükröt.

— Szébb voltál és szébb is leszel, — mondta — de kedvesebb és jobb soha, mint aminő most vagy.

A fiú nézte magát, nézte, mintha nem ismert volna magát.

— Mondd, ez itt Raymond Feryson, a Kovácsék szobaura, vagy valaki más?

— Két hét múlva kérdezd meg, mert még én sem vagyok biztos benne — válaszolta Ninon. — Behívom azonban a borbélyt, aki lenyírja a szakálladat, aztán megborotvál, szépen megfésül s akkor, ha Feryson talán még nem is, de Robby az lesz belőled. — Az orvos különben azt mondta, hogy ma kissé lábra is szabad állni. Én karonfoglak, s sétálgatni fogunk felle. Beleegyezel?

— Kérem az új papucsomat s az új kabátomat, hadd próbáljam fel.

De Robby Feryson bizony alig bírt megállni a lábán. Szédült, forgott vele a világ, mintha az egész szoba becsípett volna.

— Csak lassan, — hebegte — lassan, egyszerre nem bírok soká állni.

Ninon nem is erőltette. Hordta az ennivalót és töltögette a vörösbort, melynek minden cseppje aranyat ért.

Az erő azonban szemlátomást növekedett. A szem mozgása üde lett, a fáradt, horpadt vonások kisímultak az arcon. A borbély is csodát művelt. Az igaz, hogy a kölni szagától rosszul lett a beteg, de ez a gyengeség is hamar elmúlt.

Nagy fotójt hoztak be neki, s most abban üldöngélt. Az ilyen ülés már fél járás volt. — Ninon álmovilágban élt, nem tudta napokon keresztül elhitetni magával, hogy az, ami vele történt, valóság és nem álom. S ilyenkor megfogta a jeggyűrűjét, s akkor megnyugodott. Tom és Yvonne viszont nem jelentkeztek. Mintha megfeledkeztek volna róluk, pedig csak nem akarták zavarni őket.

*

Egy reggel halk kopogás hallatszott a betegszoba ajtaján.

Ninon virágokat igazgatott a vázában, Robby pedig ujságot olvasott.

A kopogás megismétlődött.

Ninon az ajtóhoz lépett és kinyitotta.

Magas, már erősen öszülő úr állt előtte levett kalappal a kezében.

— Kit tetszik keresni? — kérdezte kíváncsian.

— Feryson urat, de nem tudom, hogy jó helyen járok-e.

Ninon jobban kinyitotta az ajtót, s Robbyra mutatott.

— Ime, itt van. — Majd a beteghez fordult. — Vendége érkezett, uram.

Raymond Feryson szeme egy ideig tágra nyitva meredt a belépőre, aztán lerepültek róla a takarók, s úgy ugrott fel, mintha startolt volna.

— Édesapám! — kiáltotta, s a férfi nyakába borult.

Ninon meglepődött, s meg is ijedt, hogy vajjon nem lesz-e baj, nem fog-e ez a szigorú tekintetű úr visszacsinálni mindent. Lassan behúzta maga után az ajtót, s kilépett a folyosóra.

Bent pedig az apa és fiú nem tudtak szétválni. Mint két igaz barát, akiknek nincs egymás előtt titkuk, mint két bajtárs, akik tűzön-vízen kitartottak egymás mellett, úgy szerették egymást.

A fiú tért először magához.

— A mama hol van?

— Sajnos, nem tudott eljönni. Az orvos megtiltotta neki a téli utazást. Eleget sírt szegény, de nem mertem kockára tenni az egészségét. Aztán csak úgy volt hajlandó otthon maradni, ha megígérem neki, hogy amint egészséged engedi, úgy rögtön hazahozlak, mégpedig valami lánnyal. — Igaz, hogy áll az a dolog, ki ő, miféle teremtés? Tán csak nem az, aki ajtót nyitott nekem?

— De eltaláltad, papa. Ő az én megmentőm, neki köszönhetem, hogy még életben vagyok.

— Orvos?

— Professzor, édesapám, ha zsidó volnék, azt mondanám, hogy csodarabbi, ha néger, azt, hogy tabu, de így csak azt, hogy az Úr angyala. — De foglalj helyet, papa, mert én is szeretnék leülni, még nem nagyon bírom az álldogálást.

Richard Feryson lassan foglalt helyet, s meglát-szott rajta, hogy gondolkodik. Szeme majdnem össze-csukódott, s a szája két oldalán mély barázda rajzolódt ki. A sokat tárgyaló, a nagy ügyekkel, tranzakciókkal birkózó férfi típusa volt. Előkelőség, jólét s határozottság sugárzott le róla.

— Tehát ő volt, aki kinyitotta az ajtót s most kint van. — Mért van kint?

— Biztosan megijedt tőled, papa. Nagyon félénk madárka.

— Hát tudja, hogy ki vagyok, mi vagyok?

— Nem, papa, — ő azt hiszi, hogy én szegény diák vagyok, aki sajátmagamat tartom el. Rólad még sohasem volt szó.

— Ügy! — Aztán milyen családból való? Ezt azért kérdem, mert ha megneszelik az ujságírók, a revűlapok, akkor minden kitudódik, s akkor már késő.

— Jó házból való. De árva, szüleit jóformán egyszerre vesztette el. Atyja, azt hiszem, bányatanácsos volt. De nem tudom biztosan. Majd ő mindent elmond.

— No hisz veled fiam sokra mentem volna, — szólt mosolyogva az öreg — te fejest ugrottál a magasból. — Majd ő mindent elmond, ha há! — S ez neked elég? Mérnöknek elsőrendű vagy, az igaz, de Romeónak túl naív.

A fiú ezekre a szavakra elsápadt.

— Hogy gondolod ezt, édesapám?

— Hát úgy, hogy benned kezdettől fogva nem bíztam, tudtam, hogy te a jelen esetben a szívedre hallgatsz, s nem az eszedre, épp úgy, mint az anyád, aki rögtön kábelezett s beleegyezését adta, s amint látom, már jegyet is váltottál vele.

Robby újra úgy érezte, hogy beteg lesz. Szédülni kezdett, s a vér nagyon forró lett az ereiben.

— Vajjon nincs igazam?

— Nincs, apám! Mert én meggondoltam a dolgot, s a szívem nem csalt meg. Ilyen lány nincs több a földön. S ha nem engeded meg, akkor nélküle nem fogok tudni élni. Nekem nem kell a pénzed, sem a vagyonod, nekem ő kell, egyedül ő, és semmi más. — Dúlt arccal nézett maga elé s keze remegett. Ököfbe szorítani nem volt ereje.

Richard Feryson a szeme sarkából figyelte a fiút. Először komoly volt az arca, aztán lassan, fokozatosan csodálatos meleg szeretet suhant a kemény vonások helyére.

— No hisz azért semmi sincs veszve. Én nem szédülni, de megerősíteni jöttem, fiam, a boldogságodat. — Mielőtt anyád elküldte volna az üzenetét, érintkezésbe léptem egy kutató irodával, s az a legszebbet és a legjobbat jelentette róla és családjáról. Tehát most már nyugodt lehetsz te is. Mert én nyugodt vagyok. — A házasság komoly ügy, ha nem sikerül, akkor mindkettőtök élete tönkrement. Én boldogan élek az anyáddal, azt szeretném, hogy te is megelégedett férfi és családapa légy.

Robby az apja elé térdelt és megcsókolta a kezét. Szeme könnyes volt s hangja remegett.

— Papa, te nagyon jó vagy, és még hozzá okosan jó.

Az öreg milliomos megsimogatta fia hullámos haját, aztán barátságosan jegyezte meg:

— De most már közelebbről szeretném őt látni.

Robby boldogan nyúlt a csengő után és megnyomta.

Ninon jelentkezett.

— Gyere csak ide — mondta Robby, s két kézzel intett a lánynak. — Az édesapám kíváncsi rád.

Ninon Jealou, a nevetős, jókedvű, boldog menyasszony azonban oly félénken s oly komoly arccal közeledett, mint a bűnös a bírāja elé.

Richard Feryson tetőtől-talpig végignézett rajta, aztán felállt s kissé meghajolt.

— Sok szépet hallottam magáról, gyermekem. Fogadja ezért hálámat és köszönetemet. Apolta a fiamat, s átsegítette őt a krízisen.

— Ez kötelességem volt, kérem — válaszolt alig hallhatóan Ninon, s közben arra gondolt, hogy milyen lágy keze van ennek az úrnak, aki az övét fogja.

— Aztán mindent megfontoltak, meghánytak-vetettek? — kérdezte az apa. — Miből fognak élni, miből fogják családjukat eltartani? Hisz Raymond még nem végzett. A szegénység pedig a szerelem halála.

— De mi nem vagyunk szegények — válaszolta a lány, s érezte, hogy most meg kell mutatnia ennek az acélszürke szemű, komoly úrnak, hogy ő jó háziasszony lesz, s mindent meggondolt már.

— Tán van biztos jövedelmük?

— Nekem van, s Robbynak lesz. Én 650 frank fizetést kapok, Robby pedig eddig is megélt keresetéből. Sőt most még olcsóbban fogunk kijönni, mint eddig. Az esküvő után én felmondom a Rue Cadix-i szobámat, s Robbyhoz költözöm. A reggelit és vacsorát én készítem el, ebédet majd Duvalnál eszünk, az jó és olcsó. Azonkívül stoppolni, varrni fogok délutánoként, hogy azért se kelljen kiadni pénzt.

— Ilyen körülmények között nyugodtan adom meg én is az engedélyt — jelentette ki az öregúr s magához húzta a lány fürtös fejét.

— Tetszel nekem, leányom. Nagyon tetszel, azt hiszem, hogy nem csak szeretett fiunk, de mi is boldogok leszünk, ha magunk között fogunk érezni. — Ezzel homlokon csókolta a ragyogó szemű gyermeket, aki viszont az öregúr keze után nyúlt, s azt érintette meg az ajkával.

— Most pedig, kedves gyermekeim, — folytatta boldogan az öregúr — innen kiköltözünk. Dr. Mazarin megengedte, sőt ajánlotta, hogy vigyelek ki mindketőtöket. Új helyen, új falak között az egészség is

jobban fog iparkodni elfoglalni régi helyét. Egyelőre Mr. Hurtley, aki most Davosban van, felajánlotta a villáját, hogy addig, míg jobban leszel, otthonosan érezd magad. Régi, jó barátom; aki szinte örül, hogy kényelmesen berendezett párizsi palotáját felajánlhatja nekem.

Mr. Hurtley özvegy ember volt és három helyen lakott. Ideje nagy részét Amerikában, a kisebb részt Párizsban, és ami még fentmaradt, azt mindig máshol töltötte. Párizsi villája kisebb palotának illett be. Pazar kényelemmel berendezett mágnáslak volt. — Mikor Ninon belépett a díszes kapun s felhaladt a déli növényekkel díszített lépcsőn, úgy feldobogott a szíve, hogy az öreg Ferysonba kellett kapaszkodnia. Hatalmas vázák, perzsaszőnyegek, nagy karú kandeláberek mindenfelé, s halkán, nesztelenül csapódó ajtók. Egyik szoba szebb volt, mint a másik. Minden ragyogott, izzott a tiszaságtól.

Az inas a csomagokat leszedte az autóról és eltűnt velük. Ninon pedig egy mély ülésű fotőjben eszmélt fel. Szalon volt vagy dohányzó, nem tudta, de valahogy folyton úgy érezte, hogy csak álmodik, s e káprázatos kép egyszerre nyomtalanul elvész.

Richard Feryson szintelen hangja törte meg a csendet. Lassan és megfontoltan szólt:

— Egyelőre tehát ez lesz az otthonotok, illetve otthonunk, mert én is veletek maradok. Soká azonban nem szeretném igénybevenni, mert hisz mégsem a mienk. Megvenni meg nincs értelme.

Ninon szeme csodálkozva nyílt ki. — Ezt megvenni? — Hát van annyi pénz a világon?

— Ha erősebb leszel, fiam, akkor Mazarin tanácsára Egyiptomba viszlek, ott most tavasz van, s élni oly szép.

Majd Ninon felé fordult.

— Te pedig, kedves lányom, intézd el saját belátásod szerint a szükséges dolgokat. Titkárom segítségedre lesz, s egy jóízű mannequine is, aki esetleg tanácsal fog szolgálni.

— Az én ügyeimhez nem kell titkár, — válaszolta Ninon — sem mannequine, azokat én magam is elintézem.

— Annál jobb. A független embereket szeretem. Tehát a kocsim, melyen jöttünk, a rendelkezésedre fog állni, amikor csak óhajtod. Én egyelőre Mr. Hurtley kocsiját fogom használni. Egyben átadok neked, kedves lányom, tíz csekket, mindegyik szignálva van 1000 dollárra. Ha elfogy, csak szólj, mert hisz mindenem a tiétek.

— De papa, az Istenért, minek nekem ennyi pénz? — kérdezte meglepődve Ninon.

— Hát hogy elköltsd. Mert ilyen kis kopott kabátkában csak nem vihetlek haza a milliárdos ladyk közé.

Ninon Jealounak idő kellett, hogy mindezt megeméssze, túl nagy falat volt egyszerre neki. Az öregúr azonban tovább beszélt:

— Legalább három bunda kell. Tíz utazó kosztüm, tíz estélyi ruha, tíz házi ruha, egy-két tucat kalap, ugyanannyi cipő és tudom is én, hogy még mi-csoda. Azért mondtam, hogy a titkárom veled megy és egy mannequine, mert egyedül sok lesz.

— És mibe fogjuk ezt mind betenni? — kérdezte naívvul, csak hogy valamit mondjon.

— Hát bőröndökbe. Ez már aztán igazán nem probléma.

Halkan az inas lépett be.

— Tálalva van! — mondta, s mélyen meghajolt.

— Akkor gyerünk, mert én ugyancsak éhes vagyok.

Két hét múlva aztán megvolt az esküvő. A Sacré Coeur-ben tartották csendesesen és szépen. Robby feszesen állt, mint egy gárdista s Ninon fehérén, mint egy azalea.

Tom és Hennebert voltak a tanúk, s az orgona halkán szólt, szította az áhítatot a hatalmas boltívek alatt.

Aztán elutaztak. Mikor Marseille-be értek, Afrika fölött vörös volt az ég, s a leáldozó nap arany sugárkévév lövelt a hajóra várakozó ifjú párra.

Odaát messze a tavasz énekelt.

Milka kisasszony

A nyár lassan ruhát cserélt, határtalan pompába öltözött. A kánák megnyúltak a kertekben s vörösen, izzón piroslottak barna leveleik között. Az utakat azonban már sárga levelek fedték és érezni lehetett az ősz közelségét. Délutánonként felhős lett az ég és lassan megeredt az eső. Szomorúan, bánatosan esett és az erdők felől fújó szélnek is mintha mondanivalója lett volna, olyanforma suttogással járt a tölgyek koronái között. Suttogott, sziszegett, no meg úgy is volt, hogy sóhajtozott, a nyárfák, tölgyek, bükkök meg bólogattak hozzá, mint akik igazat adnak néki.

Milka kisasszony szebb húzta kötött berlinerkendőjét s arcán halk mosoly sétált végig. Szerette az őszt. A tüzes nyári napok után, melyekben sok volt a láрма és nevetés, az ősz megjelenése nyugalommal töltötte el. Ő már a nyártól nem várt semmit, de semmit. Az ősz csendjében ellenben megtalálta azt a sejtelmes hangot, mely jó érzéssel párnázta ki a belsejét.

Egyedül elégedélt a templomutcai kis ház egyik emeleti szobácskájában és sohasem zavart senkit sem. A szomszédok tudták, hogy létezik, hogy van, de úgy érezték, ha majd egyszer nem lesz, senkinek a világon sem fog hiányozni. A postás rendszeren egyszer jött hozzá hetenként és egy ujságot szorított a kilincs fogantyúja mögé, a tejes meg reggelenként egy liter tejet helyezett az ajtó küszöbére és egy fehér zacskóba zsömlét. Soha más nem zavarta. Milka kisasszony esténként sétálni ment s olyankor be-benézett a templomba is, az öreg Szent Mihály-templomba, ahol már minden olyan régi volt és vékony porréteg fődte az ég felé néző barokk szentek megdicsőült alakját. Itt

elmondott egy olvasót és halk, őszinte imádságban megemlékezett mindazokról, akik elmentek s őt itt hagyták egyedül, utolsónak, éppen őt, aki leggyöngébb volt mindig valamennyiük között. Ilyenkor könnyes lett szegény Milka kisasszony szeme és tán észre sem vette, amint a könnyecsek kihullnak fáradt szempillái alól. Utolsónak a megemlékezésben rendesen Lojzkó maradt, kit ő Lojziknak is hívott, s akiről nem tudta, hogy él-e, vagy halott-e már. Eltűnt és többé nem kapott hírt felőle, hiába kutatott, hiába kérdezősködött utána. Más emlék nem maradt utána, mint egy mézeskalács szív, amit egy vásáron vett és egy búcsúcsók kíséretében adott át neki.

Régen volt, nagyon régen, de Milka kisasszony valahányszor csak ránézett a mézeskalács szívre, még mindig úgy érezte, hogy az a Lojzkó vissza fog jönni s megosztja majd vele szobácskája csendjét. Együtt fognak lakni és a remélt, oly nehezen várt boldogság rájuk fogja teríteni meleg, csodákkal telt palástját.

És Milka kisasszony azért szerette az őszt, mert azt hitte, hogy Lojzkó csak ősszel jöhet, mikor kint ködfoszlányok ülnek a domboldalakon és a gázlámpák álmosan égnek a Templom- és Flórián-utcák sarkain.

Egy ilyen csöndes őszi délután Milka kisasszony kezébe vette a mézeskalács szívet, elhelyezkedett a karosszékeben és elnézdegélte a száraz, összerepedezett jószágot. Szívét melegség járta át s gondolatban visszavitorlázott az emlékezés hajóján. A szív egykor puha tapintású, illatos kis remekműve volt a mézeskalácművészetnek, s mi lett belőle? Ezer ránc, ezer kis repedés a szép piros mezőn, melyet cukrozott koszorúk öveztek s középen fehér kis galambpárt ábrázoló képecske díszelgett. Nézte, nézte, aztán olyan megmagyarázhatatlan kívánság hatalmasodott el benne, hogy nem tudott ellenállni neki. A szívből letört egy darabkát és a szájába tette. Szinte remeggett a keze, mintha bünt követett volna el, nagy-nagy bünt, melyet úgy hívnak, hogy szentségtörés. Pedig a letört darabka egészen kicsi volt és a szív hegyén

alig lehetett észrevenni. Az íze azonban felülmúlta a világ minden gyönyörűségét. Édes volt, édes, mint a mennyország cukra, melyet a Jézuska azoknak a gyermekeknek ad, akik a földön hagyták szüleiket és egyedül kellett felrepülniök az égbe. Szegény Milka kisasszony, lehúnyta a szemét s ezzel a boldog érzéssel szeretett volna meghalni.

— Lojzkó, édes! — suttozta és kint az ablak előtt bólongattak a gesztenyefák a Templom-utcában és a szél őszi leveleket űzött a magasba.

És azóta Milka kisasszonynak nem volt többé nyugta. Húzta, vont a szívéhez a szív s ő bizony leletört ilyen csendes vasárnap délutánokon egy-egy darabkát belőle. Különös, szokatlan örömet lelte benne. Ha már a Lojzkó nem lehetett az övé, legyen hát akkor legalább a szívé. És lassan-lassan majszol-gatta, mert bizony, szégyen ide, szégyen oda, csak egy-két foga volt már.

Az ős is elmúlt és egy szép napon megérkezett a hó, fehéren, csendesen, mint a halál menyasszonya. Milka rőzsét rakott a kályhába és a búbos alacsony kályha melegséggel töltötte meg a kis szobát. Az ablakokon jégvirágok nyíltak és kívül a párkányokon vastagon feküdtek a hópihék.

A szívből akkorra már csak egy kis darabka szerénykedett az éjjeli szekrény fiókjában. Már nem tette a vitrinbe, ahol eddig őrizte, mert hisz már jobb volt, ha maga mellett érzi azt a kis mézeskalács darabkát, amelynek szívformája alig volt, holott úgy iparkodott harapdálni belőle, hogy szívformája maradjon továbbra is.

Egyik este úgy érezte, hogy lázas, mintha a hideg is kirázta volna, lefeküdt hát és betakaródzott az álláig, s úgy nézte a kályhában pislogó parazsat. Kint már sötét volt, vak sötét és a Szent Mihály templomában Űrangyalára harangoztak. És akkor szomorúan gondolt arra, hogy vajjon mit fog eszegetni majd ezentúl, most, hogy a szív elfogyott. Ha tudná a Lojzkó, hogy ő mit csinált, hogy ő megette a szívét,

talán meg is haragudna rá. De már mindegy volt, ha már elkezdte, hát be is fejezi és ezzel már nyúlt is az utolsó megmaradt darabka után. Először szépen, áhítatosan megcsókolta, aztán az egyetlen fogához dörzsölve, eszegetni kezdte. Ette, ette s az ujjai között egyszerre csak szétmált a szív utolsó kis darabkája is. Vége volt. Vége. Csak a szája széle maradt édes és piros tőle.

A kályhában elszunnyadt a parázs és a szobácskára ráborult az éjtszaka. Éjjél körül aztán Milka hirtelen felriadt szendergéséből, sarkantyúpengést hallott és lábdobogást. Valaki a csizmájáról verte le a havat. — Vajjon ki lehet az? — kérdezte és szokatlan félelem szállotta meg.

Halkan kopogtak az ajtón. Majd megnyikordultak a rozsdás pántok s a kitárt ajtóban megjelent Lojzkó, Lojzkó, a régen halottnak vélt vőlegény. Fehér hópelyhek csillogtak a kucsmáján, mentéjén, s az arca olyan piros volt, mint a hajnalpír.

Milka kisasszony felnyöszörgött a boldogságtól és kitárta feléje a karjait.

— Hozott Isten, hozott Isten, Lojzkó! — rebegte s úgy érezte, hogy menten meghal a boldogságtól.

A deli szép legény nevetve lépett az ágyhoz és leült a szélére.

— Milkám, édes kis húgom — mondta mély férfihangon. — Eljöttem hozzád, eljöttem, hogy megkérdjem tőled, vajjon megőrizted-e a szívemet, melyet egyszer néked adtam.

Milka remegő kézzel takarta be arcát s időbe tellett, míg válaszolni tudott.

— Ne haragudj rám, ne haragudj, — nyögte aztán később — de én megettem, mert már nem győztelek várni, nagyon soká voltál oda, édesem.

És Lojzkó mosolygott, mosolygott, arcáról áldott jószág sugárzott, ingatta a fejét jobbra-balra, aztán lehajolt hozzá, megsimogatta a homlokát és két sima férfitenyérébe szorította az arcát.

— Csókolj meg, no csókolj meg, — suttogta Milka — még édes az ajkam a szívedtől.

És Lojzkó még közelebb hajolt hozzá és megcsókolta hosszan, hűen.

Kint hullott a hó és bent a kis szobában mosolyogva aludt Milka, a szegény öreg Milka kisasszony.

A mézeskalács

— Nagyon hálás vagyok Gyurka bátyámnak, hogy megismertetett magával, Ildikó — mondta halkán a férfi a leány felé fordulva, aki a hegyre vezető úton már egészen kipirosodott.

Az Avas alján lépegettek a pincesor girbe-görbe útjain, a nyár pompájában. A férfi szeme ragyogott és hangjában a belső átélések nyugtalansága remegett. Tanyáról jött a városba, hogy elfáradt lelki világába kis színt és derűt csempésszen. És most úgy érezte, hogy ez a fehérruhás, kedves arcú, művelt leány egyszerre kitöltötte fáradt lelkivilágának egész arénáját. Nevetni, nevetni szeretett volna, olyan szokatlan boldogságos érzés röpködött benne. A falusi unalom és az aratási gondok tovaszálló felhőkké váltak, ahogy most Ildikó mellett lépkedett, ki csak úgy szívességből vállalkozott arra, hogy őt kalauzolni fogja a városban.

Még nem volt közös gondolatuk — szavak, mondatok röpködtek tova az ajkairól és Kerekes Kálmán mégis úgy érezte, hogy folyton beszél s a leány megérti a hangtalan beszédet, mely a lelkéből kisugárzik.

Ildikó mosolygott és ebben a mosolyban volt valami határtalanul kedves, — volt abban jóság, szelídség, báj és a szemében bujkált maga az élet, fiatalság és üdén.

Csend volt körülöttük. A pincesoron kevesen jártak, mert hiszen az este még messze volt és az Avason csak akkor nyílnak ki a rozsdás, mohalepte pinceajtók, amikor a hold meggyújtja a lámpását az égen és a városra teríti ködszínű, csillaghímes palástját.

— Szép ez a maguk városa, Ildikó — folytatta a férfi, amikor a leány szavak helyett csak mosollyal válaszolt.

— Mondják, akik idejönnek — hagyta helyben a leány. — Én már megúntam és ha lehetne, szívesen elmennék innen egy nagyobb városba, például Pestre vagy Párizsba. Itt az Avas mindennek a végső állomása. Bor, bor, lacipecsenye és aztán minden kezdődik előlről.

— Megúnná Pestet és megúnná Párizst is — válaszolta a férfi — és visszavágyna ide, az Avas aljába. Én tudom magamról, aki sok-sok évet töltöttem nagy városokban. Előbb-utóbb csak hívni kezdett a kúriám, a tanyám, a nyárson sült szalonna és a tilinkó. Tán kinevet, hogy ezt mondom, de hazudnék, ha nem ezt mondanám.

A leány vesszőt tört egy bokorról, hogy ideges, vékony ujjai játsz hassanak valamivel.

— Maga nagy város után vágyódik, nálam meg élménnyé válik, ha levetődhetem ide a városba, mert otthon egész egyedül vagyok, egyedül, mint Knut Hamsun Pánja.

— Miért nem nősz meg? — kérdezte a leány — ha olyan nagyon egyedül van és bántja az egyedül-lét.

— Magam sem tudom, állapította meg a férfi — de legvalószínűbb, hogy azért nem, mert még nem találkoztam azzal, akit nekem rendelt az Isten. Mert leány az akadt volna, de a mécsesem, mely ott valahol a szívem mélyén szunnyad, egyiktől sem lobbant még lángra.

A leány felnevetett.

— Nagyon válogatós lehet az úr! Vagy tán azzal a mécsessel van valami baj? Nem gondolja?

— Bolond ember az, aki nem válogat, — válaszolta Kerekes — mikor van ideje és nem ég a háza.

Közben felértek a hegyre. A bükkösből hideg szellő suhant feléjük s a nap elbújt egy ezüstszerű felhő mögé.

— Tessék mézeskalácsot venni! — hallatszott ekkor egy sátor alól. — Tessék, kérem!

Kisleányka ült az árnyékban, alig látszott ki a feje a színes, tarka holmi mögül.

— Jöjjön, Ildikó, veszek magának mézeskalácsot — mondta a férfi és megérintette a leányka karját.

Babák, huszárok, mézescsókok feküdtek ott sorjában egymás mellett. A keresztlécekről meg kardok, puskák és olvasók lógtak.

— Nos, mit vegyek? Válasszon magának valamit — szolt a férfi és tekintetével végigsétált az édességeken.

A leány egykedvűen emelintette meg a vállát.

— Magára bízom, nekem egészen mindegy.

— Veszek egy szívet, egy mézeskalácsszívet. Elfogadja?

— Istenem, már hogyan fogadnám el, mikor emlékebe adja.

Kerekes Kálmán boldog volt, örült, hogy valami csekélységet adhatott a leánynak, melyet az meg fog őrizni s valahányszor ránéz, majd mindig őt fogja az eszébe juttatni.

Egyideig még fent sétáltak az avasi torony körül, s elnézték a süllyedő nap vörös korongját. Mire leértek a városba, már esteledett. A szálló kapujában Ildikó a kezét nyujtotta Kerekes felé.

— Hát Isten vele, köszönöm a szívet.

A férfi kétmarokra fogta a felé nyujtott kezecskét és nem engedte.

— Maradjon még velem, — kérlelte szinte alázatosan — s vacsoráljunk meg együtt, hiszen aztán úgyis vége lesz ennek a szép néhány órai együttlétnek.

Ildikó húzódozott.

— Kikapok, szólni kellett volna a mamának.

— Majd a Gyurka rendbehoz mindent, ne féljen.

Egyideig még gondolkodott, aztán szolt:

— De nem leszünk soká, mert holnap úgyis tele lesz a város a nagy hírrel, hogy én egy úrral vacsoráz-

tam a Koronában. Ezt a szívet azonban itthagynom a portásnál, nehogy még valami baja történjék az étteremben.

A portás átvette a selyempapirosba csavart szívet s figyelmesen elhelyezte egy fiókba. — Aztán beléptek az étterembe és Kerekes Kálmán lelke ünnepi köntösbe öltözött. Leültek egy eldugott sarokasztal mögé. A terem másik végében hangoltak a cigányok.

Másnap Kerekes Kálmán földbirtokos úr nem tudta, hogy hányadán áll sajátmagával, mert úgy érezte, hogy az a bizonyos mécses meggyulladt a szívében.

Nem bánta, sőt nagyon örült neki. Örült és búcsúzóban melegen megszorította Gyurka barátja kezét, hogy olyan kellemessé tette a tegnapi napját. S így tudta meg, hogy Ildikó egy özvegy ezredesnének a leánya, s hogy komoly udvarlója ezidőszert még nincs.

Cséplés ideje volt és Kerekes Kálmán hazatérve, újból nekifeküdt a munkának. Kora reggeltől késő estig talpon kellett lennie. Járt-kelt, hol lovon, hol kocsin, de nem érzett fáradtságot, mert úgy tűnt fel neki, hogy ez a fehér ruhás kisleány folyton vele van.

És a mécses nemcsak égett, de lángbaborította egész lényét.

Mikor aztán vége lett a nyári munkának és beállt az őszi munkaszünet, elhatározta, hogy semmiféle kongresszus sincs a városban, mégis ellátogat oda s megnézi azt a fehér ruhás leánykát, s ha lehet, elhozza magának ide feleségnek, úrnőnek, angyalnak. — Nevetnie kellett önmagán, mikor megfigyelte idegességét, mely egész lényén úrrá lett. Lassan ügettek a lovak, döcögött a gőzös és ő repülni, szállni szeretett volna.

A városba érkezve, első dolga volt kis tüzeskövű briliánsgyűrűt venni, hogy addig is, amíg meglesz az esküvőjük, legyen, ami reá emlékeztet.

A város zászlódíszben úszott s frontharcosok, leventék zenészőval vonultak fel a főutcákon.

A portás mentegetődött a szallodában, amikor Kerekes szobát kért.

— Sajnos, nincs szabad szobánk, ünnepi hét van, amint látni méltóztatik, de estére lesz szoba, méltóztassék csak a bőröndöt itthagyni.

— Rendben van, — válaszolta Kerekes — de akkor itthagynom az aktatáskámat is, minek hordjam magammal estig.

A portás átvette az aktatáskát és kihúzta azt a bizonyos fiókot, melyet már ismert Kerekes, aztán az aktatáskával mérgesen tovább lökött egy selyempapirosba csavart jószágot.

— A nyáron itthagytott valaki egy mézeskalácsszívet s nem jött érte, s most folyton útban van. De nem is fogom tovább őrizni — tette hozzá s egy síma mozdulattal bedobta a papírkosárba.

Kerekes Kálmánt mintha forró vízzel öntötték volna arcon, úgy elszégyelte magát. Egyideig állt, aztán halkan, nagyon halkan mondta:

— Adja vissza a táskámat, nem maradok itt.

— Máshol nem tetszik szobát kapni — tartóztatta a portás.

— Nincs is rá szükségem már — válaszolta szomorúan s szinte sírva lépett ki az őszi utcára.

Monte Luna

Az orvos megtiltotta neki, hogy járjon, mert beteg volt, nagyon beteg. De Ághy Dénes nem tudott nyugton maradni. Úzte, hajtotta őt valami s ez a valami tüzes rózsákat dobott az arcára s ragyogóan lázassá tette a tekintetét.

Sokszor vele mentem, mert tudtam, hogy az emberek irgalmára fog szorulni, ha elgyöngül, s legyenek akkor mellette én, aki megértéssel nyúlok ernyedő karja alá s lesegítem őt a magasból, a puha nyugágya felé, mely ott piroslik a hotel terraszán s várja hűtlen gazdáját, aki mindig csak a hegycsúcsok felé botorkál s ott összeesik, mint egy villámsujtotta fa.

Ma azonban nem tudott felkelni. A tűzrózsák eltűntek az arcáról s fátyolos tekintetét alig tudta rám emelni.

— Nem bírok többé lábra állni — mondta halkan, majd zsebébe nyúlt és kivett belőle egy papírlapot. — Ezt küldje el kérem neki, és írja meg, hogy ez volt az utolsó írásom, s hogy utolsó gondolatom is az övé volt. — Ami most jön, az már egyedül a jó Istené. — A szemét behúnyta és sírni kezdett.

Bevitték a szobájába, majd mentőautóval elszállították a kórházba. — És én ott maradtam egy papírlappal a kezemben, nem tudva, hogy kinek küldjem el. És megkérdezni sem tudom már, mert szép, tiszta lelke elment oda fel a rózsaszínű felhők fölé, messze túl a Monte Luna hótakarta bércein is.

Azért itt küldöm az írást, tán valaki rá fog ismerni s tudni fogja, hogy neki szól. Ághy Dénes barátom utolsó kérése volt, legyen hát az ő akarata szerint.

•

Auréliel Az én kedves hegyem csúcsát hó borítja

s lábánál tavaszi virágok nyílnak. Tavasz van s arcom ég a kristályszerű levegőben. Monte Luna karcsú és fehér, mint egy nászra készülő menyasszony, aki boldogságát az arcán viseli. No meg farsang is van valahol, táncolnak, keringenek az emberek, Párizsban a midinettek, Aranjuezben a szenyoriták s Firenzében a donna mobilék. Én meg itt állok a Monte Lunán és égő arcomat a nap felé fordítom. A virágok csókját hó borítja a lábamon, de érzem az erőt, mely szirmaikból belém árad. Rózsaszínű ez a hó, nem is fehér; vér van tán benne, vagy a nap festi csak azzá? — Nem tudom, de keringek, mint a tiszai kérész a napsugárban, és harmatos lesz az arcom. Harmatos, mint a kislányka szeme álmában, aki nagyleánynak álmodja magát. Hógolyót akartam gyúrni és megdobni magát vele, de nehezen ment. Már nem simulnak egymáshoz a hópelyhek. Elfáradtak a télen, mindegyik csak magának él, szegény érzi a végét. Mikor aztán kirepült a kezemből a kis gömb, tüstént szétporzott. Tán megütötte magát egy napsugáron, s a szívárvány tarka köszöntéseként szétsimult a levegőtengerben. Mintha csak a maga sálját láttam volna, kicsi Aurélie.

Aludtam, mikor megszólalt egy havasi kürt. Otromba, hosszú szerszám ez, s úgy bőg, mintha a hegy jajdulna valami titkos fájdalom alatt. És illik hozzá, mint csikóshoz a suba, mint arab ménhez a vertezüst nyereg vagy mint a maga piros kerek arcába két bánatos szeme, mellyel olyan szépen tud nézni, mint az elsőáldozó kisfiú a nagy perc után a cukrászbolt ablakába kitett indiánerre.

Bűgött, bőgött a kürt és én elkiáltottam magamat, de hangom elveszett, továbbitte a szél és nem hallotta senki sem, pedig olyan mélyéről jött a szívemnek, mint egykor a saját életem sok-sok évvel ezelőtt. Aztán lassan lefelé indultam s közben visszanéztem, amit maga sohasem szokott — elbúcsúztam a két lányomtól, melyen csüggedő létem újra a magasba röppent. Nem voltam a csúcsnál, még egy jó darab hiányzott, de valahogy ez a néhány lépés volt életem-

ben mindig az, amit nehezen tettem meg. Félttem, mert a csúcsról feltétlenül le kell szállni, onnan már magasabbra csak repülni lehetett volna. Szárnyam meg nincs, mint a boldog Ikarusznak volt, aki a napon perzselgette azokat. Vagy nem Ikarusz volt?...

Lépteim nyoma végignyúlt hosszan, fűzészerűen a havon, s a nap megcsillogtatta szélüket, mint egykor Homeros sarui alatt a hellaszi porszemeket.

— Aurélie, Aurélie, kicsi kis leányom, — a pásztor rámköszönt. Kürtje, mint Toldi kocsirúdja, mellette fekszik, s lompos kutyája barátságra kész.

Kérésemre újra belefúj a kürtbe, arca kerek lesz, szemét elfutja a vér s a hang méltóságteljesen kísétál a völgy felé s halkan a semmibe vész...

Éjfél felé járt az idő. A Monte Luna benéz az ablakomon. Komolyan, hűvösen, tán elmélkedik. Vagy a hold udvarlását fogadja, ki csillaghímes palástját teríti föléje, mint királyi baldachint.

Nincs jazz, nincs cigány, itt éjfélkor már mindenki alszik, csak én, a szegény lélekvándor, aki világokat járok be szellemszárnyakon, vagyok ebben.

Asztalomon kis gnóm lámpa ég s rőt fényt vet maga köré. Fejem az asztal fölé görnyed s úgy érzem, hogy magas karosszékem karfájára ül s nyakamba lehel, majd hozzám símul s úgy reszket, mintha fázna.

Igaz volt ez, vagy álom? — Álom volt. Nincs kis szobámban senki. Egyedül vagyok, mint otthon könyvtáram színes kriptájában, leláncolva láthatatlan szá-lakkal, melyek úgy fognak, mintha kezük volna.

Valaki elment a szobám ajtaja előtt s halkan köhintett. Női hang volt, tán aszpirint ment kérni, mert unatkozott.

Hiába, úgy vagyunk mi mindnyájan, az egyik lég-gömböket fogdos, a másik fakir, mert szeretni nem tud, a harmadik szónokol, mert így azt hiszi, hogy csendesebb lesz. A negyedik a macskák koncertjén bosszankodik s nem tudja megérteni, miért oly fájdalmas a hangjuk, az ötödik meg azt magyarázza magá-

nak, hogy minden csak illúzió, s közben belezöldül a filozofálásba.

A hold meg csak világít és mosolyog, mert látja a brahminok kolostorát, látja a baksi szerájt s lát most engem, aki fehér papír fölé hajolva álmodozom, fehér, karcsú Monte Lunák halványzöld köntösén.

Most még néhanapján húsz évesnek érzem magam s azt hiszem, hogy 150 centimétert tudnék deszka nélkül ugrani, mint régen, de ez is csak álom már, olyasféle, mint a maga lénye, kis Aurélie.

Hirtelen fáradt lettem. Sok volt a tavaszból az első nap. Az emlékek és a meleg napsugár pihenésre készítettek.

Isten vele hát mára. Fogadja szeretettel e furcsa sorokat, majd holnap, ha megint kisüt a nap, — amit remélek — tán újra fogok írni, mert hisz írni lehet, az álmokképek szót fogadnak és szerények.

No meg az is vigasztal, hogy úgysem fogja e sorokat olvasni, s tán sohasem fogja megtudni, hogy lekeményben milyen nagy helyet biztosítottam magának.

Álmodjon csendben, szépen, s ha netán felébred s hallja az óra kongását a barátok templomából, gondolja, hogy az én szívem dobbanása az, mely őt áll álmai fölött.

A porcellán katona

Az öreg méltóságos asszony szalonjában mindig ünnepi volt a hangulat. Még a falióra is, mikor eljártszotta menüettjét, olyan illemtudó volt, hogy önkénytelenül is példát vett tőle mindenki. Az ablakokon fodros függönyök lógtak, s a kis fotőjőkön kézimunkák hirdették a méltóságos asszony keze ügyességét és jó ízlését. A falakon ovális képek régen élt ősöket ábrázoltak, akikről az unokák beszélnek, hogy minő más emberek voltak, mint a mostaniak. Legendák élnek róluk és téli estéken a nagyanyó csodálatosan szép és érdekes történeteket mesél róluk. Régi kúriák rejtelmek, titkai gyűlnek a lámpafény köré, s amikor kint a szabadban végigsír a szél, hideg szánkázik végig a hallgatóság hátán. — Mert az akkori romantikus világ más volt, mint a mostani élet. Akkor beszéltek a kövek, a fák, a csendes temetők és a leveles ládák, melyekben fehér, lilomágyon pihent a nagyapók és a nagyanyók fehér, ijedt szerelme. Az az egy-két mordály, mely rajtuk feküdt, még csak titokzatosabbá tette mivoltukat. Az olajfestményeknek az elbeszélés alatt egyszerre lelkük lett, a hallgatók tisztelettel néztek rájuk s a nagymama békésen bólogatott, mert szentül hitte, hogy mindaz, amit elmondott, egyszer valóban megtörtént. Így hát a szalon, mint az emlékek egykori tanúja, nagy tiszteletben állott az egész ház előtt.

Kívül az ablakokat zöld zsalugáterek fedték s vadszöllő futott rajtuk végig. Nyáron a vadszöllő egy-egy indája bekandikált a szobába s utána tüstént elbeszélte a látottakat, pedig nagyon kevés látnivalója lehetett.

A nagymama nem használta a szalont. Télen csak akkor fűtöttek be, ha vendégeket vártak, máskor felesleges lett volna. Nyáron meg azért nyitották ki az ablakokat, hogy friss levegő járja át az ódon, régi bútorokat.

Az ablak mellett állott a vitrin. Előtte hatalmas medvebőr terpeszkedett a padlón, melynek az volt az érdekessége, hogy ha valaki rálépett az épen maradt medve fejére, az morgó hangot adott, ami sok-sok mókának és ijedtségnek lett az okozója.

A szalon nem volt nagy, de akik szerették egymást, azok nagyon jól érezhették magukat a falai között.

A ház aprajának, nagyjának azonban fogalma sem volt arról, hogy a szalonban néha milyen élet folyik és milyen parázs a hangulat. Hogy kombinálnak a vitrinben a mosolygóképű nipppek, mikor Erzsikét egy pirosképű, szelíd fiatalember homlokon csókolja.

— Esküvő lesz — mondja morogva egy törött-farkú mopszli, mire egy biedermeier figura tüstént gúnyosan válaszol:

— No csak hátrább az agarakkal, erre egy mámoros percből még nem lehet következtetni. Ahhoz idő kell és a nagyasszony beleegyezése. Mert ebben a házban ötven év óta semmi sem történhetik, csak az, amit ő akar. Ezt tapasztalatokból mondhatom, aki egyik legöregebb lakója vagyok e falaknak. Én itt voltam már akkor is, mikor a nagyasszonyt eljegyezték. Igaz, akkor Náncsinak hívtuk őt, mert helyes, szemrevaló teremtés volt s olyan gyermeki, hogy mindenki azt hitte róla, hogy sohasem lesz öreg, s ni, milyen anyóka lett belőle.

— Én akkoriban kerültem ide — mondja a biedermeier kisasszony — nászajándék voltam a párommal együtt. Vattába csavarva hoztak Bécsből, postakocsin. Tél volt és farkasok tanyáztak az országutakon. Éjjel-nappal hoztak, kár, hogy az érdekes útról nem maradt semmi emlékem. Náncsi megölelt bennünket s azóta itt vagyunk. Sok esemény zajlott le

azóta, s én bizony nem unatkoztam soha, mindig találok valami gondolkodnivalót.

Ilyesféle beszélgetések folytak közöttük évről-évre. Néha azonban, ha valami új tárgy került a régiék közé, napokon át forradalmi volt a hangulat.

— Mit keres itt megint ez az új pasas, — vagy ahogy ők mondták — arszlán? — Hogy meri egy ilyen közönséges hamisítvány ide betenni a lábát?

— Mondja maga, Zuwachs, ki maga és honnan jön?

A szegény jövevénynek idő kellett, hogy lélekzethez jusson s bebizonyítsa ártatlanságát.

— Maga csak szemrevaló, de ha megbökkik, akkor tüstént felborul és vége. Én százéves vagyok, s tán még annyit kibírok, de maga, monsieur, már öregén jött a világra.

A jövevények, különösen az újabbak, azonban nem hagyták magukon száradni a gyalázatot. Csípősen válaszoltak a kínai, meissení, altwieni uraságoknak.

A bosszantó az volt, hogy a jövevények jobban tetszettek, mint ők. Mondták is sokszor, hogy hiába no, megromlott az unokák ízlése. — Vagy: — Van ezeknek egyáltalán szemük? — Tudják ezek, hogy mi a sikk és a báj? — Hisz ami szép rajtuk, azt tőlünk lopták, rólunk kópiázták. Itt állhatnak akár ezer éveg is, de mi nem fogjuk őket megszólítani soha.

Egyideig aztán mindig forradalmi a hangulat. Lassan azonban megszokják a jövevények közelségét s bosszankodva bár, de megtűrik őket maguk között.

Az egyik új bohóc, akinek művésziessen szép volt az arca és a mozdulata, — Pierette kisasszony rajta is felejtette a szemét — egy ilyen szóváltás alkalmával alaposan elbánt a hencegőkkel.

— Elvtársak! — Vagy pardon, önök nem értik ezt a megszólítást, inkább úgy, hogy polgártársak! A maguk ideje lejárt. Most mi jövünk. Maguk menjenek szépen az ószeresek kirakataiba, a pókok és a por közé, vagy a múzeumok koporsó szekrényeibe. A

maguk helye már ott van. Az új stílus már nem ismeri az önök vonalait, és finomkodásaikat semmire sem becsüli.

— Ez jakobinus lesz — mondja rémülten egy kis ibolyacsokor.

— Tévedni méltóztatik, szép kisasszony! — válaszolja a bohóc. — Én nem vagyok sem jakobinus, sem sansculotte. Én közönséges szocialista vagyok, proletár, aki gyűlölöm a nemességet és a magukfajtája fintor orrokat. A maguk világa elmúlt végleg, örökre. Elmúlt, kimúlt, mint a faggyúgyertya és a petróleum, mint az arszlánok és a spinétek, mint a paróka és az arisztónok. — Miért nem mentek maguk is velük? Miért maradtak itt az utódok nyakán, akik csak azért ragaszkodnak magukhoz, mert beteges romantikával benyálazták kolerát és pestist átélt figuráikat. — Az újkor söpör. A felvilágosultság fáklyafénye mellett önök semmivé váltak.

— De már csak nem képzei magát tökéletesség szempontjából hozzánk hasonlónak — kérdi palástolt haraggal egy porcellán katona, akinek a talapzatára rá volt festve: Meissen. Anno 1785. — Piros süvege, kék zubbonya, fehér köpönyege és halványlila nadragja volt.

— Ugyan kérem, hagyjon fel a hencegéssel, maga maskara. Ha most kimerézkedne az utcára, magán nevetne az egész világ — válaszolta sértődötten a bohóc.

— De legyünk igazságosak. Én modern gyártmány vagyok, s amíg magukból kiverítékeztek egyet, azalati belőlünk százat csináltak. Azért maguk ritkák, mi meg magunkat értéktelenítjük el. — Minket a villany hozott. — Emlékszik, mikor itt e dohos szobába — nagy megütközés az egész vitrinben — bevezették a villanyvilágítást, — micsoda lármát csináltak maguk.

— De hisz maga izé, itt sem volt, hát honnan tudja? — kérdi mérgesen egy fehérharisnyás pásztorfiú.

— Hogy honnan tudom, az mellékes, az a fontos, hogy tudom. És hogy igaz. És hogy maguk minden ellen kikelnek, ami nem ócska és piszkos.

— Kikérjük magunknak ezt a szemtelen hangot — kiáltják kórusban. — Micsoda hang ez egy jöttmenttől? Ki kell dobni!

— Itt nem kidobni kell valakit, hanem megcáfolni. Igaz vagy nem igaz. És amikor a rádiót behozták, nos ugye, akkor hallgattak? Hogy nyikorgott az a zörgő óra ott a falon. Hogy így, meg úgy, s maguk mindnyájan a pártján voltak. Pedig legyünk őszinték, nem szebb annak a diadalmas zenéje, mint az óra szálnalmas, álmos nyafogása? Ez a kultúra, a haladás dala volt és egyszersmindenkorra lezárta a ti pengő, cincogó korotokat. — Vagy nem szebb a mostani divat, mint a ti csipkés, százszoknyás, fodros, krinolin, mideres, turníros, halcsontos maskarabáltok, amit ti még most is oly gögösen hordtok, mintha még mindig 1785-öt írnának.

A körülötte állókban megfagyott a vér e szavak hallatára. Tudták, hogy ezekután itt tragédia fog lejátszódni. A jövevény azonban nem vette észre, ő tovább sértegetett.

— Mi fürdünk, de ti parókéval takartátok el a szegyéntekeket. Nos, ehhez aztán mit szóltok?

Gúnyos, kihívó hang volt ez.

— Majd én válaszolok neked — hangzik a válasz. A százötven éves katona szava volt, aki utána egyszerűen rádőlt a bohócra.

A zajra berontottak a másik szobából. Felgyújtották a villanyt.

— Mi történt itt?

— Kísértetek járnak a boltívek alatt — hallatszik egy derült hang a másik szobából. — A Sindbad szelleme — teszi hozzá egy másik.

— Nem, itt más történt — szólt vissza az előbbi hang. — A nagymama katonája rádőlt a bohócra, s a szegény bohóc kettétört...

A falióra eljátszotta az ő régi kis dalát, s a

holdsugár zöld mesefénnyel símult az ablakokhoz. A vitrinben csend lett. A cserepeket kidobták, a százötven éves katonát meg újra felállították. — Szerencsére nem történt baja. S a béke így lassan visszaköltözött a boltívek alá.

Éjjel egyedül a gránátos volt ébren. Selyemre volt hímezve és kék üveggyöngyből volt a szeme. — Mikor a toronyóra éjfelet ütött, lekapta válláról a puskáját, maga elé tartotta s vigyázzállásban tisztelgett az új hajnalnak. De a megható jelenetet senki sem vette észre, mindenki aludt, mert az esti civódás kimerítette valamennyiüket...

